

<36630556540018

<36630556540018

S

Bayer. Staatsbibliothek

Q Can. F. 102

1.
B R E V E

SUMMI

PONTIFICIS PII VI.

AD E. S. R. ECCLES.

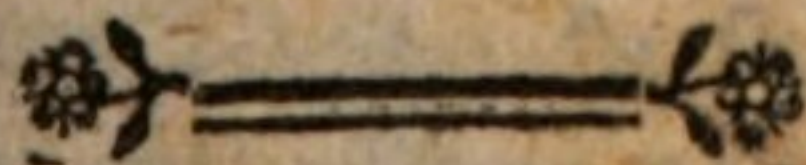
C A R D I N A L E M

D E L A

R O C H E F O U C A U L T ,

ILLUSTRIS. ARCHIEPIS. AQUI - SEXTA-
NUM , CÆTEROSQUE PRÆLATOS CON-
VENTUS NATIONALIS GALLICANI.

De constitutione civili Cleri Gallicani.

M. DCC. LXXXI

LIBRARY OF THE
BIBLIOTHEQUE
NATIONALE

B R E V E

SUMMI

TOXITATES PRÆVALENT

Ad E. S. R. Eccles.

CARDINALEM

DE LA

ROCHEFOUCAULT

ILLUSTRES ARCHIEPISCOPIS AGUI-SEXTA
NUM. CATEROSQUE PRÆLATES CON-
VENTUS NATIONALIS GALLICANI.

De constitutione civilis Cleri Gallicani.

—

M. DCC. LXXXI

Bayerische
Staatsbibliothek
München

DILECTI filii nostri, ac venerabiles fratres salutem & apostolicam benedictionem. Quod aliquantum differre ob ipsius rei gravitatem, nimiamque item urgentium negotiorum copiam coacti fuimus, nunc responsum damus, dilecti filii nostri, ac venerabiles fratres, litteris die 10 octobris ad nos datis, quibus multorum è vestris spectabilibus collegis nomen subscriptum est. Eæ renovarunt in nobis immensum, nulla-que consolatione levandum dolorem illum, quem jam perceperamus, ex quo tempore perlatum ad nos erat istum nationis vestræ conventum ad publicæ œconomiz rationes ordinandas congregatum, adeo in suis decretis progressum esse, ut catholicam religionem impeteret; à conspirantibus enim suorum plerisque jam in ipsum irruebatur sanctuarium.

Ab initio judicabamus servandum nobis esse cum hujusmodi inconsultis hominibus silentium, ne ipsi veritatis voce magis irritati ad multò de-

teriora adhuc proruerent. Nostrum hoc silentium tuebatur S. Gregorii Magni auctoritate, qui (1) „*Discretè, inquit, vicissitudinum pensanda sunt tempora, ne cum restringi lingua debet, per verba inutiliter defluat*“. Tamen verba nostra ad Deum convertimus, ac publicas statim indiximus peragendas preces, ut novis istis legum latoribus eum impetràremus animum, quo vellent ab hujus sæculi philosophiæ præscriptis recedere, atque ad religionis nostræ consilia regredi, iisque insistere. In quo Susannæ exemplum secuti sumus, quæ, ut exponit S. Ambrosius (2). *Plus egit tacendo, quam si esset loquuta: tacendo enim apud homines, loquuta est Deo, conscientia loquebatur, ubi vox non audiebatur, nec quærebat pro se hominum judicium, quæ habebat Domini testimonium.*

Neque porro prætermisimus venerabiles fratres nostros S. R. E. cardinales in consistorium convocare Die 29 martii proxime elapsi anni, eosque participes eorum facere, quæ isthic geri contra catholicam religionem jam cœperant, communicatâque cum ipsis nostri doloris acerbitate, illos itidem ad nostrarum lacrymarum, ac obsecrationum societatem excitare.

Dum

(1) Regul. Pastor. tom. II, oper. edit. Maurin. pag. 54.

(2) Lib. I, de offic. cap. 3, num. 9, tom. 2, oper. edit. Maurin. pag. 4.

Dum in hoc essemus intenti, repente adfertur ad nos, prodiisse circa mensis Julii dimidium à gallicæ nationis conventu (cujus nomine solam partem numero prævalentem semper intelligemus) prodiisse inquit, decretum, quod in titulo constitutionem cleri civilem prætexens, reverà ad sacratiora dogmata, atque ad certissimam ecclesiæ disciplinam perturbandam, evertendamque deveniebat, hujus primæ sedis, episcoporum, sacerdotum, regularium utriusque sexûs, totiusque catholicæ communionis jura abolebat, sacros supprimebat ritus, ecclesiasticos redditus, & fundos arripiebat, eas demum inferebat ærumnas, quæ credi non possent, nisi ipsâ comprobarentur experientiâ. Istis ad nos relatis, non potuimus certè non abhorrescere ad ejus decreti lectionem, idemque accidit nobis, quod olim Magno Gregorio prædecessori nostro evenit, qui cum codicem quemdam ab episcopo Constantinopolitano recognoscendum accepisset, ac priores partes percurrisset, manifesta pravitatis venena testatus est in eo se reperisse (1) : hinc animo nostro in summas ægritudines conjecto, ecce sub finem augusti mensis, nuntiatur nobis carissimi in Christo Filii nostri Ludovici christianissimi Regis postulatio, quâ summo apud nos instabat studio, ut autoritate nostrâ approbaremus, saltem, *per provisionis modum*, quinque ab illo conventu decretos articulos, suâque regiâ sanctione jam confirmatos. Cum autem illos re-

gulis

(1) Epist. 66, lib. 6, tom. 2, pag. 242.

gulis canonicis adversari videremus, leniùs tamen ipsi regi respondendum judicavimus, nos articulos illos examini subjecturos vigenti cardinalium congregationi, quorum singulorum sententias etiam scripto expressas deinceps cognoscere nos ipsi, atque expendere pro rei gravitate satagebamus. Interim per nostras familiares litteras ipsum hortati sumus regem, ut universos regni episcopos induceret ad sibi candidè aperiendos sensus suos, nobisque accuratas eorum consiliorum rationes proponendas, in quas ipsi convenirent, eaque nobis patefacienda, quæ in tantâ locorum distantia nos laterent, ne in ullam conscientiae nostræ labem possemus incurrere. Nondum quidem ad nos indè pervenit ulla vestra hujusmodi gerendarum rerum explicatio; pervenerunt tamen aliquorum episcoporum typis evulgatae pastorales litteræ, sermones & monita evangelico spiritu plena, sed ea singulariter à suis autoribus perscripta, neque rationem, quid à nobis gerendum videretur, indicantia, quam hæc tanta rerum necessitas, summumque, in quo versamini, discrimen exposceret.

Verùm ad nos non itâ pridem pervenit manuscripta expositio vestra super principiis constitutionis cleri, quam & typis postea accepimus, in cujus exordio perleguntur extracta nationalis conventûs plura decreta, eaque multis conjuncta animadversionibus super eorundem & invaliditate, & pravitate. Eodem pariter tempore red-
ditæ

ditæ nobis sunt recentes ipsius regis litteræ, in quibus approbationem à nobis postulat ad aliquod tempus valituram septem articulorum nationalis conventûs, cum primis illis quinque ad nos augusto mense transmissis penè consentientium, unàque significat, se in angustias redigi pro interponendâ sanctione novo executoriali decreto die 27 novembris edito, cujus jussu episcopi, vicarii, parochi, seminariorum præfecti, aliique ecclesiasticis fungentes officiis coram generali municipalitatum consilio intrâ præscriptum tempus juratam præstent constitutioni servandæ fidem, & ni faciant, gravissimis sint poenis puniendi. Verum, quemadmodum jam antea declaravimus, nequaquam nos velle nostrum expromere super hisce articulis judicium, nisi prius à majori saltem episcoporum parte perspicue distincteque nobis relatum esset, quid ipsi sentirent, id nunc etiam constanter repetimus, & confirmamus.

Dum rex ipse postulat à nobis inter cœtera, ut hortatione nostrâ metropolitanos, & episcopos inducamus ad consentiendum ecclesiarum metropolitanarum, & episcopatum divisioni, & suppressioni, nec non ut provisionali saltem modo indulgeamus, quò scilicet formæ canonicæ ab ecclesiâ in novorum episcopatum erectionibus hætenùs servatæ, nunc ex metropolitanorum, episcoporumque auctoritate fiant, & præsentatis ad vacantes curas juxta novam electionum

etionum methodum iidem illi institutionem præbeant, dummodo morum, doctrinæque eligendorum ratio non obstet. Ex hac profecto regis delatâ postulatione facile perspicitur, ab eo ipso nimirum agnosci exquirendos esse in hujusmodi casibus episcoporum sensus, æquumque planè esse, ne nos quidquam, nisi ipsis auditis, statuamus. Vestra igitur consilia, vestras singulariter expositas consiliorum rationes à vobis vel universis, vel plerisque subscriptas exoptamus, atque agnoscimus, quo tanquam gravissimo monumento innixi, consultationes nostras regere, moderarique possimus, ut ita vobis regnoque christianissimo salutare, ac congruum à nobis iudicium proferatur. Dum in hac de vobis expectatione sumus, interim illa, quæ in vestris exponuntur litteris, sublevant nos aliquâ ex parte in peragendo examine omnium nationalis constitutionis articulorum.

Si primò perlegantur assertiones concilii Senonensis inchoati anno 1527, contra Lutheranorum hæreses, illud profecto, quod basis est, & fundamentum decreti nationalis, de quo agitur, expers esse ab hæresis notâ videri non potest. Sic enim se explicavit concilium (1) post hos autem ignaros homines, „surrexit Marsilius „Patavinus, cujus pestilens liber, quod defensorium pacis nuncupatur, in christiani populi „per-

(1) In collect. Labbe, tom. 19, pag. 1154, edit. Venet. coleti, qua semper utemur.

„perniciem procurantibus Lutheranis, nuper
 „excussus est. Is hostiliter ecclesiam infectatus
 „& terrenis principibus impiè applaudens, om-
 „nem praelatis adimit exteriorem jurisdictionem,
 „eâ dumtaxat exceptâ, quam secularis largitus
 „fuerit magistratus. Omnes etiam sacerdotes,
 „sive simplex sacerdos fuerit, sive episcopus,
 „Archiepiscopus, aut etiam Papa, æqualis ex
 „Christi institutione asseruit esse auctoritatis,
 „quodque alius plus alio autoritate præstet,
 „id ex gratuita laici principis concessione vult
 „provenire, quod pro sua voluntate possit revo-
 „care. Verum ex sacris litteris coercitus est
 „*delirantis* hujus *hæretici* immanis furor, quibus
 „palàm ostenditur non ex principum arbitrio
 „dependere ecclesiasticam potestatem, sed ex
 „jure divino, quo ecclesiæ conceditur leges
 „ad salutem condere fidelium, & in rebelles
 „legitimâ censurâ animadvertere; iisdem quo-
 „que litteris apertè monstratur ecclesiæ potesta-
 „tem longè aliâ quavis laicâ potestate, non
 „modò superiorem esse, sed & digniorem.
 „Cæterum hic Marsilius & cæteri prænomi-
 „nati *hæretici* adversus ecclesiam impiè debac-
 „chati, certatim ejus aliquâ ex parte nituntur
 „diminuere auctoritatem.

Prætereà vobis etiam in mentem revocamus
 fel. record. Benedicti XIV. consonam senten-
 tiam, qui cùm in suis ad Primate, Archiepisco-
 pos, & episcopos regni Poloniæ die 5 martii

1752, datis litteris ageret de opusculo polonico
 idiomate impresso, gallicè verò prius edito sub
 titulo „Principes sur l'essence, la distinction
 „& les limites des deux puissances spirituelle
 „& temporelle, ouvrage posthume du Pere La-
 „borde de l'oratoire“ in quo autor ecclesia-
 sticum ministerium ità sæculari dominationi
 subiciebat, ut ad hanc spectare pronunciaret de
 externâ, ac sensibili ecclesiæ gubernatione cog-
 noscere, ac judicare. „Pravum, inquit, ac per-
 „niciosum systema jam pridem ab apostolicâ
 „sede reprobatur ac pro *hæretico* expressè
 „damnatum, fallacibus ratiunculis, fucatis, at-
 „que ad religionem compositis verbis, con-
 „tortisque scripturarum, ac patrum testimoniis
 „impudens scriptor obtrudit, quo simplicibus
 „& minus cautis faciliùs imponat“. Igitur
 libellum proscripsit, notasque apposuit, *captiosi*,
falsi, *impii*, atque *hæretici*, ejusque interdixit,
 ac prohibuit lectionem, retentionem, & usum
 omnibus & singulis Christi fidelibus, etiam
 specificâ & individuâ mentione dignis sub poenâ
 excommunicationis ipso facto, absque aliâ decla-
 ratione incurrendâ, à quâ nemo à quoquam
 præterquam Pontifice romano pro tempore
 existente, nisi in mortis articulo constitutus,
 absolutionis beneficium obtinere valeat. (1)

Et sane quæ unquam pertinere potest ad laicos
 jurisdictio super ecclesiæ rebus, ob quam eccle-
 siastici

(1) Bullar. Benedicti XIV, tom. 4, constitut. 44,
 edit. Rom.

fiastici ipsi subijci eorum decretis teneantur? Nemi-
 mini porrò, qui catholicus sit, ignotum esse
 potest Jesum Christum in suæ ecclesiæ institu-
 tione, dedisse Apostolis, eorumque successori-
 bus potestatem, nulli alii potestati obnoxiam,
 quam sanctissimi Patres universi voce concordi
 agnoverunt cum Hosio & S. Athanasio monenti-
 bus „(1) ne te rebus misceas ecclesiasticis, neve
 „nobis hisce rebus præcepta mandes, sed à
 „nobis potius hæc ediscas: tibi Deus imperium
 „tradidit, nobis, quæ sunt ecclesiastica, concre-
 „didit, ac quemadmodum qui tibi subripit,
 „Deo ordinanti repugnat, ita metue, ne, si ad
 „te ecclesiastica pertrahas, majoris criminis
 „reus fias“. Ac propterea S. Joannes Chryosto-
 mus, ut magis, quam id verum esse, compro-
 baret, Ozæ factum attulit (2). Qui arcam alio-
 quin „subvertendam fulsit, è vestigio mortuus
 „est; eoquod ministerium, ipsi non congruens,
 „usurpavit; ergo ne sabbatum violatum, & solus
 „arcæ ruituræ contactus ad tantam indignatio-
 „nem Deum provocavit, ut qui hæc ausi fuerant,
 „ne minimum quidem veniæ sint consequuti?
 „Hic verò qui adoranda & ineffabilia dog-
 „mata corrumpit, excusationem habiturus est,
 „& veniam consequetur? Non potest hoc fieri,
 „non potest, inquam“. Id ipsum decrevere sacro-
 sancta

(1) S. Athanas. in histor. Arianor. ad Monacos, tom. I, oper. pag. 371, edit. Maurin.

(2) Commentar. in cap. 1, Epist. ad Galat. num. 6, tom. 10, oper. edit. Maurin. pag. 668.

sancta concilia, consentientibus in idem vestris regibus usque ad regnantis avum Ludovicum XV. qui die 10 augusti anni 1731, se agnoscere declaravit „Comme son premier devoir d'empêcher qu'à l'occasion des disputes, on ne mette en question les droits sacrés d'une puissance, qui a reçu de Dieu seul le droit de décider les questions de doctrine sur la foi, ou sur la règle des mœurs; de faire des canons ou des règles de discipline pour la conduite des ministres de l'église, & des fideles dans l'ordre de la religion, d'établir ses ministres, ou les destituer conformément aux mêmes règles, & de se faire obéir en imposant aux fidèles, suivant l'ordre canonique, non-seulement des pénitences salutaires, mais des véritables peines spirituelles, par les jugemens, ou par les censures que les premiers pasteurs ont droit de prononcer“ . . .

Et tamen contra tam certam in ecclesiâ sententiam, conventus iste nationalis potestatem sibi ecclesiæ arrogavit, dum tot ac tanta constitueret, quæ cum dogmati, tum ecclesiasticæ disciplinæ adversantur, & dum episcopos, & ecclesiasticos omnes jurejurando ad sui decreti executionem adstringeret. Verum hoc minime mirum videri debet iis, qui ex ipsâ conventûs constitutione facile intelligunt nil aliud ab illâ spectari, atque agi, quam ut aboleretur catholica religio, & cum eâdem debita regibus obedientia. Eo quippe con-

consilio decernitur, in jure positum esse, ut homo in societate constitutus, omnimodâ gaudet libertate, ut turbari scilicet circa religionem non debeat, in ejusque arbitrio sit de ipsius religionis argumento, quidquid velit, opinari, loqui, scribere, ac typis etiam evulgare. Quæ sane monstra ab illâ hominum inter se æqualitate, naturæque libertate derivari, ac emanare declaravit. Sed quid insanius excogitari potest, quam talem æqualitatem libertatemque inter omnes constituere, ut nihil rationi tribuatur, quâ præcipue humanum genus à naturâ præditum est, atque à cæteris animantibus distinguitur. Cum hominem creasset Deus, eumque in paradiso voluptatis posuisset, nonne eodem tempore ipsi mortis pœnam indixit, si de ligno scientiæ boni & mali comedisset; nonne statim hoc primo præcepto ejus adstrinxit libertatem? Nonne deinceps, cum per inobedientiam se reum effecisset, plura præcepta per Moysen adjunxit? Et licet ipsum *reliquisset in manu consilii sui*, ut bene seu male mereri posset, nihilominus adjecit *mandata, & præcepta, ut si voluerit servare, conservassent eum* (1).

Ubi est igitur illa cogitandi, agendique libertas, quam conventûs decreta tribuunt homini in societate constituto, tanquam ipsius naturæ jus immutabile. Oportebit igitur ex eorum decretorum sententiâ juri contradicere creatoris,
per

(1) Ecclesiastic. cap. 15. vers. 15 & 16.

per quem existimus, & cujus liberalitati, quid-
 quid sumus, atque habemus, acceptum referre
 debemus. Prætereà quis jam ignoret creatos esse
 homines, ut non solum singuli sibi, sed & aliis
 vivant, ac profint hominibus? In hac enim na-
 turæ infirmitate mutuo indigent ad sui conser-
 vationem subsidio; atque idcirco à Deo & ratio-
 nem, & loquendi facultatem tenuerunt, ut &
 opem petere, & petentibus præstare scirent,
 ac possent; proinde ab ipsa naturæ inductione
 in societatem communionemque coierunt. Jam
 cum hominis sit ita suâ ratione uti, ne supre-
 mum autorem suum, non tantum agnoscere, ve-
 rum & colere, admirari, ad eumque omnia
 referre debeat, cumque ipsum subjici jam ab
 initio majoribus suis necesse fuerit, ut ab ipsis
 regatur, atque instruatur, vitamque suam
 ad rationis, humanitatis, religionisque normam
 instituere valeat; certe ab unius ejusque ortu
 irritam constat, atque inanem esse jactatam illam
 inter homines æqualitatem, ac libertatem. *Neces-
 sitate subditi estote* (1). Itaque ut homines in
 civilem societatem coalescere possent, guberna-
 tionis forma constitui debuit, per quam jura
 illa libertatis adscripta sunt sub leges supre-
 mamque regnantium potestatem; ex quo conse-
 quitur, quod S. Augustinus docet in hæc ver-
 ba: „Generale quippe pactum est societatis huma-
 næ obedire regibus suis“ (2). Quapropter
 hæc

(1) Apost. Epist. ad Roman. cap. 13. vers. 5.

(2) Lib. 3, confession., cap. 8, tom. 1, oper. edit.
 Maurin. pag. 94.

hæc potestas non tam à sociali contractu, quam ab ipso Deo recti justique auctore repetenda est. Quod quidem confirmavit Apostolus in superius laudatâ epistolâ (1): „Omnis anima potestatibus „sublimioribus subdita sit, non est enim potestas „nisi à Deo, quæ autem sunt, à Deo ordinata „sunt: itaque qui resistit potestati, Dei ordi- „nationi resistit: qui autem resistunt, ipsi sibi „damnationem acquirunt“.

Atque hic referre libet canonem concilii Tu-ronensis II, habiti anno 567 (2), cujus verbis anathemate plectitur, non solum qui decretis apostolicæ Sedis contraire præsumit; sed & „quod pejus est, qui contra sententiam quam vas „electionis Paulus apostolus Spiritu sancto mi- „nistrante promulgavit; aliud conscribere, ullâ „ratione præsumat, cum dicat ipse per Spiri- „tum sanctum, qui prædicaverit præter id, quod „prædicavi, anathema sit“.

Ast ad refutandum absurdissimum ejus liberta-
tis commentum, satis hoc etiam esse potest, si dicamus hujusmodi nempe sententiam fuisse *Val-
densium & Beguardorum* à Clemente V. Sacro approbante œcumenico concilio Viennensi (3) damnatorum, quam deinde secuti sunt *Wicleffistæ*, & postremo *Lutherus* illis suis verbis: *liberi sumus*

(1) Vers. 1 & 2.

(2) Canon 20, in collect. Labbe, tom. 6, pag. 54.

(3) Cap. 3. in Clementin. tit. de hæreticis.

sumus ab omnibus (1), verum tamen quæ de obedientiâ legitimis potestatibus debitâ afferuimus, nolumus eo accipi sensu, ut à nobis dicta fuerint animo oppugnandi novas civiles leges, quibus Rex ipse præstare potuit assensum, utpote ad illius profanum regimen pertinentes, ac si per nos eo consilio allata sint, ut omnia ad pristinum civilem statum redintegrentur juxta quorundam calumniatorum evulgatas interpretationes, ad conflandam religioni invidiam: cum reverâ nos, vosque ipsi id unum quæramus, atque urgeamus, ut sacra jura ecclesiæ, & apostolicæ Sedis illæsa servantur. In quem sane finem nunc aliâ ratione nomen illud *libertatis* expendamus, discrimenque inspiciamus, quod intercedit inter homines, qui extra gremium ecclesiæ semper fuerunt, quales sunt infideles, & Judæi, atque inter illos, qui se ecclesiæ ipsi per susceptum baptismi sacramentum subjecerunt. Primi etenim constringi ad catholicam obedientiam profitendam non debent; contra vero alteri sunt cogendi. Id quidem discrimen solidissimis, prout solet, rationibus exponit S. Thomas Aquinas (2), ac multis ante sæculis Tertullianus exposuit in libro Scorpiaci adversus Gnosticos (3), & paucis ante annis Benedictus XIV in opere de fervorum Dei beatificatione, & beatorum canonizatione

(1) Ut refert auctor appendic. ad S. Thomam. prima secundæ, question. 96, art. 5, edit. Neapol. 1763. (1)

(2) Secunda secundæ quest. 10, art. 8. (2)

(3) Cap. 2, num. 15. (3)

tionem (1); atque ut magis adhuc hujus argumenti pateat ratio, videndæ sunt duæ celeberrimæ, ac pluries typis editæ S. Augustini epistolæ, una ad Vincentium Cartennensem (2) altera ad Bonifacium comitem (3), per quas non veteres solum, sed & recentes hæretici plane refelluntur. Quare manifestò perspicitur æqualitatem, & libertatem à conventu isto jactatam in illud, ut jam probavimus, recidere, ut catholica subvertatur religio, cui propterea *dominantis* titulum in regno, quo potita semper est, detrectavit.

Progredientibus nunc nobis ad alios nationalis conventus errores demonstrandos, statim occurreret Pontificii Primatus, ejusque jurisdictionis abolitio, cum decretum sit, ut : „Le nouvel évêque ne pourra s'adresser au pape pour en obtenir aucune confirmation, mais il lui écrira, comme au chef visible de l'église universelle, en témoignage de l'unité de foi, & de la communion qu'il doit entretenir avec lui“. Nova præscribitur jurisjurandi formula, in qua romani pontificis nomen suppressum est. Imo cum electus ex juratâ fide teneatur decretis nationalibus, in quibus inhibitum est, ne à pontifice electionis confirmatio postuletur, eo ipso omnis ejusdem pontificis potestas prorsus excluditur;

(1) Lib. 3, cap. 17, num. 13.

(2) Epist. 93, tom. 2, oper. pag. 237, edit. Maurin.

(3) Epist. 185, tom. eod. pag. 652.

ditur; atque hoc modo abscinduntur à fonte rivi,
rami ab arbore, populus à primo sacerdote.

Hic vobiscum usurpare nobis liceat, & exprimere illatas dignitati, autoritatisque nostræ injurias, vocibus, quibus S. Gregorius Magnus (1), indoluit apud Constantinam Augustam, de Joanne, qui nova præsumere coeperat, seque per superbiam, universalem episcopum appellabat, rogavitque, ne assensum præberet præfatæ Joannis elationi: „si hac in causâ nequaquam „me pietas vestra despiciat, quia & si peccata „Gregorii (*nunc Pii*) tanta sunt, ut pati talia „debeat, Petri tamen apostoli peccata nulla „sunt, ne vestris temporibus pati ista mereatur. Unde iterum atque iterum per omnipotentem Dominum rogo, ut sicut parentes „priores vestri principes, S. Petri apostoli gratiam quæsierunt: ita vos quoque & hanc vobis „quærere & conservare curetis, & propter „peccata nostra, qui ei indignè servimus, ejus „apud vos honor nullatenus minuatur, qui & „modò vobis adjutor esse in omnibus, & postmodum vestra valeat peccata dimittere“.

Quod divus Gregorius ab autoritate Constantinæ postulavit ad decus pontificiæ dignitatis; nos à vobis similiter exquirimus, ne in isto vastissimo regno primatûs honor & jura aboleantur,
respi-

(1) Epist. 21, lib. 5, pag. 751, tom. 2, oper. edit. Maurin.

respicianturque merita Petri, cujus nos hæredes sumus, etsi indigni, quique debet in personâ humilitatis nostræ honorari. Quod si alienæ potestatis vi impediti exequi non valebitis, per religionem, & constantiam vestram complere debetis, fortiter vos ab injuncto jurejurando abstinentes: quippe minùs detrahebat Gregorio usurpata à Joanne denominatio, quam nostro deroget juri nationale decretum. Quomodo enim retentam, conservatamque dici poterit cum visibili Ecclesiæ capite communionem, eidem tantummodò electionem nunciando, eodemque tempore ipsius primatûs auctoritatem etiam per sacramenti religionem abnuendo? Et tamen debetur ipsi tanquam capiti à suis membris solemnis canonici obedienciæ promissio, ad retinendam in Ecclesiâ unitatem, atque ad evitanda mystici hujus corporis à Christo Domino constituti schismata. Quâ in re, quod ad Ecclesias galliarum pertinet, videre est apud Marten. De antiq. Eccl. Rit. (1), qualis ibidem jurandi formula viguerit, in quâ constat jam ab antiquis temporibus gallicanos episcopos in sua ordinatione ad fidei professionem addidisse expressam suæ erga romanum pontificem obedienciæ clausulam.

B 2

Atque

(1) Tom. 2, lib. 1, cap. 2, art. 11, ord. 10, & apud Sirmond. in appendic. ad tom. 2, Concilior. Galliæ, de antiquis Episcop. promotion. formul. 13, pag. 656.

Atque hic non ignoramus profecto, neque dissimulandum ducimus, quid constitutionis nationalis patroni contra hæc proferunt ex epistolâ S. Hormisdæ ad Epiphanium patriarcham Constantinopolitanum, seu potius quantopere illâ ipsâ abutantur ; quoniam ex eadem constat in more fuisse, ut ab episcopis electis legati cum litteris, & fidei professione mitterentur ad romanum pontificem ; à quo postulabant admitti in conjunctionem, & in communicationem cum apostolicâ sede, & hunc in modum suæ electionis approbationem obtinerent. Quod cum præstare omisisset Epiphanius, ad ipsum Hormisda scribens „mirati, inquit, admodum sumus morem pristinum fuisse neglectum, quia reparata ecclesiarum, Deo annuente, concordia, plenum fraternitatis, pacis id flagitabat officium, præsertim quod illud sibi non arrogantia personalis, sed regularum observantia vindicabat. Decuerat siquidem, frater carissime, te legatos ad apostolicam sedem inter ipsa tui pontificatus initia destinasse, ut quem tibi debeamus affectum, bene cognosceres, & vetustæ consuetudinis formam ritè compleres (1).

Primatus adversarii ex verbo *decuerat* illam non nisi urbanitatis, & ut ita dicamus, exuberantiæ legationem fuisse contendunt ; at ex toto epistolæ contextu, ex illis nempe verbis *reparata eccle-*

(1) Epist. 71, in collect. concil. Labbe, tom. 1, pag. 665.

ecclesiarum concordia . . . id flagitabat officium, quod regularum observantia vindicabat . . . ut vetustæ consuetudinis formam rite compleres. Quis jam contendat ob illud *decuerat* verbum, pontificiâ moderatione prolatum, in electi debito non fuisse ad pontificem pro consequendâ approbatione recurrere? Sed prorsus elidit oppositam interpretationem alia pontificia epistola, quæ est S. Leonis IX. ad Petrum episcopum Antiochenum, qui cum S. pontifici suam denuntiasset ad episcopatum electionem, responsum accepit (1) *valde necessarium studium fuisse annuntiare & exponere secutam ejus electionem , & quod maxime oportebat tibi, & „ecclesiæ, cui temporaliter præsides, non distulisti efficere . . . mea verò humilitas in culmine apostolici throni ideo exaltata, ut approbanda approbet, improbanda quoque improbet, „tuæ sanctissimæ fraternitatis episcopalem promotionem libens approbat, collaudat, & confirmat, & communem dominum instantè exorat, ut, quod humano ore jam diceris, „ante ejus oculos existas“.* Epistola hæc, quæ non ex privati doctoris interpretatione, sed ex judicio prodiit pontificis sanctitate & doctrina insignis, nullum relinquit dubium super sensu, in quo nos exposuimus epistolam S. Hormisdæ, ut meritò inter illustriora monumenta accensenda sit pro debitâ ab episcopis petendâ, & reportandâ à romano pontifice confirmatione, quam
Tri-

(1) Epist. 5, in collect. Labbe, tom. II, pag. 1334.

Tridentini concilii munit auctoritas (1), quamque nos in responsione super nunciaturis vindicandam suscepimus (2), pluresque alii ex vobis egregiis, doctisque scriptis propugnarunt.

At ut iidem adversarii nostri tueantur istius conventus decreta, ipsa dicunt ad disciplinam pertinere, quæ cum sæpe pro temporum varietate mutata fuerit, nunc itidem mutari potuit. Verum inter decreta ipsa non solum disciplinaria, sed & alia non pauca in everfionem puri, immutabilisque dogmatis congeruntur, ut hactenus demonstravimus; ast ut de disciplinâ agamus, quis unquam est inter catholicos, qui affirmet disciplinam ecclesiasticam immutari à laicis posse? cum ipse etiam Petrus de Marca fateatur, quod (3) de ritibus, ceremoniis, sacramentis, „cleri censurâ, conditionibus, & disciplinâ, canones à conciliis & decreta à „pontificibus romanis tanquam de materiâ sibi „subiectâ frequentissimè edantur; & vix ulla „proferri possit constitutio principum, quæ hac „de re lata fuerit ex mero potestatis secularis „imperio. Sequutas quidem hac in parte leges „publicas videmus, sed non antecessisse“.

Deinde

(1) Sess. 23, Can. 7, & sess. 24, de reform. cap. 1.

(2) Cap. 8, sess. 3, §. 55 & 56, pag. 211.

(3) De concord. Sacerdot. & Imper. lib. 2, cap. 7, num. 8.

Deinde cum anno 1560 Facultas Parisiensis ad examen adduxisset ea, quæ Franciscus Grimaudet advocatus regius retulerat ad conventum: seu status apud Andegavenses collectos; inter multas propositiones ab ipsâ reprobata sequens etiam No. 6 reperitur: „Le second point de la religion est en la police & discipline sacerdotale, sur lequel les rois & princes chrétiens ont puissance d'icelle, dresser, mettre en ordre & reformer icelle corrompue“. Hæc propositio est falsa, schismatica, potestatis ecclesiasticæ enervativa, & hæretica, & probationes ad illam sunt impertinentes (1). Præterea certum omnino est disciplinam non posse temere & pro arbitrio variari; si quidem duo prima catholicæ ecclesiæ lumina S. Augustinus (2), & S. Thomas Aquinas (3) perspicuè docent materias ad disciplinam spectantes variandas non esse, nisi ex necessitate, vel magnâ utilitate, quoniam mutatio consuetudinis etiam quæ adjuvat utilitate, novitate perturbat: & non debent mutari (subjicit ipse S. Thomas) „nisi ex aliâ parte tantum recompensetur communi salutî, quantum ex istâ parte derogatur“. Romani pontifices tantum abest, ut disciplinam unquam corrumpere, ut eandem ex collatâ sibi à Deo auctori-

(1) Carol. de Argentre, collect. judicior. tom. 2, oper. Paris. 1728, pag. 291, in fin.

(2) Epist. 54 ad Jan. cap. 5, tom. 2, oper. edit. Maurin, pag. 126.

(3) Prima secundæ, quest. 97, art. 2.

auctoritate in edificationem Ecclesiæ, meliorem suavioremque semper redderent, contra quam ab istius conventûs membris effectum esse dolemus, ut ex singulis eorum decretorum articulis cum Ecclesiæ disciplinâ comparatis facile deprehenditur.

Sed priusquam articulos hosce attingamus, præmittendum ducimus, quantum sæpe disciplina cohæreat dogmati, & ad ejus puritatis conservationem influat, nec non quam parum utilitatis attulerint, & quam brevi tempore perdurarint variationes à romanis pontificibus ex indulgentiâ, quamvis rarò, permixtæ. Ac profectò sacra concilia pluribus in casibus disciplinæ violatores ab ecclesiæ communione per anathema separarunt. Quandoquidem in concilio Trullano (1) inflictæ fuit excommunicationis pœna iis, qui suffocatorum animalium sanguinem comederint „Si quis „deinceps animalium sanguinem quovis modo „comedere aggrediatur, si sit quidem clericus, „deponatur, si autem laicus, segregetur“. Multis in locis Tridentina synodus anathemati subjicit ecclesiasticæ disciplinæ impugnatores. Nam can. 9. sess. 13. de eucharistiâ, infligit pœnam anathematis illi, qui „negaverit omnes & singulos „Christi fideles utriusque sexûs, cùm ad annos „discretionis pervenerint, teneri singulis annis, „saltem in paschate, ad communicandum juxta „præceptum S. Matris ecclesiæ: in can. 7, sess. „22, De sacrificio missæ, supponitur anathema,

(1) Can. 67, in collect. Labbe, tom. 7, pag. 1378.

„mati, qui diceret ceremonias, vestes & externa signa, quibus in missarum celebratione „ecclesia catholica utitur, irritabula impietatis „esse magis quam officia pietatis“. In can. 9 sess. eadem, item anathemati subjectus est, qui affereret „ecclesiæ romanæ ritum, quo „submissâ voce pars canonis, & verba consecrationis proferuntur, damnandum esse, aut „linguâ tantum vulgari missam celebrari debere“. In can. 4 sess. 24. De sacramento matrimonii, anathemate plectuntur illi, qui dicerent „ecclesiam non potuisse constituere „impedimenta matrimonium dirimentia, vel „in constituendis errasse“. In can. 9 sess. & tit. iisd. Itidem in anathema incurrit, dicens: „clericos in sacris ordinibus constitutos, vel „regulares castitatem solemniter professos, „posse matrimonium contrahere, contractumque validum esse, non obstante lege ecclesiasticâ, vel voto, & oppositum nil aliud „esse, quam damnare matrimonium, posseque „omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiamsi eam voverint, „habere donum“. In can. 11. sess. ead. & tit. Anathematizantur pariter, qui dicerent „Prohibitionem solemnitatis nuptiarum certis annis „temporibus superstitionem esse tyrannicam „ab ethnicorum superstitione profectam, aut „benedictiones, & alias ceremonias, quibus „ecclesia in illis utitur, damnaverint“. In can. 12. ead. sess. & tit. imponitur anathema dicen-

centibus „causas matrimoniales non spectare „ad iudices ecclesiasticos“. Ab Alexandro VII. Deinde proscripta fuit die 7. Januarii & 7 Februarii 1661. Sub excommunicatione latæ sententiæ versio missalis romani in linguam gallicam, tanquam novitas perpetui ecclesiæ decoris deformatrix, inobedientiæ, temeritatis, audaciæ, seditionis, schismatis, aliorumque plurium malorum facile productrix. Ab indictione anathematis contra adversantes pluribus capitibus disciplinæ, planè assequimur illam ab ecclesiâ habitam fuisse tanquam dogmati connexam, nec debere quodcumque, nec à quocumque variari, sed à solâ ecclesiasticâ potestate, cui constet vel perperam factum fuisse, quod hætenus servatum est, vel urgere consequendi majoris boni necessitatem.

Nunc ut videamus, remanet, quam nec utiles, nec diuturnæ fuerint variationes, quas proficuas futuras sperabatur. Quod facile vobis patebit, si in memoriam revocaveritis exemplum super calicis usu, quem Pius IV. vehementer postulantibus Ferdinando imperatore, & Alberto Bavarix duce, tandem concedere inductus fuit, nimirum ut aliqui possent episcopi diœceses habentes in Germaniâ sub certis conditionibus ipsum permittere. At cum inde plus mali in ecclesiam quam boni redundasset, S. Pontifex Pius V. necessarium duxit in sui pontificatûs exordio hanc concessionem revocare; quod statim præ-

præstitit per breves apostolicas litteras, alteras die 8. Junii 1566, datas ad Joannem patriarcham Aquileiensem, alteras item datas postridie ad Carolum archiducem Austriæ: cumque porro Urbanus Passaviensis episcopus idem flagitasset indultum, rescribens S. Pius die 26 Maii 1568(1): magnopere ipsum hortatus est „ad retinendum „potius ecclesiæ catholicæ antiquissimum & sanctissimum ritum, quam eum, quo hæretici utuntur. . . . atque in hac sententiâ adeo constanter „& fortiter manere debes, ut nullius jacturæ, „aut periculi metu, ex eâ te dimoveri patiare, „etiamsi temporalia bona amittenda essent, „etiamsi subeundum esset martyrium. Pluris talis „constantiae præmium æstimare debes, quam „quantasvis opes & temporalia bona. Martyrium verò adeò non est subterfugiendum „homini verè christiano & catholico, ut sit etiam „expetendum, & in singularis beneficii loco à „Deo accipiendum, & felix habendus sit, quicumque dignus habitus fuerit, qui pro Christo & pro „ejus sanctissimis sacramentis sanguinem effundat“. Hinc meritò S. Leo magnus, scribens episcopis per Campaniam, Picenum, Tusciam, & universas provincias constitutis de aliquibus disciplinæ articulis suam clausit epistolam(2). „Hoc itaque admonitio nostra denunciatur, „quod si quis fratrum contra hæc constituta venire

(1) Relat. à Laderch. Annal. Ecclesiast. ad ann. 1568, pag. 60, edit. Rom. 1733.

(2) Epist. 3, tom. 2, oper. edit. Tyrna. 1767.

„nre tentaverit, & prohibita fuerit ausus ad-
 „mittere, à suo se noverit officio submovendum,
 „nec communionis nostræ futurum esse con-
 „sortem, qui socius esse noluit disciplinæ“.

Nunc procedentibus ad examen capitum de-
 creti conventûs nationalis, gravissima sese offert
 suppressio antiquarum metropolium, necnon &
 nonnullorum episcopatum, aliorumque ex suis
 divisio, aliorum de integro erectio. Quâ de re
 non hic ad criticum examen revocare intendi-
 mus illud, quod non sine aliqua dubitatione
 retulerunt historici super veteri gallicarum pro-
 vinciarum civili jure administratarum, divisione,
 ex quâ inferre possemus cum eisdem neque tem-
 pore, neque loco ecclesiasticas metropoles con-
 venisse; at pro re, de quâ nunc agitur, satis
 est, si innuamus ex divisione metropolium ad
 jurisdictionem civilem constitutarum, nequa-
 quam emanare ecclesiastici ministerii spatia, ut
 ex allatâ patet à S. Innocentio I. ratione (1),
 „nam quod sciscitaris, utrum divisis imperiali
 „judicio provinciis, ut duæ metropoles fiunt,
 „sic duo metropolitani episcopi debeant no-
 „minari, non ergo visum est ad mobilitatem
 „necessitatum mundanarum Dei Ecclesiam com-
 „mutari, honoresque aut divisiones pèrpeti,
 „quas pro suis causis faciendas duxerit Impe-
 „rator. Ergo secundum pristinum provincia-
 „rum

(1) Epist. 24 ad Alexandrum Antioch. cap. 2, apud
 Constant, pag. 852.

„rum morem, metropolitanos episcopos con-
 „venit numerari“. Hujusmodi epistolam ex
 praxi Ecclesiæ gallicanæ præclaris illustrat mo-
 numentis Petrus de Marca, è quo sat erit pauca
 exscribere verba (1). „Gallicana Ecclesia in
 „eandem sententiam synodo Chalcedonenfi,
 „& Innocentii decreto conspiravit, putavitque
 „nefas esse regum imperio episcopatus novos
 „institui, &c., quare non est, quod à com-
 „muni universalis ecclesiæ sensu recedamus
 „scdâ in principes adulatione, ut contingit
 „Marco-Antonio de dominis, qui episcopatum
 „institutionem regibus perperam, & contra ipsos
 „canones asseruit, cujus sententiam recentiores
 „aliqui amplexi sunt. Tota rei istius dispo-
 „nendæ ratio ad ecclesiam pertinet, quem ad-
 „modum dixi“.

Verum, inquiunt, à nobis postulatur, ut de-
 cretam dioecesium divisionem approbemus; at
 maturè expendendum est, num à nobis id fieri
 debeat; obstare siquidem videtur infecta origo,
 à quâ ejusmodi hodiernæ divisiones & suppres-
 siones derivantur. Præterea animadvertendum
 est, non agi hic de unâ aut alterâ dioecesi im-
 mutandâ, sed de omnibus fere amplissimi regni
 dioecesibus subvertendis, deque tot tamque illu-
 stribus ecclesiis è suo loco movendis, cum plu-
 res ex illis, quæ archiepiscopali honore fulgebant,
 ad

(1) De concord. Sacerdot. & Imper. lib. 2, cap. 9.
 num. 4 & 7.

ad episcopalem gradum dejiciantur, in quam novitatem acriter est Innocentius III invec-tus, ubi patriarcham Antiochenum his verbis reprehendendum esse putavit, „quod . . . novo quodam mutationis genere parvificasti majorem, „& magnum quodammodo minorasti, episcopare archiepiscopum, imò potius dearchiepiscopare præsumens“ (1).

Quæ item rei novitas tanti habita est ab Ivone carnotensi, ut ad illam avertendam necessarium sibi esse duxerit ad Paschalem II confugere, eumque his verbis compellare (2) „ut „statum Ecclesiarum, qui quadringentis fermè „annis duravit, inconcussum manere concedatis, ne hac occasione schisma, quod est „in Germanico regno adversus sedem apostolicam, in galliarum regno suscitetur“. Eodem accedit, ut priusquam ad id deveniendum esset, interrogare episcopos, de quorum agitur jure, debeamus, ne justitiæ violasse leges contra ipsos arguamur: quod quantopere S. Innocentius I pontifex detestetur, ex ejusdem perspicitur sequentibus verbis (3), „quis enim ferre possit „ea, quæ ab illis delinquuntur, quos præ cæteris „de-

(1) Epist. 50, pag. 29, num. 1, epistolar. edit. Paris. Baluz. 1682.

(2) Epist. 238, pag. 103, part. 2, oper. edit. Paris. 1647.

(3) Epist. 7, num. 2, ad clerum & popul. Constantinop. apud Constan. pag. 798.

„decebat tranquillitatis & pacis, & concordiae
 „esse studiosos? Nunc autem præpostero more
 „sacerdotes innoxii è sedibus Ecclesiarum sua-
 „rum exturbantur. Quod quidem primus in-
 „juste perpeffus est frater & confacerdos noster
 „Joannes episcopus vester, cum nullâ ratione
 „fuiſſet auditus. Nullum crimen affertur, nec
 „auditur. Et quodnam est hoc perditum con-
 „ſilium? Ut non fit, aut quæeratur ulla ſpecies
 „judicii, in locum viventium ſacerdotum alii
 „ſubſtituuntur, quaſi qui ab huiusmodi facinore
 „auſpicati ſunt, aliquid recti aut habere, aut
 „exegiſſe judicari poſſint. Neque enim talia
 „unquam à patribus noſtris geſta eſſe compe-
 „rimus, ſed potius prohibita, cum nemini li-
 „centia data ſit in locum viventis alium ordi-
 „nandi, nam reproba ordinatio honorem ſacer-
 „dotis auferre non poteſt: Siquidem is episcopus
 „omninò eſſe nequit, qui injuſtè ſubſtituitur“.

Poſtremo certiores antè fieri deberemus, quid
 ipſi ſentiant populi, qui eo privantur bono, ſuum
 paſtorem citius commodiusque adeundi. Sequi-
 tur jam alia mutatae, ſeu potius everſae diſciplinæ
 novitas, de novâ ſcilicet inducendâ electionum
 episcopaliū ratione; quâ nimirum infringitur,
 ac violatur ſolemnis conventio, ſeu concordatum
 inter Pontificem Leonem X, & Regem
 Franciſcum I, initum, ac à generali concilio La-
 teranenſi V approbatum, in quo mutua promitti-
 tur paſtorum fides, quæ certe jam per ducentos
 &

& quinquaginta annos constanter vixit, proindeque in regni legem constituta esse jure censetur. In illo scilicet concordato convenerat inter partes, ratio conferendi episcopatus, praelaturas, monasteria, & beneficia. Illo igitur nunc posthabito, decernitur ab isto conventu, ut in posterum episcopi eligantur à multitudine quorumcumque districtuum aut municipalitatum. In quo sanè conventus ille voluisse videtur falsas amplecti Lutheri & Calvinii opiniones, quas sequutus deinceps est Spalatensis apostata. Asserebant isti juris esse divini, ut episcopi eligerentur à populo. Quam perfacile est deprehendere erroneam esse sententiam, si veteres memoriâ recensamus electiones. Moyses enim, ut ab ipso incipiamus, constituit in Pontificem sine suffragio, & consilio multitudinis Aaronem, & post eum Eleazarum, & Christus Dominus noster primum duodecim apostolos, deinde septuaginta duos discipulos sine populi elegit interventu, sanctusque Paulus Timotheum Ephesi, Titum insulæ Cretæ, Dionysium Areopagitam Corinthi, quem apostolus suis manibus ordinavit (1). Sanctus verò Joannes Policarpum Smirnæ dedit episcopum sine ullo plebis consensu (2), ac prope innumerabiles missi fuerunt, ad populos absentes, & infideles, qui per Pontum, Galatiam, Cappa-

(1) Euseb. hist. Ecclesiastic. lib. 3, cap. 4, num. 15, ibiq. not. 6.

(2) S. Hieronymus, de viris illustrib. cap. 17, tom. 2, oper. pag. 843, edit. Vallars.

Cappadociam, Asiam, atque Bythyniam solo apostolorum judicio ecclesias ab ipsis fundatas pastoralis officio gubernarent (1). Quæ electionum ratio quam vera sit, ex sacrosanctis etiam comprobatur conciliis, ut à Laodiceno I (2), atque à Constantinopolitano IV (3). S. Athanasius creavit Frumentium episcopum Indorum in concilio sacerdotum, populo inscio (4). S. Basilius elegit in suâ synodo Euphronium episcopum Nicopolitanum absque ulla petitione & consensu civium, & populi (5). S. Gregorius II ordinavit S. Bonifacium episcopum in Germaniâ; nihil de eâ re scientibus, cogitantibusque Germanis. Ipse Valentinianus Augustus, cum ad eum deferretur ab episcopis electio episcopi Mediolanensis, respondit. „Majus est viribus meis istud negotium, vos verò qui divinâ gratiâ repleti estis, „& qui divinum illud numen hausistis, melius „electuri estis“ (6). Quæ Valentinianus sensit, ea magis sentire, & declarare deberent Gallici districtus, & amplecti catholici imperantes.

Ad-

(1) Euseb. citat. cap. 4, num. 5, S. Hieronym. commentar. in cap. 25 Matthæi, tom. 7, oper. pag. 207, edit. Vallars.

(2) Can. 13.

(3) Oecumenic. VIII, act. 10, Canon. 12.

(4) Rufin. lib. 10, histor. cap. 9, sub fin.

(5) Epistol.

(6) Theodoret. lib. 4, histor. cap. 7.

Adversus hætenus allata insurgunt *Lutherus* & *Calvinus* eorumque asseclæ, opposcentes exemplum S. Petri, qui stans in medio fratrum dixit: „Erat autem turba hominum simul fere centum viginti, oportet ex his viris, qui nobis sunt congregati in omni tempore, ut alius eligeretur in locum ministerii, & apostolatûs, de quo prævaricatus est Judas“. Sed perperam insurgunt; nam primo Petrus non reliquit turbæ libertatem eligendi, quemcumque voluisset, sed præscripsit, & designavit unum ex *his viris*, qui secum erant congregati. Omnem porro dissipat exceptionem Chrysostomus (1) inquit, „Quid ergo an Petrum ipsum eligere non licebat? „Licebat utique; sed ne videretur ad gratiam facere, abstinet“. Quod magis roboratur ex aliis Petri subinde gestis legendis in Epist. S. Innocentii I ad Decentium episcopum Eugutinum (2). Postquam verò per vim Arianorum, quibus Imperator favebat Constantius, exturbari à suis sedibus cœperunt catholici præfules, in easque sedes immitti illorum asseclæ, (ut S. Athanasius deplorat) (3), ipsa temporum coegit necessitas, ut in episcoporum electionibus populus adesset, unde incenderetur ad tuendum in suâ sede episcopum, quem coram se electum esse novisset.

(1) Homil. 3, in act. Apostol. tom. 9, oper. edit. Maurin, pag. 25. litt. B.

(2) Epistol. 25. apud Constant. pag. 856, num. 2.

(3) Histor. Arianor. ad monac. num. 4, tom. I, oper. pag. 347, edit. Maurin.

visset. At non propterea clerus excidit electionis jure, quam constat ad ipsum peculiari semper jure pertinuisse: neque unquam est agnitum, veluti modo contenderetur obtrudi, ad solum populum fuisse electionum jura delata. Neque ideo romani pontifices unquam suam auctoritatem otiosam quiescere pertulerunt; nam divus Gregorius magnus delegavit Joannem subdiacolum, qui Gennam proficisceretur, ubi plures erant mediolanenses, ut eorum perscrutaretur voluntates supra Constantio, quæ si in ipsius favorem perdurarent, eum in episcopum Mediolani tunc à propriis episcopis cum Pontificiæ *autoritatis assensu* faceret consecrari (1). Rursus in epistolâ ad diversos episcopos Dalmatiæ (2) præcepit, ex B. Petri principis apostolorum auctoritate, ut nulli penitus extra consensum, permissionemque suam in salonitanâ civitate manus imponere præsumerent, nec quempiam in civitate ipsâ aliter, quam ipse diceret, episcopum ordinare, & si præceptionem suam transgredirentur, dominici corporis, & sanguinis participatione privarentur, & quem ordinavissent, non haberetur episcopus. Item epistolâ ad Petrum episcopum hydruntinum (3) eidem mandavit, ut defunctis episcopis Brundusii, Lupiæ & Gallipolis ad illas se conferret, & visitationem perageret, curaretque, ut iis præficerentur sacerdotes tanto ministerio digni, qui

C 2

ad

(1) Epist. 36, lib. 3, pag. 646, edit. Maurin.

(2) Epist. 10, lib. 4, pag. 689.

(3) Epist. 21, tom. 6, pag. 807.

ad Pontificem venirent, ut munus consecrationis reciperent. Postmodum epistolâ ad Mediolanenses (1) approbat, quod in locum defuncti episcopi Constantii eligerent *Deus - dedit*, cui, si nihil esset, quod per sacros canones posset obviare, decrevit, quod ex suâ auctoritate solemniter ordinaretur. S. Nicolaus I non destitit increpare Lotharium regem, quod ad episcopatum viros sibi solum gratos in regno suo efferri studeret, adeoque apostolicâ auctoritate injunxit sub divini judicii obtestatione, ut in Trevirensi urbe, & in Colonia Agrippinâ nullum eligi pateretur, antequam relatum super hoc pontificio esset Apostolatui (2). Insuper Innocentius III Sennensem antistitem recenter reprobavit, eo quod se ultrò episcopali folio immiserit, antequam à romano pontifice ad illud vocaretur, vel in illo firmaretur (3). Similiter quoque dejecit Conradum episcopum à sede tum Hildesienfi, tum Wirtzburgensi, eo quod utramque inconsulto romano pontifice arroganter assumpserat (4). Petiit humiliter S. Bernardus ab Honorio II, ut Albericum Catalanensem suo suffragio electum confirmare dignaretur (5), quod plane ostendit

(1) Epist. 4, lib. II, pag. 1094 & seq.

(2) Ivon. Carnot. decret. part. 5, cap. 357.

(3) Ranald. ad ann. 1099, num. 19.

(4) Albert. Krantz, metropol. lib. 7, cap. 17, §. 1.

(5) Epist. 13, tom. I, oper. pag. 33, edit. Maurin.

S. abbatem agnovisse, nullius momenti episcoporum electiones esse, nisi apostolica intercederet approbatio.

Postremo cum continuæ excitarentur discordiæ, tumultus, cæterique abusus, oportuit populum ab electionibus remove, ejusque testimonium, & desiderium circa personam eligendam præterire.

Quæ quidem populi exclusio si providè tunc est inducta, cum de solis catholicis ad electiones admittendis agebatur; quid dicendum erit de decreto nationalis conventûs, cujus vi, posthabito clero, electiones hujusmodi gallicis districtibus tribuuntur, in quibus cum contineantur Judæi, hæretici, & multa Hetherodoxorum genera, quorum in episcopalibus electionibus non mediocris pars interesset, tunc illud consequeretur, quod maxime abhorruit, ac ferre noluit S. Gregorius magnus; qui ad Mediolanenses scribens (1) testatus est „nos in hominem, qui „non à catholicis, & maxime à Longobardis „eligitur, nullâ præbemus ratione consensum... „quia vicarius S. Ambrosii indignus evidenter „ostenditur, si electus à *talibus* ordinatur“.

Ita enim non solum renovarentur perturbationes omnes, offensionesque jam à tanto tempore abolitæ, sed & facile in Episcopos delige-

(1) Epist. 4, lib. 11, pag. 1094 & seq.

gerentur viri, qui illos in suâ errorum corruptelâ socios haberent, & magistros, vel qui saltem occultè in animo sensus foverent congruentes sensibus electorum, ut advertit S. Hieronymus (1) dicens: „Non nunquam errat plebis vulgi-
 „que judicium, & in sacerdotibus compro-
 „bandis, unusquisque suis moribus favet, &
 „non tam bonum, quam sui similem quærit
 „præpositum“. Quid autem ab hujusmodi Episcopis, *qui aliunde intrarent quam per ostium* esset expectandum, immò quid non timendum in religionem malî, qui deceptionis laqueo detenti nullo modo à deceptione poterunt corrigere populum (2)? Illi certe, qualescumque essent, nullam haberent ligandi & solvendi potestatem, utpote legitimâ missione carentes, & extrâ Ecclesiæ communionem esse statim declararentur ab hac sanctâ sede, quod semper facere in hujusmodi casibus in usu habuit, idque nunc etiam publico programme declarat in omnibus episcoporum Ultrajectensium electionibus (3).

Sed in decreto consequitur aliquid, quod adhuc deterius videtur esse, nimirum electi à suis districtibus episcopi jubentur metropolitani,

(1) Lib. 1, advers. Jovin. n. 14, pag. 292, tom. 2, oper. edit. Vallars.

(2) S. Damas. Epist. 3, n. 2, inter collect. à Constant. pag. 482 & 486.

(3) Benedict. XIV, ad univers. cathol. in fœderato belgio commorantibus, in ejus Bullar. tom. 1, const. 11.

nam, vel seniore adire episcopum ad obtinendam ab illo confirmationem, quam si ille concedere recusaverit, præseribitur, ut hujus repulsæ causam in scriptum redigat, utque exclusi interponere possint appellationem *ex abusu* apud magistratus civiles, qui judicaturi erunt super ipso metropolitanorum, vel episcoporum excludentium judicio, penes quos nempe residet de moribus & doctrinâ judicandi potestas, & qui, ut scribit S. Hieronymus (1), constituti fuerunt, ut populum coerceant ab errore. Verum ut magis pateat, quam illegitima sit ac incompetens isthæc ad Laicos appellatio, revocandum in memoriam est celeberrimum illud Constantini Imperatoris exemplum. Cum enim multi advenissent Nicæam ad celebrandum concilium episcoporum, opportunum esse censebant, ut idem interesset Imperator, ad quem posset Arianorum nomen deferri. At Imperator acceptis libellis, qui ipsi erant oblatis. „Mihi, inquit, cum homo sim, „nefas est hujusmodi rerum cognitionem arrogare, cum, & qui accusant, & qui accusantur, „sacerdotes sint“ (2). Alia item multa adduci possent hujus generis exempla, sed nimii in re manifestâ esse nolumus. Quod si contra afferatur ejus filius Constantius *catholicæ certè ecclesiæ hostis*, qui sibi auctoritatem arrogabat, quam ipsius pater se non habere confessus fuerat, facile

(1) Advers. luciferian. n. 5, tom. 2, oper. edit. Vallar. pag. 176.

(2) Sozomen histor. Eccles. lib. 1, cap. 17, num. 25.

esse est ex SS. Athanasii (1) & Hieronymi (2) scriptis agnoscere, quantopere illa sint facta detestati.

Demùm quid aliud hisce decretis efficere conventus voluit, quam evertere, & ad nihilum redigere episcopatum ipsum, quasi in illius odium, cujus ministri sunt episcopi; quibus præterea permanens decernitur consilium presbyterorum, qui vicarii nuncupandi sunt, atque hi ut sexdecim numero esse debeant in civitatibus decem millia capitum continentibus, duodecim verò, ubi minor esset numerus incolentium. Alios item adsciscere sibi coguntur episcopi, illos nimirum, qui suppressarum parœciarum erant parochi, hique vicarii pleni juris appellantur, cujus vi juris, episcopis, quibus addicti sunt, minimè obnoxii esse, subjectique debeant. Quod ad primos pertinet, etsi eorum deligendorum episcopis relinquatur arbitrium, hi ipsi tamen inhibentur ad ullum jurisdictionis actum sine illorum nutu, (præterquam provisionaliter) devenire, & eorum quempiam à suo consilio, nisi ex pluribus ipsius consilii suffragiis amovere. Quid hoc aliud est scilicet quam velle, ut unaquæque diœcesis regatur à presbyteris, qui episcopi jurisdictionem obruant? Nonne hunc in modum illi contra-

(1) Histor. Arian. ad monar. n. 52, tom. 1, oper. edit. Maurin, pag. 376.

(2) Advers. Luciferian. num. 19, tom. 2, oper. edit. Vallars. pag. 191.

tradicitur doctrinæ, quæ in actis apostolorum legitur (1). „Spiritus sanctus posuit episcopos „regere ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo“. Omnisque sacræ hierarchiæ ordo invertitur prorsus ac perturbatur? Æquantur nempe episcopis presbyteri, quod primum asseruit *Aerius* presbyter, *Wicleffus* porrò & *Marsilius de Padua*, & *Joannes de Janduno*; quos demùm consecutus est *Calvinus* juxta collecta à Benedicto XIV in ejus oper. de synod. diœcesan (2).

Imo ipsis episcopis anteponuntur presbyteri, cum illi nequeant horum quemque è consilio remove, aut quidquam decernere, nisi ex pluribus vicariorum deliberantium, ut diximus, suffragiis. Et tamen canonici, qui capitula legitime fundata componunt, quique ecclesiarum senatum constituunt, non alia, cum in consilium adhibentur, ferre possunt suffragia, quam tantum, ut appellant, consultativa, quemadmodum ex duobus conciliis provincialibus Burdegalenfibus firmat Benedictus XIV (3).

Quantum porrò ad secundi generis vicarios pertinet, qui *pleni juris* nuncupantur, mirabile fane est, ac prorsus inauditum, ut episcopi teneantur illorum adhibere operam, ad quam recu-
fan-

(1) Cap. 20, vers. 28.

(2) Lib. 13, cap. 1, num. 2.

(3) Cit. oper. de Synod. eod. lib. 13, cap. 2. num. 6.

sandam, justas habere possunt causas, & ut qui non nisi subsidiarias partes gerant, locumque eorum, qui inhabiles non sunt, suppleant, non etiam iisdem, de quorum officio agitur, subjiciantur.

Sed ulterius adhuc est progrediendum. Cum conventus iste ad statuendam seminariorum regendorum legem devenerit, episcopis, ut eligendorum vicariorum ex universo clero potestatem fecit, non ita etiam arbitrio reliquit superiorum, seu rectorum in seminariis electionem; vult enim, ut hæc ab ipso unâ cum vicariis ex majori suffragiorum numero peragatur, prohibetque illos ab imposito munere, nisi ex plurium vicariorum, ut diximus, consensu removeri. Quis hic non videt, quantum episcopis diffidatur, quorum est curam habere institutionis & disciplinæ illorum, qui in ecclesiam adlegendi sunt, ejusque obsequiis addicendi? Et tamen nihil certum magis indubitatumque, quam quod caput & summus administer seminariorum sit episcopus: & quamquam Tridentina synodus (1) mandet, ut duo canonici super ecclesiasticâ alumnorum disciplinâ instituuntur, eorum tamen electio relinquitur episcopis, *prout Spiritus sanctus suggesserit*, neque inhærere eorum judiciis, neque assentiri consiliis adstringuntur. Nunc verò quantam poterunt episcopi fiduciam ponere in eorum curâ, qui electi ab aliis fuerint, juratâ fortasse ob-

strictis

(1) Sess 23, de reformat. cap. 18.

strictis fide, ad infecta illa servanda conventus decreta.

Tandem, ad episcopos in extremæ abjectionis statum deprimendos ac in omnium contemptum adducendos decernitur, ut tribus quibusque mensibus, tanquam mercenariam præstantes operam, tantam recipiant stipem, quanta non possent amplius indigentium, qui magnam Populi partem constituunt, ærumnas sublevare, multoque etiam minus suum tueri episcopalis characteris gradum. Hæc nova congruæ episcopalis institutio ab illâ prorsus dissidet, quæ attributa episcopis ac parochis fuerit in fundis stabilibus; quæ ipsi administrarent, fructusque tanquam Domini perciperent; ideòque ecclesiis *unum mansum* destinatum fuisse reperimus, ut legitur in capitularibus & Caroli Magni (1), & Regis Lotharii (2). „Volumus, ut secundum jussionem Domini, ac „genitoris nostri unus mansus cum duodecim „bunnariis de terra arabili ibi detur“. Et cum assignatæ aliquibus episcopatum mensis non sufficerent dotes, augebantur abbatialium fundorum unione, ut sæpius in Galliâ, ac nostri etiam Pontificatûs tempore factum esse recordamur. Nunc verò quo vitam ipsam episcopi tueantur, erit in potestate Laicorum, qui ærario præsunt, quique eos sua illa mercede fraudare valeant, si per-

(1) Capitular. an. 789, cap. 15, tom. 1, pag. 253. edit. Paris. Baluz.

(2) Tit. 4, cap. 1, tom. 2, pag. 327, ejusd. edit.

perversis, quæ memoravimus, decretis adversentur. Huc accedit, ut certâ pecuniæ parte cuique episcopo assignatâ, nemo ex ipsis unquam amplius poterit, cùm necessitas adiget, sibi suffraganeum seu coadjutorem adsciscere, siquidem ei, quod ad vitam dignitatemque tuendam conveniat, ex ecclesiæ fructibus suppeditare non valebit. Quam certè necessitatem non rarò contingere in diocesis novimus vel ob proVectam episcopi ætatem, vel ob malè affectam ejus valetudinem, ut quidam Lugdunensis Archiepiscopus ob ejusmodi causam & petierat à Pontifice, & obtinuerat suffraganeum assignatâ eidem congruâ ex Archiepiscopalis mensæ proventibus (1).

Cùm jam viderimus, dilecti filii nostri, & venerabiles fratres, valdeque mirati simus decretam isthic esse præcipuorum disciplinæ ecclesiasticæ articulorum immutationem, suppressionis nempe, divisionis, & erectionis episcopaliū sedium, nec non sacrilegæ episcoporum electionis, quæque ex iis damna consequantur, nonne idem ob easdem rationes sentiendum erit de parochiarum suppressionibus, ut vos ipsi in vestrà expositione jam animadvertistis. Sed facere non possums, quin hîc adjungamus, quod præter commissum provincialibus conventibus munus distribuendi, prout ipsis visum fuerit, suos paroeciis fines, in maximam nos etiam adduxit

(1) Benedictus XIV, de Synod. diocæs. lib. 13, cap. II, num. 12.

duxit admirationem innumerabilis earum suppressio, cum jam nationalis decreverit conventus, ut in urbibus, aut oppidis, in quibus sex capitum millia tantummodo censeantur, non nisi una constitueretur parœcia. Et quo unquam modo unus parochus sufficere tanto curando populo poterit? quam ad rem opportunum hic videtur referre, cardinalem Conradum à Gregorio IX. ad præsidendum Colonienſi ſynodo delegatum, hiſce verbis interrogaffe quemdam, qui aderat, parochum, quique vehementer contende-
bat, ne illuc fratres ordinis prædicatorum inducerentur. „Quis eſt numerus hominum in „parœciâ tibi ſubditorum? cum ille eſſe no-
„vem millia reſpondiſſet, tùm cardinalis ad-
„miratione irâque commotus; Quis es, inquit,
„tu miſerrime, qui tot millibus ſufficis debitam
„gubernationis curam impendere? neſcis, ho-
„minum perditiffime, quia in illo debes tre-
„mendo iudicio ante tribunal Chriſti de his
„omnibus reſpondere? & tu ſi tales habes vi-
„carios, (fratres prædicatorum) querularis,
„qui onus tuum gratis relevent, ſub cuius
„pondere neſcias conquaſſaris: quia igitur ex
„hac querelâ indignum te curâ omnimodè ju-
„dicaſti, ideo privo te omni beneficio paſto-
„rali (1)“, & quamvis illic de novem ho-
minum millibus agebatur, hic verò, nimirum
à conventûs decreto, ſex tantum millia unius
parochi

(1) Abraham Bzov. annal. Eccleſ. ad ann. 1222,
ſ. 6, edit. Colon. 1621.

parochi curæ tribuantur, nihilo tamen minus quis non fateatur, talem etiam numerum longè longèque unius parochi vires excedere, ac consequi propterea debere, ut multi ex parochianis necessariò priventur spiritualibus subsidiis, pro quibus ad regulares, qui jam suppressi sunt, confugere non valebunt?

Transimus jam ad bonorum ecclesiasticorum invasionem, ad alterum scilicet errorem Marfilii Patavini, & Joannis de Janduno damnatum in constitutione Joannis XXII. (1) & longe ante decreto S. Bonifacii I. Papæ à pluribus relat. (2) „Nulli licet ignorare, quod omne, „quod Domino consecratur, sive fuerit homo, „sive animal, sive ager, vel quidquid fuerit „semel consecratum, sanctum sanctorum erit „Domino, & ad jus pertinet sacerdotum. „Propter quod inexcusabilis erit omnis, qui ea, „quæ Domino, vel ecclesiæ competunt, aufert, „vastat, & invadit, vel diripit, & usque ad „emendationem, ecclesiæque satisfactionem, „ut sacrilegus judicetur; & si emendare noluit, „excommunicetur“ Concil. Toletan. VI (3); ibique not. Loaisæ Litt. D. qui concilii textum illustrat: „Quantum piaculum sit res à fidelibus „sincerâ fide ecclesiis datas, ab eis auferri, ac „distrahi

(1) Apud Rainald. ad ann. 1327, num. 28 ad seq.

(2) Apud Constan. pag. 1050, num. 3.

(3) Habit. ann. 638, can. 15, in collect. Labbe, tom. 6, pag. 1497 & 1502.

„distrahi, multa hoc tempore extant doctissi-
 „morum virorum scripta, quæ brevitatis causâ
 „prudens omitto. Unum tantum subijciam, quod
 „in constitutionibus orientalibus scriptum in-
 „venio, LL. Nicephorum Phocam donationes
 „monasteriis ac templis relictas prorsus abole-
 „visse, lege etiam latâ, ne ecclesia immobi-
 „libus locupletaretur bonis; causatus episcopos
 „male prodigere ea, quæ pauperibus darentur,
 „militibus interim deficientibus: cujus teme-
 „rariam hanc impietatisque plenam legem Por-
 „phyrogeneta dominus Basilus junior aliâ lege
 „latâ sustulit, quam dignam, quæ hic appo-
 „neretur, existimavi. „Imperium nostrum, in-
 „quit, quod à Deo profectum est, cum & à
 „monachis, quorum pietas & virtus est testata,
 „& à multis aliis legem de Dei ecclesiis, &
 „sanctis domibus, vel potius contra Dei ec-
 „clesias, & sanctas eorum domos à domino
 „Nicephoro, qui imperium invasit conditam,
 „præsentium malorum causam fuisse, & radi-
 „cem, & universalis hujus subversionis & con-
 „fusionis, (ut quæ ad injuriam & contume-
 „liam non solum ecclesiarum & sanctarum do-
 „morum, sed etiam ipsius Dei facta sit) in-
 „tellexisset; & maximè cum id reipsa expertum
 „esset, ex quo enim hæc lex est observata,
 „nihil boni penitus in hodiernum usque diem
 „vitæ nostræ occurrit, sed contra nullum pe-
 „nitens calamitatis genus defuit, statuit per
 „præsentem auream bullam, ut lex prædicta

„ab hoc præfenti die ceflet, & deinceps in-
 „firma, & irrita permaneat, & locum habeant,
 „& in ufu fint, quæ de Dei ecclefiis & fanctis
 „& religiofis domibus factæ funt leges“.

Hoc antiquiffimum & conftans fuit tam opti-
 matum, quam populi Francorum defiderium.
 Obtulerunt enim anno 803. Carolo magno fe-
 quentes preces (1). „Flexis omnes precamur po-
 „plitibus, majeftatem veftram, ut epifcopi
 „deinceps, ficut hætenus, non vexentur hofti-
 „bus, fed quando vos, nofque in hoftem per-
 „gimus, ipfi propriis refideant in parochiis...
 „illud tamen vobis & omnibus fcire cupimus-
 „quod non propterea hoc petimus, ut eorum
 „res, aut aliquid ex eorum pecuniis, nifi
 „ipfis aliquid fponte nobis dare placuerit, aut
 „eorum ecclefias viduari cupiamus, fed magis
 „eis, fi dominus poffe dederit, augere defi-
 „deramus, ut & ipfi, & vos, & nos falviores
 „fimus, & Deo potius ipfo adminiculante,
 „placere mereamur. Scimus enim res ecclefie
 „Deo effe facratas, fcimus eas effe oblationes
 „omnes fidelium, & pretia peccatorum; qua-
 „propter fi quis eas ab ecclefiis, quibus à fide-
 „libus collatæ, Deoque facratæ funt, aufert,
 „procul dubio facrilegium committit, cæcus
 „enim eft, qui ifta non videt. Quisquis ergo
 „noftro fuas res ecclefie tradit, domino Deo
 „illas offert, atque dedicat, fuisque fanctis
 „&

(1) Capitular. tom. 1, pag. 405.

„& non alteri, dicendo talia & agendo ita,
 „facit enim scripturam de ipsis rebus, quas
 „Deo dare desiderat, & ipsam scripturam co-
 „ram altari, aut supra tenet in manu, dicens
 „ejusdem loci sacerdotibus atque custodibus,
 „offerro Deo, atque dedico omnes res, quæ
 „hac in cartula tenentur inserta pro remissione
 „peccatorum meorum atque parentum & fi-
 „liorum Qui eas inde postea aufert, quid
 „agit, nisi sacrilegium? si ergo amico quid-
 „piam rapere furtum est, ecclesiæ verò frau-
 „dari, vel auferri, indubitanter sacrilegium
 „est Ut ergo hæc omnia à vobis, & à
 „nobis, sive à successoribus vestris & à no-
 „stris, futuris temporibus absque ulla dissimu-
 „latione conserventur, scriptis ecclesiasticis
 „inferere jubete, & inter vestra capitula in-
 „terpolare præcipite“.

Ad hæc respondit imperator: (1) „Modo ista,
 „sicut petiistis, concedimus . . . novimus enim
 „multa regna, & reges eorum propterea cecidi-
 „disse, quia ecclesias spoliaverunt, resque earum
 „vastaverunt, alienaverunt, vel diripuerunt,
 „episcopisque, & sacerdotibus, atque, quod magis
 „est, ecclesiis eorum abstulerunt . . . & ut hæc
 „devotius per futura tempora conserventur,
 „præcipientes jubemus, ut nullus tam nostris,
 „quam futuris temporibus à nobis, vel succes-
 „soribus nostris, ullo unquam tempore, absque
 „con-

(1) Capitular. tom. eod. pag. 407 & 411.

„consensu & voluntate episcoporum, in quorum
 „parochiis esse noscentur, res ecclesiarum pe-
 „tere, aut invadere, vel vastare, aut quo-
 „cumque ingenio alienare præsumat; quod si
 „quis fecerit, tam nostris, quam & successorum
 „nostrorum temporibus, poenis sacrilegii sub-
 „jaceat, & à nobis, atque successoribus nostris,
 „nostrisque iudicibus, sicut sacrilegus, &
 „homicida, vel fur sacrilegus legaliter puniatur,
 „& ab episcopis nostris anathematizetur“.

Sed quisquis partem habet in hac usurpa-
 tione, perlegat vindictam, quam Dominus fecit
 de Heliodoro, ejusque cooperatoribus, qui rapere
 tentaverant thesauros de templo, contra quos Spi-
 ritus omnipotentis Dei magnam fecit suæ osten-
 sionis evidentiam: ita, ut omnes, qui ausi fuerant
 parere ei, ruentes Dei virtute in dissolutionem,
 & formidinem converterentur. Apparuit enim il-
 lis quidam equus terribilem habens fessorem, opti-
 mis operimentis adornatus, isque cum impetu
 Heliodoro priores calces elisit, qui autem ei sede-
 bat, videbatur arma habere aurea. Alii etiam
 apparuerunt duo juvenes virtute decori, optimi
 gloriâ, speciosique amictu, qui circumsteterunt
 eum, & ex utraque parte flagellabant sine in-
 termissione, multis plagis verberantes. Subito
 autem Heliodorus cecidit in terram, eumque multâ
 caligine circumfusum, rapuerunt, atque in fellâ
 gestatoriâ positum injecerunt. Ita legitur lib. 2.
 Ma-

Machabæorum(1), & tamen agebatur de pecuniis, quæ non pertinebant *ad rationem sacrificiorum*, nec propriæ templi erant, sed inibi asservatis pro alimoniâ pupillorum, viduarum & aliorum; nihilominus ob violatam templi majestatem & sanctitatem & rei alienæ usurpationem inflixit Dominus gravissimam illam Heliodoro, ejusque fociis pœnam. Hoc exemplo perterrefactus imperator Theodosius destitit abripere depositum cujusdam viduæ asservatum in ecclesiâ Ticinensi, ut enarrat S. Ambrosius(2).

Atque hîc quis unquam sibi persuadeat, quod eum occupentur, atque usurpentur ecclesiarum, ecclesiasticorumque catholicorum bona, præserventur contrâ fundi protestantibus, quos ipsi in religionem rebellantes invaserant, adductâ conventionum causâ? Scilicet penes nationalem conventum illæ cum protestantibus conventiones valuerunt, sanctiones verò canonicæ, sanctæque hujus sedis cum rege Francisco I pacta non valuerunt; placuitque illis in ea re gratificari, in qua Dei sacerdotium disperdebatur. Sed quis non facile intelligat, in hac bonorum ecclesiasticorum occupatione, inter cetera in animo haberi, spectarique, ut sacra profanentur templa, ut ecclesiæ ministri in omnium contemptum adducantur, utque alii imposterum à sorte Do-

D 2

mini

(1) Cap. 3, vers. 24 ad 28.

(2) Lib. 2, de offic. cap. 29, num. 150 & 151, tom. 2, oper. pag. 106, edit. Maurin.

mini deligendâ deterreantur: vix enim ea usur-
 pari bona cœperant, cùm statim divini cultus
 abolitio consecuta est, occlusa templa, sacræ
 supellectiles amotæ, & cessare jussus in ecclesiis
 divinorum officiorum cantus. Haftenùs gloriari
 potuit Gallia jam VI sæculo penès se introducta
 floruisse fecularium clericorum collegia, seu ca-
 pitula, ut videre est apud Gregorium Turonen-
 sem (1), patetque ex aliis monumentis, quæ à
 Mabillonio in veter. Analect. adducuntur (2). At-
 que à concilio III Aurelianensi habito anno 538
 (3). Sed modo cogitur Gallia ipsa eorum deflere
 abolitionem adeò injustè, atque indignè in natio-
 nali conventu decretam. Erat præcipua canonico-
 rum occupatio divinas laudes quotidie in eccle-
 siis canendo conjunctim persolvere, ut habetur in
 vitis episcoporum Metentium (3) apud Pau-
 lum diaconum, ubi legitur „episcopus Chrode-
 „gandus clerum abundanter lege divinâ, ro-
 „manâque imbutum cantilenâ morem, atque
 „ordinem romanæ ecclesiæ fervare præcepit“. Cùm
 imperator Carolus magnus ad Adrianum I
 transmisisset opus de sac. imagin., ut ab ipso
 examini subjiceretur, hac opportunitate ponti-
 fex ipsum hortatus est, ut plures Galliarum eccle-
 siæ, quæ quondam apostolicæ sedis traditionem
 in psallendo recipere recusabant, eam cum omni
 dili-

(1) Histor. Francor. lib. 10, §. 16, pag. 535.

(2) Pag. 249. Paris. 1722.

(3) Canon. II, pen. Labbe, tom. 5, concil. p. 1277.

(4) Tom 13, biblioth. PP. edit Lugd. pag. 321.

diligentiâ amplexerentur, ut, cui adhæserant fidei munere, adhærerent quoque psallendi ordine. Verba Caroli magni longâ enarratione legi possunt apud Georg. de liturgia romani pontificis (1). Ulterius idem imperator voluit, ut in monasterio Centulensi institueretur schola cantorum ad instar illius, quam Romæ instituit S. Gregorius magnus, in eaque centum pueri alerentur, qui per tres choros divisi monachis interfervirent in auxilium psallendi & cantandi (2). Et consonat, quod recenter confirmavit *Colomanus Sancti*, monachus bibliothecarius in monasterio S. Emmerami Ratisbonæ in dissertat. (nobis dicata) in aureum, ac pervetustum ff. evangeliorum codicem mss. ejusdem monasterii (3). „Principio id maximè curarunt Gallicani, Hispanique episcopi, ut in quavis provincia „uniformis in divinis officiis ritus fervaretur: „extant varia hâc de re decreta apud Gallos, „tum apud Hispanos: insignis est imprimis constitutio Toletani concilii IV. (habiti anno „531.) *Cujus* patres post expositam catholicam „fidem nihil antiquiùs habuerunt, quam ut „uniformem psallendi modum adstruerent. Canon 2.“ Ita antiquum hujusmodi ritum indicat Mabillonius in disquisitione de cantu gallicano (4).

Quod

(1) Tom. 2, dissertat. 1, cap. 7, §. 6.

(2) Georg. Loer, cit. §. 7.

(3) Part. 1, præliminar. §. 1, part. 3 & 4.

(4) In calce suæ Gallic. Liturg. §. 5. num. 49, pag. 418, edit. Paris. 1729.

Quod igitur jam ab antiquissimis sæculis ecclesia gallicana instruere ac stabilire tantopere studuit, ut sui ecclesiastici in canonicorum gradu decorâ sacri muneris occupatione detinerentur, utque fideles tantò magis ad ecclesias eorum perfunctione invitati concurrerent ad contemplanda divina myſteria, ad consequendam Dei gratiæ reconciliationem; idipſum modo nationalis conventus uno decreto ſuo, non ſine plurimâ omnium offenſione repente ſuſtulit, evertit, abolevit, quâ in parte ſequutus eſt (ſicut in cunctis decreti articulis) hæreticorum dictamen, ac in præſenti deliria *Wiclefiſtar*, *Magdeburgenſium centuriatorum*, & *Calvini*, qui in cantus eccleſiaſtici antiquitatem, & uſum debacchati ſunt, contra quos copioſè agit P. Martinus Gerbert abbas monaſterii & congregationis S. Baſilii in ſylva nigra (1). Qui eum anno 1782 Vindobonam religionis cauſâ acceſſimus, pluries nos adiit, nobiſque coram comprobavit, quam meritò tam illuſtrem ſui nominis famam ſibi comparaverit.

Sed expendant oportet decreti auctores, quid in ſynodo Atrebatenſi anno 1025 (2) huiusmodi pſalmodiæ hoſtibus hitoriçè & dogmaticè edicitur, ut majori ſemper verecundiâ perfundantur. „Quis autem dubitet vos immundo ſpiritu agitari,

(1) De cantu & muſica ſacra, tom. 2, lib. 4, cap. 2.

(2) Cap. 12, de pſallendi officio in collect. Labbe, tom. 11. pag. 1181 & ſeq.

„tari, dum hoc, quod per Spiritum sanctum
 „prolatum, atque institutum est, id est, usum
 „psallendi in S. Ecclesiâ abjicitis, & quasi
 „superstitiosum errori cultum imputatis : sumplit
 „ergo hanc modulandi formam ordo ecclesiasti-
 „cus non ex ludicris aut jocularibus inspecta-
 „tionibus, sed ex veteris & novi testamenti
 „patribus . . . unde constat eos de gremio S.
 „Ecclesiæ exterminandos, qui hoc psallendi
 „officium indicant, nequaquam ad cultum di-
 „vinum pertinere . . . Pater igitur tales à capite
 „suo, id est, diabolo non dissentire, qui est ca-
 „put omnium iniquorum, qui etiam scriptu-
 „ram sacram intelligens sinistrâ eam interpreta-
 „tione pervertere molitur“. Demum si domus Dei
 decor, & cultus in isto regno prolabatur, neces-
 sariò consequetur, ut ecclesiasticorum numerus
 deficiat, illudque contingat, quod S. Augustinus
 (1) refert accidisse Judæorum genti : „quæ
 „postquam cœpit non habere prophetas, pro-
 „cul dubio deterior facta est, eo scilicet tem-
 „pore, quo sperabat futuram esse meliorem.

Inceptam jam prosequentes viam gradum ad
 ipsos regulares facimus, quorum bona sibi con-
 ventus nationalis arrogavit, minùs odiosum
 tamen prætexens titulum, ut scilicet eorum fru-
 ctibus uti posset; quod reipsa quantulum à verâ
 distat dominii proprietate? Si quidem edito die

(1) De civit. Dei, lib. 18, cap. 45, num. 1, tom. 6,
 oper. pag. 527, edit. Maurin.

13 Februarii decreto, ac post sex dies regiâ sanctione confirmato, suppressa omnia fuerunt regularium instituta, vetitumque etiam, ne ulla alia impofterum admitterentur. At verò quantam illa ecclesiæ utilitatem afferant, ex ipsâ deducit experienciâ concilium Tridentinum (1); „quoniam non ignorat S. synodus, quantum ex monasteriis piè institutis, & rectè administratis, in ecclesia Dei splendoris atque utilitatis oriatur“. Ac profecto omnes ecclesiæ patres regularium ordines summis laudibus exornarunt, inter quos S. Joannes Chrysostomus, qui tribus integris libris contra illorum oppugnatores acerrimè decertavit (2), & postquam S. Gregorius magnus monuerat Marinianum Ravennæ archiepiscopum, ne adversus monasteria gravamina exerceret, sed deberet ea defensare, & religiosos illuc summopere congregare (3), convocavit concilium episcoporum & presbyterorum, in eoque decretum edidit, „quod nullus episcoporum aut secularium ultra præsumat de redditibus, rebus, vel chartis monasteriorum, vel de cellis, vel villis, quæ ad ea pertinent, quocumque modo, seu qualibet occasione minuire, vel dolo malo, vel immiſſiones alias, quas

(1) Sess. 25, de regular. cap. 1.

(2) Tom. 1, oper. edit. Maurin. à pag. 44 ad 118. & opuscul. de comparation. regis & monachi, tom. eod. à pag. 116 ad 121.

(3) Epist. 29, litt. A, lib. 6, tom. 2, oper. edit. Maur.

„quas facere“. (1) Infurrexit postmodum sæculo XIII, Guillelmus de sancto amore, qui libro *de periculis novorum temporum*, totus fuit in deterrendis hominibus a conversione, & à religionis ingressu; sed liber iste in examen revocatus à pontifice Alexandro IV *iniquus, scelestus, execrabilis, & nefarius esse* declaratus est (2).

Adversus præfatum Guillelmum scripserunt, eumque refutarunt duo ecclesiæ doctores, S. Thomas Aquinas (3), & S. Bonaventura (4). Et quoniam eandem damnatam sententiam renovavit *Lutherus* damnationem, & ipse subiit à Pontifice Leone X. (5) Pariter in uno ex conciliis Rothomagensibus anni 1581 (6), moniti fuerunt episcopi, ut subsidiarios regulares tuerentur, & caros haberent, atque alerent sicut coadjutores, omnesque illis factas injurias & contumelias, suas esse existimarent & propularent. Memorabilia semper erunt pia vota divi

(1) In appendic. epistolar. S. Gregorii magni cit. tom. 2, pag. 1294, n. 7.

(2) Constit. 35, in illas ejusd. Pontif in bullar. Roman., tom. 3, pag. 378, edit. Rom. 1740.

(3) Tom. 25, oper. edit. Paris. 1660, pag. 533. ad 666.

(4) Libell. apologetic. tom. 7, oper. edit. Lugdun. 1668, pag. 346 ad 385.

(5) Bulla in collect. concilior. Labbe, tom. 19, p. 153.

(6) In ead. collect. Labbe, cap. de curator. offic. n. 41, tom. 21, pag. 651.

vi Ludovici IX, Galliarum regis, cui in animo infederat, ut duo, quos in orientali expeditione susceperat filios, cum ad annos discretionis pervenissent, intra septa monasterii enutrientur; alter apud Dominicanos, apud Minoritas alter, ut sacris institutis, & litteris instruerentur, & ad amorem religionis inducerentur, desiderans toto corde, ut documentis salutaribus informati Domino inspirante loco, & tempore ipsas religiones intrarent (1). Novissimè verò auctores operis inscripti, „*non-veau traité de diplomatique*“ (2), cum refellerent adversarios exemptionum regularium hæc in verba prorupuerunt, „Quelle attention peuvent donc mériter les déclamations de l'historien du *droit public ecclésiastique français*, „contre les privilèges accordés aux monastères; privilèges, dit-il, et exemptions, qui „n'ont pu être accordées sans renverser la hiérarchie, sans violer les droits de l'épiscopat, „et qui sont de vrais abus, et en ont produit „de fort considérables. *Quelle témérité de s'élever ainsi contre une discipline si ancienne, si autorisée dans l'église et dans l'état!*“

Non

(1) Vita S. Ludovici, cap. 14, inter franc. script. collect. à Duchesne, tom. 5, pag. 448 in fin.

(2) Où l'on examine les fondemens de cet art, tom. 5, pag. 379, in fin. & 380. edit. Paris. 1762.

Non hic inficiamur, neque mirum cuiquam videatur, apud aliquos regulares remissionem aliquando, languidioremque effectum esse posse suorum institutorum spiritum, neque pristinum disciplinæ ab iis præscriptæ rigorem retineri. At propterea ne abolendi illi sunt ordines? Audiatur hanc ad rem, quod in concilio Bazileensi objecit Petro Rayne, regulares oppugnant, Joannes de Polemar. Iste minime quidem negavit, invaluisse aliqua inter regulares reformatione digna: illud tamen adjunxit, quod "licet in religiosis multa sint, hoc tempore, quæ reformatione indigent sicut & in cæteris statibus; tamen nihilominus multum illuminant ecclesiam prædicationibus, & doctrinis; & nemo prudens in caliginoso loco existens, lucernam extinguit non bene sibi lucentem; sed habentem succum, seu scholam, curat aptare, quo melius potest. Nam melius est, quod aliquantulum turbide luceat, quam si penitus esset extincta "(1). Quæ plane sententia ab alia derivatur, quam S. Augustinus tanto ante protulerat, nimirum (2) „numquid ideo negligenda est medicina, quia nonnullorum insanabilis est pestilentia “?

Qua

(1) In collect. Labbe, tom. 17. pag. 1231.

(2) Epist. 93, n. 3. tom. 2, oper. pag. 231, edit. Maurin.

Qua propter regularium abolitio , à conventu nationali plaudente hæreticorum commentis decreta , lædit statum publicæ professionis conciliorum evangelicorum ; lædit vivendi rationem in ecclesiâ commendatam , tanquam apostolicæ doctrinæ consentaneam , lædit ipsos insignes fundatores , quos super altaribus veneramur , qui non nisi à Deo inspirati eas instituerunt societates. Sed ulterius etiam progreditur conventus nationalis , statuitque in decreto die 13 Februarii 1790. Se nequaquam recognoscere solemnia religiosorum vota ; & consequenter declarat ordines & congregationes regulares , in quibus illa emittuntur , suppressas esse in Gallia , et suppressas remanere , neque nunquam restitui in posterum posse. Quod quid est aliud , quam manus in vota majora ac perpetua immittere , eaque abolere , quæ tantummodo ad pontificiam spectant auctoritatem ? Vota enim majora , inquit S. Thomas (1) , puta continentiae , &c. summo pontifici reservantur. Cumque agatur de promissione Deo solemniter *facta ad nostram utilitatem* , ideo in psalm. 75 , vers. 12. legitur „vovete et reddite Domino „Deo vestro,, et in ecclesiaste (2). „Siquid „vovisti Deo , ne moreris reddere , displicet „enim ei infidelis et statuta promissio , sed „quodcumque voveris , redde“.

Præ-

(1) 2. 2. quest. 88 , art. 12. in fin.

(2) Cap. 5. vers. 3.

Præterea cum ipse etiam summus pontifex peculiaribus pro tempore inductus rationibus, existimet concedendam à se esse solemnum votorum dispensationem, in idipsum non ex potestatis suæ arbitrio, sed per modum declarationis procedit, neque mirum hic videri debet, *Lutherum* docuisse, *vota non reddere Domino Deo suo*, cum ipse fuerit apostata, et religionis suæ desertor. At ut ipsa conventus nationalis consultissima, ut sibi videntur, membra reprehensionem, exprobrationemque effugerent, quam ex tot disperforum religionum conspectu in sese obventuram agnoscebant, iisdem suæ professionis habitum ademerunt, ne ulla remaneret præteriti status, à quo deturbati erant, species, ac ipsa etiam aboleretur ordinum memoria. Suppressi igitur ipsi ordines sunt, tam ut in eorum invaderetur bona, quam ne amplius quisquam existeret, qui populos ab errore, ac à morum corruptione revocaret. Hoc ipsum tam pravum ac tam pestilens artificium graphicè describitur, reprobaturque, à concilio Senonensi, quod ab initio laudavimus. „Monachis et aliis voto „obstrictis libertatem lasciviendi indulgent; quibus relicto velo, et abjectâ cucullâ ad sæculum redeundi facultatem relaxant, et apostasiam permittunt, Romanorum pontificum „decreta, decretales epistolas etiam, et canones conciliares enervare contendunt“ (1).

Ad

(1) In collect. Labbe, tom. 19. pag. 1157 & 1158.

Ad ea, quæ modo exposuimus de votis regularibus, adjicere oportet immane judicium latum adversus sacras Virgines, eas à suis claustris ejiciendo, ut egit *Lutherus*, qui „Sancta „illa Deo vasa polluere non veretur, consecratasque Christo Virgines, et vitam monasticam profectas extrahere è monasteriis suis, „et mundo, imo diabolo, quem semel abjuraverunt, reddere (1)„. Cum moniales (pars catholici gregis illustrior) sæpe per suas orationes gravissima à civitatibus averterint pericula, ut suo tempore Romæ evenisse S. Gregorius magnus agnoscit, „si ipsæ, inquit, „(moniales) non essent, nullus nostrum jam „per tot annos in hoc loco subsistere inter „Longobardorum gladios potuisset (2)“. Et Benedictus XIV, loquens de suis monialibus Bononiensibus, fatetur. „Urbem Bononiæ multis abhinc annis tot calamitatibus jactatam „stare non potuisse, nisi preces assiduæ nostrarum monialium incensam Dei iracundiam mitigassent (3)“.

Interea moniales, quæ nunc in Galliâ maximis perturbationibus agitantur, in plurimam com-

(1) Hadrianus VI. In breve ad Frideric. Saxonie duc. advers. Luther. in collect. Labbe, tom. 19. pag. 10, l. 4.

(2) Epist. 26, lib. 7, pag. 872. edit. Maurin.

(3) Instit. ecclesiastic. 29, pag. 142. edit. Rom. 1747.

commiserationem nos adduxerunt; cum magna earum pars ex universis istis provinciis dolorem nobis suum per litteras exponerent, quod in suis retinendis institutis, votisque solemnibus servandis impedirentur, unàque declararent certum sibi, fixum, deliberatumque esse animo, prius quaecumque aspera subire ac pati, quàm à vocatione suâ recedere. Proinde non possumus apud vos, dilecti filii nostri, ac venerabiles fratres, non amplissimum illarum constantiæ, et fortitudinis testimonium exhibere, à vobisque vehementer petere, ut iisdem hortationis vestræ stimulos adjungatis, ac subsidia, quantum in vobis erit, omnia deferatis.

Possemus adhuc ad alia animadvertenda pergere super illo conventus decreto, siquidem à principio usque ad alium exitum nihil fere in eo est, quod non sit cavendum, ac reprehendendum; omnesque ejus sensus inter se adeò nexi consentientesque sunt, ut vix ulla pars sit ab erroris suspicione libera. Sed cum jam declarassemus potiora, quæ in eo sunt, errorum monstra, atque interim, quod minime expectabamus, in publicis foliis perlegissemus. Episcopum Augustodinensem suo se sacramento in ejus decreti verba obstrinxisse, tanto dolore pene exanimati fuimus, ut hæc, quæ ad vos scribimus, intermittere deberemus. Afflictio nostra mirum in modum augebatur, ut *per diem ac*

noctem non tacuerit pupilla oculi nostri, cum videremus eum episcopum ab aliis disjungi, separarique à collegis suis, unumque ex omnibus hactenus esse, qui Deum in suorum errorum testem adduceret. Et quamvis ipse conatus sit tueri se, ac immunem præstare in uno tantum articulo attingente diœcesium restrictiones, populorumque ad alias diœceses translationes, cum fucum facere ignaris vellet, atque illudere; illâ prorsus inepta comparatione usus est, totius nimirum populi, qui ob publicas ærumnas, aut aliâ urgente necessitate per civilem cogitur potestatem de unâ ad aliam transire diœcesim. Differunt enim maxime inter se duo hæc exempla; quoniam ubi populus, suâ diœcesi relicta, se transfert ad aliam, episcopus ejus diœcesis, ad quam accedit, propriam et ordinariam exercet intra fines suæ diœcesis in novos incolas jurisdictionem; jurisdictionem, inquit, non à civili potestate quæsitam, sed quam juri suo referre debet acceptam. Juris quippe est, ut, qui in diœcesi degunt, ii omnes ratione domicilii et incolatus ad episcopum pertineant, in cujus diœcesi morantur. Quod si accadat, ut episcopus diœcesis, à quo populus abscedit, sine plebe remaneat, non idcirco fiet unquam, ut pastor sine grege definat episcopus esse, aut ecclesia nomen cathedralis amittat: sed tam episcopus, quam ecclesia sua retinet jura episcopatus et cathedralitatis, uti est de ecclesiis sive per

Tur-

Turcas, sive per alios Infideles occupatis, quæ episcopis titularibus sæpe conferuntur. Contra vero ubi diœcesium fines ita variantur, ut vel integræ, vel earum partes ab episcopo, ad quem pertinent, ad alium transferantur, tunc sane deficiente legitima ecclesiæ auctoritate, nequit episcopus, cui vel integra diœcesis adimitur, vel pars ejusdem decerpitur, deferre gregem sibi concreditum, et nequit alter episcopus novâ diœcesi illegitime auctus, suas alienæ diœcesi manus immittere, et regimen alienarum ovium fuscipere. Missio enim canonica, et jurisdictio, quam quisque habet episcopus, certis septa est limitibus; nec unquam civilis auctoritas efficere poterit, ut illa aut latius pateat, aut intra arctiores limites coerceatur.

Nihil ergo magis insipienter excogitari potuit illa comparatione, quæ de transitu populi ad alienam diœcesim, deque novâ diœcesim, earumque finium immutatione obtruditur. In primo enim casu eam exercet episcopus jurisdictionem, quam in suâ diœcesi proprio sibi vindicat jure; contra vero in altero casu eam ipse jurisdictionem extendit, quæ in alienâ diœcesi nullâ ratione spectare ad illum potest. Nihil itaque præstito ab Augustodunensi sacramento reperimus, quo se possit ex catholico sensu in ullâ impietatis parte defendere. Inter conditiones, quæ ad licitum jusjurandum requi-

runtur, præcipuæ sunt, ut verum illud sit et justum. Ubi nunc veritas, ubi justitia esse potest, quando ex jam superius adductis principiis, nihil illic, nisi falsum, atque injustum deprehenditur? Nec jam poterit Augustodunensis ullo se modo excusare, si dicat præcipitanter illic atque inconsiderate se gessisse. Nonne consultò, cogitatòque ad sacramentum processit, cum ipsum falsis munire satageret rationibus, cumque jam intellexisset, quæ cæterorum episcoporum essent sententiæ doctè pièque impugnantium conventus decretum, cumque jam non posset non præ oculis habere aliud planè oppositum in suâ adhuc recenti consecratione emissum sacramentum? Itaque omnino dicendum est, illum lapsum esse in voluntarium et sacrilegum perjurium, quod nempe ecclesiæ dogmatibus, ejusque certissimis juribus adversatur,

Atque hic opportunè commemoranda existimamus ea, quæ in Angliâ Regis Henrici II, tempore acciderunt. Is planè simile decretum, paucioribus tamen verbis exscriptum fecerat, per quod ecclesiæ anglicanæ libertatem abolens, primatûs sibi jura ibidem arrogabat. Ipsum episcopis proponens imperavit, ut in ejus decreti verba jurarent, in *avitas* scilicet, ut appellabat, *regni consuetudines*. Illi cum parerent, in jurando tamen hanc adjiciebant clausulam, *salvo ordine suo*, sed hæc clausula regi non
pla-

placebat, cum diceret : *Verbo illi venenum in-*
esse & captiosum esse illud salvo ordine suo.
 Jubebatque, ut *absolutè et absque adjectione re-*
gias consuetudines observaturos promitterent.
 Etsi eo responso perculsi, metuque consternati
 essent episcopi, tamen ad resistendum excita-
 bantur ab archiepiscopo Cantauriensi, postea
 martyre S. Thomâ. Atque eos confortabat
 pontifex, et ad constantiam in munere pasto-
 rali cohortabatur. „Sed in dies gravissimis cre-
 „brescentibus vexationibus et malis, episcopi
 „aliqui exorabant archiepiscopum, ut sui mi-
 „sereretur, & cleri, et quod pertinaciam re-
 „laxaret, ne ipse carcerem, et clerus exter-
 „minium pateretur. Vir invictæ constantiæ,
 „et in Petra Christi fundatus, et usque tunc
 „nec blanditiis emollitus, nec terroribus con-
 „cussus, tandem potius super clerum, quam
 „super se miseratione motus, à gremio verita-
 „tis, ac à sinu matris avellitur“. Post eum
 alii jurarunt episcopi; sed archiepiscopus cum
 agnovisset errorem suum, maximo oppressus
 dolore ingemuit, et suspirans ait. „Pœnitet,
 „et graviter perhorrescens excessum, me ipsum
 „indignum judico de cæterò ad eum accedere
 „in sacerdotio, de cujus ecclesiâ contraxi
 „tam vile commercium: filebo itaque sedens
 „in mœrore, donec visitaverit me oriens ex
 „alto, et per ipsum Deum, et Dominum Pa-
 „pam merear absolvi: videre enim jam mihi
 „video, quod meis peccatis exigentibus, de-

„beat ancillari Anglicana ecclesia, quam mei
 „prædecessores inter tot et tanta, quæ mundus
 „novit, pericula rexerunt tam prudenter, pro
 „quâ inter hostes ejus militaverunt tam forti-
 „ter, et triumphaverunt tam potenter; scili-
 „cet, quæ ante me extitit Domina, per me
 „miserum videtur ancillanda, qui utinam con-
 „sumptus essem, ne oculus me videret“.

Festinanter misit Thomas litteras ad ponti-
 ficem, eique vulnus detexit, medicinam quæ-
 rens absolutionem postulavit; et pontifex ag-
 noscens Thomam non ex propriâ voluntate,
 sed ex improvidâ pietate juramentum emisisse,
 justâ commotus miseratione apostolicâ absolvit
 auctoritate. Litteras pontificias tanquam coeli-
 tus sibi missas Thomas suscepit, nec destitit re-
 gem suaviter fortiterque monere, ea ingerens,
 quæ ad ecclesiæ læsionem currentem principem
 meritò retardare debuissent. Interim rex cer-
 tior factus, quod Thomas ab initâ promissione
 desciverat, misit litteras ad pontificem, quibus
 duo sibi concedi postulavit. Primum ut con-
 suetudines regis Romæ probarentur; alterum
 ut apostolicæ legationis prærogativa à Cantua-
 riensi ecclesiâ ad Eboracensem transferretur.
 Primam petitionem pontifex rejecit, ut ex lit-
 teris Thomæ directis: alteram admisit salvâ ho-
 nestate ecclesiastici ordinis, et per alias aposto-
 licas litteras scriptas episcopo Eboracensi man-
 davit, ut se abstineret ab actis jurisdictionis in
 pro-

provincia Cantuariensi, neve in illam crucem deferret. Postmodum Thomas aufugit in Gallias, et deinde Romam, et à pontifice humaniter exceptus, produxit scriptum, in quo legebantur regiae consuetudines, quæ sexdecim capitulis continebantur, eæque recognitæ, rejectæ fuerunt. Tandem Thomas in Angliam reversus intrepidus ad supplicium processit, et memor divini præcepti „qui vult venire post „me, abneget semet ipsum, et tollat crucem „suam & sequatur me“, Ecclesiæ ostia patefecit licitoribus, seseque Deo, Beatæ Mariæ, et sanctis suæ ecclesiæ patronis ferventer commendans, acceptis in capite vulneribus pro lege Dei et ecclesiæ libertate gloriosi martyrii palmam reportavit. Hæc excerpimus ab *Arfold. Annal. Ecclesiæ Anglicanæ* (1).

Quis ex his non statim agnoscat, ut simillima sint nationalis conventus et Henrici II gesta? A conventu emanarunt decreta ecclesiasticam auctoritatem sibi arrogantia, ab eodem omnes ad jurandum compelluntur, præcipuè episcopi, alique ecclesiastici: ac in eum ipsum transfertur sacramentum, quod Romano pontifici præstant episcopi. Occupati sunt ecclesiastici fundi, ut fuerunt ab Henrico, quorum S. Thomas restitutionem flagitavit. Coactus est christianissimus rex ei decreto suam interponere sanctionem. Eidem deniquè con-

ven-

(1) Tom. 4. Ann. 1054 ad 1171.

ventui cum proposita fuerit declaratio, quæ
 episcopi distinctis civilibus ab ecclesiasticis ju-
 ribus, illa se agnoscere, et adimplere velle
 professi sunt, respuentes cetera, quæ extra
 conventus posita sunt potestatem, ad instar
 præstantium christianorum militum, qui inter-
 viebant Juliano apostatæ, quos celebrat Au-
 gustinus his verbis (1). „Julianus extitit infi-
 „delis imperator, extitit apostata, iniquus ido-
 „latra, milites Christi servierunt imperatori
 „infideli: ubi veniebatur ad causam Christi,
 „non agnoscebant nisi illum, qui in coelo erat;
 „si quando volebat, ut idola colerent, ut thurifi-
 „carent, præponebant illi Deum; quando autem
 „dicebat, producite aciem, ite contra illam
 „gentem, statim obtemperabant, distinguebant
 „Dominum æternum à Domino temporali“. Nihilominus conventus nationalis etiam rejecit
 declarationem, sicut Henricus II. admittere
 recusavit supra enunciata clausulam, *salvo
 ordine suo*. A primo ad ultimum caput inter
 se plane consentiunt improbi tam conventus,
 quam Henrici regis conatus. At non solum
 conventus iste Henricum II, sed imitatus est
 octavam etiam, qui cum sibi ecclesiæ Angli-
 canæ primatum usurpasset, omnem eam pote-
 statem, in Cromwelem Zuvinglianum transtulit,
 eumque vicarium suum generalem circa spiri-
 tualia declaravit, ipsi visitationem omnium
 reg-

(1) Enarr. in psalm. 124, num. 7. in fin. tom. 4.
 oper. pag. 1416, edit. Maurin.

regni cænobiorum committens; atque is à conjuncto sibi, prorsusque consentiente Cranmero amico suo, lustrationem eam peragi in suâ provinciâ fecit, omnem impendens curam, ut ecclesiasticus iste regis primatus stabiliretur, in eoque potestas omnis posita esse agnosceretur, quam ecclesia à coelo rege Christo Domino, sibi tantum commissam receperat. Hæ ipsæ visitationes peragebantur per monasteriorum suppressiones, sacrilegamque bonorum ecclesiasticorum deprædationem, eodemque tempore, et in Romanum pontificem odio, et habendæ alienæ rei cupiditati, atque avaritiæ satisfiebat. Ut tum Henricus VIII, simulavit nihil aliud in sacramento formulâ episcopis propositi contineri, nisi civilem, et sæcularem obedientiam, ac fidelitatem, cum reverà abolitionem pontificiæ auctoritatis includeret, ita nunc prævalens gallicus conventus præfigens suo illi decreto titulum „sur la constitution civile du clergé“. reverà omnem capitis ecclesiæ potestatem abrogavit, prohibens episcopis, nè alias nobiscum partes peragerent, quam ut nos eorum, quæ jam sine nobis acta, expletaque essent, facerent certiores. Quis illa conventus membra in animo tum habuisse non existimet, sibi que proposuisse adoptanda in suâ constitutione Angliæ regum secundi et octavi Henrici decreta? Scelus enim quâ ratione expressam horum formam assequi potuissent? Illud tamen discrimen intercedit, quod hæc recentia aliquanto sint pristinis illis deteriora.

Sed

Sed cùm jam inter se contulerimus duorum Henricorum, et nationalis conventûs acta, progrediamur nunc ad pariter invicem comparandum episcopum Augustodunensem cum aliis collegis suis; et ne minutim omnia persequendo delassemur, fatis erit præ oculis habere ipsum conventûs decretum, in cujus ille verba sine ullâ exceptione juravit; ita enim facile judicabimus de diversa ejusdem, et ceterorum episcoporum credendi ratione. Hi quidem immaculatè ambulantes in lege Domini magnam prætulerunt animi constantiam in servando dogmate, doctrinâque suorum prædecessorum, inhærendo primæ Petri cathedræ, in suis exercendis, tuendisque juribus, in adversando novitatibus, in nostrum expectando responsum, undè, quid agendum sibi esset, agnoscerent: una eorum omnium vox fuit, una confessio, sicut una fides est, unaque traditio, et disciplina. His exemplis, ac episcoporum rationibus, obstupescimus, cum videamus Augustodunensem commotum non fuisse. Simili comparatione ante nos usus erat episcopus Meldensis Bossuetius apud vos celeberrimus, & non suspectus auctor (1) inter duos, Thomam Cantuariensem unum, & Thomam Cranmerum alterum, quam hic inferendam ducimus, ut, qui hæc legent, quam hæc nostræ similis sit, animadvertant. „S. Thomas de Cantorbéri ré-
sista

(1) Histoire des variations des églises protestantes, lib. 7. num. 114. tom. 3, oper. edit. Paris 1747.

„fista aux rois iniques ; Thomas Cranmer leur
 „prostitua sa conscience , & flatta leurs pas-
 „sions. L'un , banni , privé de ses biens , per-
 „sécuté dans les siens & dans sa propre per-
 „sonne , & affligé en toutes manieres , acheta
 „la liberté glorieuse de dire la vérité , comme
 „il l'a croyoit , par un mépris courageux de
 „la vie & de toutes ses commodités ; l'autre ,
 „pour plaire à son prince , a passé sa vie dans
 „une honteuse dissimulation , & n'a cessé
 „d'agir en tout contre sa croyance. L'un com-
 „battit jusqu'au sang pour les moindres droits
 „de l'église ; & en soutenant ses prérogatives ,
 „tant celles que Jesus-Christ lui avoit acquises
 „par son sang , que celles que les rois pieux
 „lui avoient donnés , il défendit jusqu'aux
 „dehors de cette sainte cité. L'autre en livra
 „aux rois de la terre le dépôt le plus intime ,
 „la parole , le culte , les sacrements , les clefs ,
 „l'autorité , les censures , la foi même : tout
 „enfin est mis sous le joug ; & toute la puis-
 „sance ecclésiastique étant réunie au trône royal ,
 „l'église n'a plus de force , qu'autant qu'il plaît
 „au siècle. L'un , enfin , toujours intrépide , &
 „toujours pieux pendant sa vie , le fut encore
 „plus à la dernière heure. L'autre , toujours
 „foible & toujours tremblant , l'a été plus que
 „jamais dans les approches de la mort ; & à
 „l'âge de soixante-deux ans , il a sacrifié à un
 „misérable reste de vie , sa foi & sa conscience.
 „Aussi n'a-t-il laissé qu'un nom odieux parmi
 „les

„les hommes ; & pour l'excuser dans son
 „parti même, on n'a que des détours ingé-
 „nieux, que les faits démentent : mais la gloire
 „de S. Thomas de Cantorbéri vivra autant que
 „l'église ; & ses vertus, que la France & l'An-
 „gleterre ont révérees comme à l'envi, ne
 „seront jamais oubliées“.

Ast multo mirabilius est, quod augustodu-
 nensis non percelleretur declaratione capituli
 ecclesiæ cathedralis suæ die primâ Decembris
 proxime præteriti (1) emissâ ; neque erubes-
 ceret, quod in ejusdem vituperationem incur-
 risset, atque ab eo instrui deberet clero, cui
 par erat, ut ipse exemplo, doctrinâque præ-
 luceret. Ea declaratione scilicet augustodunen-
 sis clerus, verissimis ecclesiæ innixus principiis
 in hunc modum in decreti errores invehitur.
 „Le chapitre d'Autun déclare, 1°. adhérer
 „formellement à l'exposition des principes sur
 „la constitution du clergé, donnée par MM.
 „les évêques députés à l'assemblée nationale le
 „30 Octobre dernier. Déclare, 2°. que sans
 „manquer au devoir de sa conscience, il ne
 „peut participer directement, ni indirectement
 „à l'exécution du plan de la nouvelle consti-
 „tution du clergé, & notamment en ce qui
 „concerne la suppression des églises cathédra-
 „les ; & qu'en conséquence il continuera ses
 „fonctions sacrées & canoniales, ainsi que
 „l'ac.

(1) Auteur de l'Imprimerie de Dejussien 1790.

„l'acquiescement des nombreuses fondations
 „dont son église est chargée, jusqu'à ce qu'il
 „soit réduit à l'impossibilité absolue de les
 „remplir. Déclare, 3°. qu'en qualité de con-
 „servateur né des biens & des droits de l'é-
 „vêché, & en vertu de la juridiction spiri-
 „tuelle qui est dévolue aux églises cathédrales
 „pendant la vacance du siège épiscopal, il
 „ne peut consentir à aucune nouvelle circon-
 „scription qui seroit faite du diocèse d'Autun,
 „par la seule autorité temporelle“.

Interim ignorare nolumus augustodunensem,
 ac cum eo quisquis alius ipsum interim imitatus
 fuerit pejerando, quod episcopi, qui ariminensi
 interfuerunt concilio, subscripseruntque am-
 biguæ, captiosæque illi formulæ ab arianis, quo
 iidem deciperentur inventæ, intentatisque etiam
 ab imperatore Constantio minis perterriti, ju-
 dicio Liberii pontificis admoniti fuere, quod
 si in errore perseverassent, *ecclesiæ catholicæ
 spirituali vigore essent plectendi* (1). Studio
 quoque S. Hilarii Pictaviensis ab ecclesia Are-
 latenſi expulsus fuit Saturninus episcopus (2)
 utpote obstinate persistens in sensu episcopo-
 rum arianorum. Demum sententiâ Liberii con-
 fir-

(1) Epist. Liber. ad cathol. epis. in fragment. ex
 oper. historic. S. Hilar. fragment. 12, pag. 1358,
 edit. Maurin.

(2) Sulpic. sever. histor. sac. lib. 2, cap. 45, tom.
 2, oper. pag. 245, edit. Veron.

firmata per S. Damasum fuit epistola fynodica in concilio nonaginta episcoporum data, ut Orientales etiam palam declarare possent se sui erroris poenitere, si catholici haberi atque esse voluissent. „Credimus autem languentes in isto „conamine, non tardè à nostrâ separandos „esse communione, & ab eis episcopatus no- „men auferri, quatenus populi eorum liberati „errore respirent (1).

Negari quidem nullo modo potest augustodu- nensem, suosque imitatores in eorum se con- jecisse statum, qui ut diximus, judicium sub- ierant Liberii, Hilarii, & Damasi, atque ideo si suum illud sacramentum non revocaverint, sciant, quid jam expectandum sibi sit. Quæ hæcenus recensuimus, ac pertractavimus, non ex mente nostrâ, sed ex purioribus sacræ doct- rinæ fontibus, ut videtis, eruimus. Nunc au- tem ad vos convertimur fratres nostri carissi- mi, & desideratissimi, gaudium nostrum, & corona nostra, qui quamvis nulliûs hortatio- nis stimulis indigeatis, cum nos ipsi in vobis gloriemur pro vestrâ fide in cunctis ærumnis, & pro egregiis evulgatis instructionibus, ra- tionabilem comprobemus dissensum vestrum à decreto istius conventûs; nihilominus quia in eam temporum calamitosam conditionem de- venimus, ut etiam his, qui sibi stare in Do- mino

(1) Epist. ad epis illyricos epist. 3, num. 2, apud constan. pag. 482 & 486.

mino videntur, omnia diligenter præcavenda sint; ideò pro commisso nobis, licet sine ullo merito nostro, curæ pastoralis officio, dilectiones vestras summâ, quâ possumus, contentione hortamur, ad servandam omni animorum fervore inter vos ipsos concordiam, ut conjunctis studiis, operâ & consiliis, uno spiritu ab infidiis & conatibus novorum legislatorum, catholicam religionem tueri, Deo adjuvante, valeatis: ut enim ad locum adversariis patefaciendum nihil aptius esse posset, quam animorum vestrorum inter se dissidentium disjunctio, sic ad intercludendos illis omnes aditus, omnesque evertendas molitiones nihil concordia, vestrarumque voluntatum consensione opportunius est, atque efficacius. Hisce ferme verbis S. Pius V, prædecessor noster, excitavit capitulum, & canonicos ecclesiæ Bifuntinæ (1), qui in similia tempora inciderant. Forti igitur ac constanti animo estote, nec ullorum periculorum denunciatione, aut minis ab incepto desistite, ac recordamini, ut David impavidè respondit giganti, Machabæi intrepidè Antiocho; sic Basilus Valenti, Hilarius Constanti, Ivo Carnotensis Philippo Regi. Jam quod nostrarum est partium publicas præces renovavimus; hortati regem sumus, ne suam vellet interponere sanctionem, duos archiepiscopos, qui eidem aderant regi, quid ab eis agendum esset, monuimus, utque exar-

mare,

(1) Epist. 6, lib. 3. Edit. Antwerp. 1640.

mare, quantum in nobis erat, remissionemque reddere tertii istius, quem appellant statûs furorem, possemus, exactiones illas suspendi interim jussimus taxationum pro gallicis expeditionibus ex pristinis conventionibus, perpetuâque consuetudine nostris officiis debitarum: ex quâ liberalitate nostrâ illud per ingratissimam compensationem retulimus, ut excitatam atque auctam à nonnullis ex conventu, avenionensium ab apostolicâ sede rebellionem doleremus, à quâ nos, sanctaque hæc sedes reclamare non cessabit. Præterea nos hætenus continuimus, ne abscissos ab ecclesiâ catholicâ auctores male ominatæ constitutionis civilis cleri declararemus. Demum ea effecimus ac pertulimus omnia, si quomodo lenitate, ac patientiâ nostrâ evitare possemus deplorabile schisma, ac pacem apud vos, vestramque nationem revocare. Quin & adhuc susceptis paternæ caritatis consiliis inhærentes, quæ vos ipsi vobis esse proposita, in vestræ expositionis exitu cognovimus, à vobis petimus, vosque obsecramus, ut nobis exponere, ac declarare velitis, quidnam esse judicetis, quod nunc præstandum à nobis sit ad assequendam animorum conciliationem. Quod nos certe in tantâ locorum distantia agnoscere non possumus; vobis vero, qui in re præsentis estis, occurrere fortasse poterit aliquid à catholico dogmate, disciplinâque universali minime dissentaneum, quod nobis proponatis in nostram de-

deliberationem , atque examen adducendum.
 Quod reliquum est, Deum precamur, ut tam
 vigiles, & sapientes pastores nobis, & eccle-
 siæ suæ fervet, quam diutissimè sospites &
 incolumes, votumque hoc nostrum aposto-
 licâ benedictione prosequimur, quam univer-
 sis vobis, dilecti filii nostri, & venerabiles
 fratres, ex intimo corde profectam peraman-
 ter impertimur. Datum Romæ apud Sanctum
 Petrum, die 10 Martii 1791, pontificatûs
 nostri anno decimo septimo

PIUS, qui suprâ,

(I)
*Dilectis Filiis Nostris S. R. E. Cardinalibus ,
et Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis , et Episcopis ,
ac Dilectis Filiis Capitulis , Clero , et Populo
Regni Galliarum*

PIUS PP. VI.

*Dilecti Filii Nostri , Venerabiles Fratres , ac Dilecti Filii
Salutem , et Apostolicam Benedictionem .*

CHARITAS , quae , docente Paulo Apostolo , patiens et benigna est , tamdiu omnia suffert , ac sustinet , quamdiu aliqua spes remanet , ut per mansuetudinem iis , qui obrepere jam coeperint , erroribus occurratur . Verum si errores augeantur in dies , eoque jam deveniant , ut res ad Schisma delabantur , tunc leges ipsae charitatis , cum Apostolici muneris , quo indigni fungimur , officiis conjunctae , postulant flagitantque , ut paterna quidem , sed prompta , et efficax enascenti morbo medicina afferatur , patefacto errantibus culpaе horrore , et Canoniarum poenarum , in quas inciderunt , gravitate . Ita enim fiet , ut qui a via veritatis recesserunt , resipiscant , et ejuratis erroribus ad Ecclesiam revertantur , quae veluti benigna Mater apertis ulnis regredientes amplectitur ; utque caeteri fideles maturè pseudo-Pastorum fraudes evadant , qui aliunde quam per ostium ad Ovile accedentes nihil quaerunt aliud , nisi ut furentur , mactent , et perdant .

Haec Nos ante oculos habentes Divina praecepta , vix belli rumorem audivimus , quod philosophi novatores in Conventu Nationali Galliarum simul conjuncti , majoremque partem constituentes adversus Catholicam Religionem excitabant , acerbè quidem deflevimus apud Deum , communicataque cum Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus animi Nostri anxietate , cum privatas , tum publicas preces indiximus . Hinc datis die 9. Julii 1790. ad Carissimum in Christo Filium Nostrum Ludovicum Regem Christianissimum litteris , eum etiam atque etiam hortati fuimus , ut se a *Civili Constitutione Cleri* confirmanda abstinere , quae et Nationem in errorem , et in Schisma Regnum induceret . Nulla enim ratione fieri poterat , ut politicus hominum coetus universalem Ecclesiae Disciplinam immutaret , Sanctorum Patrum Sententias , et Conciliorum Decreta pessumdaret , Hierarchicum ordinem everteret , Episcoporum electiones arbitratu suo moderaretur , Episcopales Sedes destrueret , et meliori ablata deteriore formam in Ecclesiam inveheret .

Utque hortationes Nostrae Christianissimi Regis animo altius insiderent , alias binas dedimus in forma Brevis Litteras die 10. ejusdem mensis ad Ver. Fratres Archiepiscopos Burdegalensem , ac Viennensem , qui eidem aderant Regi , eosque paternè monuimus , ut sua cum Nostris consilia conjungerent , ne , si praedictae Constitutioni auctoritas quoque Regis accederet , Schismaticum Regnum ipsum evaderet , Schismatici Episcopi , qui ad praescriptam Decretorum formam crearentur , quos Nos ipsi propterea declarare , ut Pastores intrusos , omnique carentes Ecclesiastica Jurisdictione teneremur . Et quò dubitari minimè posset , curas et sollicitudines Nostras unice ad res Religionis referri , et quò inimicorum hujus Apostolicae Sedis ora occluderentur , praecepimus *suspendi exactiones taxationum* pro Gallicis expeditionibus , ex pristinis Conventionibus , perpetuaque Consuetudine Nostris Officiis debitum .

Abstenuisset profecto Rex Christianissimus a Constitutione sancienda ; sed urgente atque impellente Conventu Nationali tandem eò se abripi passus est , ut suam Constitutioni auctoritatem adjungeret , quemadmodum ipsius Litterae die 28. Julii , die 6. Septembris , et die 16. Decembris ad Nos datae praeseferunt , quibus Nos etiam atque etiam rogabat primo , ut quinque , deinde , ut septem , saltem per modum provisionis , probaremus Articulos , qui parum inter se dissimiles totam novae Constitutionis veluti epitomen complectebantur .

Illicò sane perspeximus , neutros Articulos posse a Nobis probari , aut tolerari , utpote qui regulis Canonicis adversarentur . Nolentes tamen , ut hinc inimici occasionem

Populorum decipiendorum arriperent, perinde ac si Nos ab omni ratione conciliationis ineundae essemus alieni, volentesque eadem semper incedere mansuetudinis semita, Regi declaravimus per Nostras Litteras die 17. Augusti ad ipsum datas, Articulus huiusmodi Nos sedulo perpensuros, & in consilium vocaturos S. R. E. Cardinales, qui simul congregati omnia ad trutinam revocarent. Hi porro cum simul bis convenissent die 24. Septembris, & die 16. Decembris, ut primos, & alteros Articulus expenderent, habito rerum omnium diligentissimo examine, unanimi consensione putarunt, sententias Gallicanorum Episcoporum super propositis Articulis esse exquirendas, ut Canonicam quamdam, si fieri posset, rationem ipsi indigarent, quam hic apte excogitari posse locorum intervalla vetabant, veluti Nos ipsi per alias Nostras Litteras Regi Christianissimo ante significaveramus.

Nostrum interea dolorem, quo vehementer afficiebamur, non levis consolatio levavit, dum interim major Episcoporum Gallicanorum pars sua sponte Pastoralis sui muneris officiis adacta, et amore veritatis incensa constanter adversabatur ipsi Constitutioni, eamque oppugnabat in iis omnibus, quae ad Ecclesiae Regimen pertinerent. Huic autem consolationi Nostrae novus quoque cumulus accessit, ubi Dilectus Filius Noster S. R. E. Cardinalis Rupefucaldius, Venerabilesque Fratres Archiepiscopus Aquensis, alique Archiepiscopi, & Episcopi ad numerum usque triginta, ut tot tantisque malis occurrerent, ad Nos confugerunt, ac die 10. Octobris litteris datis *Expositionem* miserunt *Super principiis Constitutionis Cleri*, suo cuiusque nomine subscriptam, consiliumque Nostrum et opem postularunt, et tutam agendi normam, in qua conquiescerent, a Nobis exquisierunt, tanquam a communi Magistro, et Parente. Illud quoque magis magisque Nostram consolationem adauxit, quod alii Episcopi bene multi, primis adjuncti, praedictam *Expositionem* amplexi fuerant, itant cum ab Episcopis centum triginta et uno istius Regni quatuor duntaxat dissiderent, cumque tam ingenti Episcoporum numero Capitulorum etiam multitudo, et Parochorum sive Pastorum secundi ordinis pars major accederet, huiusmodi sane *Expositio*, concordiae animorum consensione suscepta, totius Gallicanae Ecclesiae Doctrina haberetur, et esset.

Equidem Nos ipsi nulla interjecta mora tunc operi manus admovimus, omnesque dictae Constitutionis Articulus examini subiecimus: Sed Gallicanae Nationis Conventus quamvis concordēs illius Ecclesiae voces audiret, nihilominus tantum abfuit, ut ab incoepto desisteret, ut ipsa magis irritaretur Episcoporum constantia. Videns itaque, planeque cognoscens, ex Metropolitanis, et ex Episcopis antiquioribus inventum iri neminem, qui confirmare se posse crederet novos Episcopos, per laicos, per haereticos, per infideles, et per Judaeos in Municipalibus Districtibus electos, veluti edita Decreta imperabant; vidensque insuper absurdam hanc Regiminis formam nullo loco posse subsistere, cum sine Episcopis omne Ecclesiae simulacrum evanescat, de aliis magis absurdis edendis Decretis cogitavit, quemadmodum factum est die 15., et 27. Novembris, et diebus 3. 4., et 26. Januarii 1791. His porro Decretis, quibus subinde Regiae etiam auctoritatis robur accessit, cautum est, ut, Metropolitano, sive antiquiore Episcopo consecrare novos Electos renuente, quilibet alterius Districtus Episcopus eosdem Electos consecraret. Quinimo ut una opera, unoque temporis momento omnes probi Episcopi, omnesque pariter Parochi Catholica Religione incensi dispellerentur, cautum praeterea est, ut cum primi, tum secundi ordinis Pastores omnes *absque adiectione* jurarent, se Constitutionem, quae jam edita esset, quaeque imposterum ederetur, servaturos: Qui autem id constanter detrectarent, ii non secus haberentur, ac si essent e suo gradu dejecti, eorumque Sedes, et Parochiae suo Pastore carerent. Legitimis autem Pastoribus et Ministris per vim etiam expulsis, licitum esset Municipalibus Districtibus ad electionem novorum Episcoporum, et Parochorum procedere; hi vero Electi, posthabitis Metropolitanis, et antiquioribus Episcopis, qui iuramentum minimè praestitissent, Directorium adire deberent, cui curae esset *Episcopum quemcumque* designare ad illos confirmandos, et instituendos.

Istiusmodi Decreta, posterius edita, supra modum novo animum Nostrum dolore perculerunt, Nostrumque auxerunt laborem, ut ad haec quoque Nostra extenderetur sollicitudo in ea, quam tunc parabamus, ad Episcopos Responsione, Nostrasque curas denuò excitarunt ad publicas preces indicendas, et ad misericordiarum Patrem exorandum. Haec ipsa Decreta in causa fuerunt, cur Galliarum Episcopi, qui egregiis editis lucubrationibus

bus oppugnandam Cleri Constitutionem suscepérant, novas in vulgus *Litteras Pastorales* ediderint, omnesque industriae suae nervos contenderint adversus ea, quae circa juramentum, circa depositiones Episcoporum, circa Sedium Episcopaliū vacationes, circa novorum Pastorum electiones confirmationesque constituebantur. Ex quo factum est, ut tota Ecclesia Gallicana fatente, et consentiente haberi deberent juramenta Civica tanquam perjuria ac sacrilegia, non Ecclesiasticis modo, sed Catholico quovis homine prorsus indigna, omnesque consequentes actus tanquam schismatici pro nullis, irritis, gravioribusque censuris obnoxiiis.

Hisce Cleri Gallicani declarationibus, digna laude celebrandis, facta responderunt: Episcopi enim ferè omnes, et Parochorum pars maxima sacramentum praestare invicta animi constantia detrectarunt. Probè tunc agnoverunt Religionis inimici, pessima sua consilia omnia in irritum recasura, nisi alicujus Episcopi, aut ambitione ducti, aut imbecillis, animum pervicissent; qui proinde et juramentum de Constitutione tuenda praestaret, et sacrilegas etiam manus ad Consecrationes admoveret ita, ut ad Schisma inferendum nil amplius deesset. Hos inter aliorum malitia, et fraude devictos primus extitit Carolus Episcopus Augustodunensis, Constitutionis Fautor acerrimus, alter fuit Joannes Joseph Episcopus Liddae, tertius Ludovicus Episcopus Aurelianensis, quartus Carolus Episcopus Vivariensis, quintus Cardinalis de Lomenie Archiepiscopus Senonensis, ac perpauci secundi ordinis Pastores infelicissimi.

Ad Cardinalem de Lomenie quod attinet, is datis ad Nos die 31. superioris Januarii litteris juramentum abs se praestitum excusare contendens, illud non esse habendum *pro animi assensu* affirmabat, seque valde in ancipiti esse praeseferebat, num electis manus imponere detrectaret (ut eousque abstinuerat), nec ne. Cum verò quammaximè interesset, ut Episcoporum nemo ad Electorum Consecrationem accederet, utpote quae latiore ad Schisma communiret viam, è re visum est Nostram ad Episcopos Responsionem, quae penè absoluta erat, tantisper intermittere, nullaue interposita mora die 23. Februarii Cardinali rescribere, demonstrando eidem tum sententiae suae errorem in praestito jurejurando, tum poenas, quae per Canones infliguntur, et ad quas non sine animi Nostri aegritudine manus admovere cogeremur, eum Cardinalitia etiam dignitate exuentes, nisi publicam offensionem tempestita, ac digna satisfactione retractaret. Quod verò ad illius dubium pertinebat de pseudo-Electis consecrandis nec ne, conceptis verbis ipsi praecepimus, ne eò usque progrediretur, ut novos Episcopos ob quamvis etiam causam necessitatis institueret, novosque Ecclesiae refractarios adjungeret; de jure enim agitur, quod unicè spectat ad Apostolicam Sedem juxta Tridentini Concilii Sanctiones, quodque arrogari sibi a nemine potest Episcoporum, aut Metropolitanorum, quin Nos illo, quo fungimur, Apostolici Officii munere declarare cogamur, Schismaticos simul esse tam eos, qui confirmant, quam eos, qui confirmantur, nulliusque roboris futuros illos actus omnes ab utrisque prodituros.

His peractis, quae supremi Pastoralis Officii Nostri ratio postulabat, resumendum per Nos fuit Responsionis opus, quod jam laboriosius ac diuturnius evaserat propter multiplices, quae se mutuo subinde exceperant, novitates: Illudque, Deo adjuvante, absolvere ita valuimus, ut, omnibus Articulis ad examen revocatis, neminem prorsus lateret, novam Cleri Constitutionem ex Nostro, et Apostolicae hujus Sedis Judicio, quod Gallicani Episcopi a Nobis exquisierant, quodque Galliarum Catholici peroptabant, ex principiis coalescere ab haeresi profectis, adeoque in pluribus Decretis haeticam esse, et Catholico Dogmati adversantem, in aliis vero sacrilegam, schismaticam, jura Primatus, et Ecclesiae evertentem, Disciplinae cum veteri tum novae contrariam, non alio denique consilio excogitatam atque vulgatam, nisi ad Catholicam Religionem prorsus abolendam. Ad hanc enim unam profitendam libertas omnis adimitur, legitimi Pastores submoventur, bona occupantur; dum reliquarum Sectarum homines in sua libertate, bonorumque possessione conquiescunt. Quamvis haec omnia luculenter demonstravimus, a mansuetudinis tamen via minimè recedentes declaravimus, Nos hactenus continuisse, ne abscissos ab Ecclesia Catholica Auctores male ominatae Constitutionis Civiles Cleri declararemus, sed una simul illud repetere debuimus, quod nisi quisque errores, a Nobis jam patefactos, detestetur, (quemadmodum haec S. Sedes in hujusmodi casibus peragere semper consuevit) cogeremur inviti eos omnes Schismaticos declarare, qui vel essent hujusce Constitutionis Auctores, vel eidem juramento adhaerere, qui

in novos Pastores praeficerentur, qui Electos consecrarent, et qui ab illis consecrarentur. Illi enim, quicumque essent, legitima Missione, et Ecclesiae Communione carerent.

Quemadmodum autem, salvo Dogmate, et salva universali Ecclesiae Disciplina, ita animo comparati sumus, ut inclytæ Galliarum Nationi, quoadusque licet, obsecundemus, sic Cardinalium, hac de causa advocatorum, consilium secuti, et ea repetentes, quae Christianissimo Regi per Nostras Litteras jam significaveramus, hortati sumus Episcopos, ut ii, quorum oculis res ipsae obversantur, Nobis desuper agendi rationem quamdam exhiberent, si inveniri fortasse poterit, a Catholico Dogmate, Disciplinaque universali minimè dissentaneam, in Nostram deliberationem atque examen adducendam. Hos ipsos animi Nostri sensus significavimus Carissimo in Christo Filio Nostro Regi Christianissimo, ad quem misimus etiam Nostrae ad Episcopos Responsionis exemplum, eumque hortati in Domino sumus, ut in consilium adhibitis sapientioribus Episcopis, magis aptam medicinam afferret morbo, qui è Regia etiam auctoritate profluxit, et eum denique certiores effecimus, Nos in illos, qui errori pervicaces haerebunt, ex debito Pastoralis officio ea praestituros, quae in eadem necessitate positi Decessores Nostri praestiterunt.

Utraque litterae Nostrae ad Regem, et ad Episcopos datae die 10. Martii extraordinario Cursori traditae sunt, qui insequenti mox die discessit. Interim die 15. ejusdem Mensis adveniente huc ex Gallia Course ordinario, allatum ad Nos undique est, die 24. Februarii Lutetiae Parisiorum fuisse Schismati culmen impositum. Illa enim die *Augustodunensis* Episcopus jam perjurii crimine infectus, et reus defectionis ob dimissam auctoritate propria, et coram Laicis Ecclesiam, Capituloque suo, omni commendationum laude digno, longe absimilis conjunctus est Babylonis, et Liddae Episcopis; quorum primus a Nobis Pallii decoratus honore, et vitae quoque auctus subsidiis, dignum se successorem exhibuit alterius Babylonis Episcopi, scilicet *Dominici Varlet*, hominis propter Schisma Ultrajectensis Ecclesiae satis noti: alter verò perjurii item reus, in odium jam et detestationem bonorum inciderat, eo quod a recta Episcopi, Capitalique Basileensis Ecclesiae, cujus ille est Suffraganeus, doctrina dissideret. Illa igitur die Episcopus Augustodunensis, cooperantibus duobus hisce Episcopis, ausus est in Ecclesia Presbyterorum Oratorii, irrequisito Ordinario, sacrilegas manus imponere *Alejsio Alexandro Expilly*, et *Claudio Eustachio Francisco Marolles* sine ullo Apostolicae Sedis mandato, omisso juramento obedientiae Pontifici debitae, posthabito examine, et Fidei confessione praescripta in Pontificali Romano, in omnibus universi Orbis Ecclesiis servando, cunctisque praeterea legibus neglectis, violatis, pessumdatis; licet ignorare non posset, horum primum minus rite electum fuisse Episcopum *Corisopitensem* contra *Corisopitensis* Capituli iteratas, et graves obtestationes, et alterum multo minus rite fuisse Episcopum Ecclesiae *Suessionensi* datum, quae legitimum Pastorem suum vivum atque incolumem habet Ven. Fratrem Henricum Josephum Claudium de Bourdeilles; qui proinde officii sui partes esse putavit, acriter in actum tantae profanationis invehere, promptaque allata ope suae Dioecesi consulere, quemadmodum ejusdem litterae insequenti mox die 25. in vulgus editae ipsum fecisse testantur.

Allatum etiam eodem tempore ad Nos est, nominatum *Liddae* Episcopum primum crimen novo crimine cumulasse. Die enim 27. ejusdem mensis Februarii, sibi novis pseudo-Episcopis Expilly, et Marolles in socios adjunctis, ausus fuerat in eadem Ecclesia sacrilegè consecrare in Episcopum *Aquensem* Parochum *Saurine*, quamvis haec etiam Ecclesia optimo suo Pastore Ven. Fratre Carolo Augusto Lequien laeta gaudeat, et perfruat. Ex quo evenit fortasse, ut idem Liddae Episcopus Ioannes Joseph Gobel ad Ecclesiam *Parisiensem*, vivo adhuc Archiepiscopo, electus fuerit exemplo *Ischyrae*, qui = ad compensationem sceleris obsequiūque praestiti = in accusando, et è sua Sede exturbando S. Athanasio, fuit in Conciliabulo Tyri Episcopus ejusdem Civitatis renunciatus.

Molesti hi quidem, tristesque nuncii incredibili animum Nostrum dolore ac moerore oppresserunt. Sed spe in Deum erecti cogi iterum jussimus die 17. mensis Martii eandem Cardinalium Congregationem, quae Nobis, sicut alias, in re tam gravis momenti suam sententiam expromeret. Dumque in eo versabamur, ut deliberationem exequeremur cum consilio Cardinalium susceptam, ecce alius istius Regni Tabellarius die 21. dicti mensis ad Nos defert, *Liddae* Episcopum, nequiores etiam effectum, ab pseudo-Episcopis Expilly, et Saurine sociatum die 6. ejusdem Mensis in eadem Ecclesia, eademque sacrilega manu consecrasse Parochum *Massieu*, unum ex Deputatis Gallicani Con-

ventus in Episcopum *Bellovacensem*, Parochum *Lindet* alterum item ex Deputatis in Episcopum *Ebroicensem*, Parochum *Laurent* alterum pariter ex Deputatis in Episcopum *Molinensem*, et Parochum *Heraudin* in Episcopum *Castri Ruffi*; idque praestare ausum fuisse, tametsi duae priores ex his Ecclesiis suos habeant Pastores legitimos, et reliquae duae nondum fuerint Apostolica auctoritate in Sedes Episcopales erectae. Quale autem iudicium fieri de iis debeat, qui eligi se, consecrarique permittunt ad illas Ecclesias, quae a suis adhuc reguntur, atque administrantur Episcopis, multis ante Nos annis a S. Leone egregie declaratum est: Scribens enim *Juliano Episcopo Coensi* adversus Theodosium quemdam, qui in Sedem *Juvenalis Episcopi viventis* invaserat, = *Qualis autem sit, (inquit Cap. IV.) qui in locum Episcopi viventis obrepit, ex ipsa qualitate facti non potest dubitari; nec ambigendum est, eum esse perversum, quem impugnatores Fidei dilexerunt* =.

Et re quidem vera quam merito abhorrerit semper Ecclesia ab illis, qui a laicorum turba et colluvione eliguntur, quippe eodem, atque eligentes, falsarum opinionum morbo laborant, satis superque demonstrat delata per eundem Tabellarium ad Nos Pastoralis Epistola, quam pseudo-Episcopus *Expilly* ad imperitiorum deceptionem die 25. Februarii edendam curavit, non alio sane consilio, nisi ut inconsutilem Christi vestem abscinderet. Hic enim primò iuramentis, perjuriis scilicet, quibus se adstrinxit, commemoratis, omnia complectitur fundamenta Gallicae Constitutionis, quam ferè de verbo ad verbum exscribit, et sententiis ipsius Conventus inhaerens ad probandum aggreditur, per Constitutionem huiusmodi nihil de Dogmate detrahi, sed Disciplinae tantum meliorem formam induci, eamque ad priorum saeculorum puritatem converti in ea praesertim parte, in qua Populo electiones, amoto Clero, et Metropolitanis Institutiones, Consecrationesque redduntur, solis hoc loco *prioribus* Gallici Conventus Decretis in medium adductis. Utque melius fortasse fucum imperitiis faciat, litteras memorat die 18. Novembris 1790. ad Nos datas, perinde ac si cum Apostolica hac Sede Communionem teneatur; deindeque ad singulos Dioecesis Ordines sermonem convertens, hortatur, monetque omnes, ut se tanquam legitimum Pastorem excipiant, et Constitutionem ultro amplectantur.

Vae misero! Missis per Nos consultò iis, quae ad Civile Regimen pertinent, qua ille temeritate defendendam suscipit Constitutionem, super Ecclesiasticis rebus versantem, quam omnes ferè Gallicanae Ecclesiae Episcopi, alique plures Ecclesiastici Viri improbarunt, ac refutarunt, uti Dogmati adversantem, et a communi Disciplina abhorrentem, praesertim in Electionibus, et Consecrationibus Episcoporum? Hanc sane veritatem, quae incurrit in oculos, ne ipse quidem dissimulare potuisset, aut obtegere, nisi data opera praeteriisset silentio, quae *postremo* in Conventu Gallicano absurdiora Decreta prodierunt: ista enim praeter alias improbitates eò progressa etiam sunt, ut jus instituendi, confirmandique tribuerent cuicumque Episcopo pro Directorii arbitrio, ac voluntate.

Perlegat infelix iste, qui adeo longe in via perditionis processit, Nostram ad Episcopos Galliarum Responsionem, qua omnium suae Epistolae errorum monstra praevia confutatione prostravimus, et quam odit veritatem, in singulis Articulis manifestè elucetem deprehendet. Sciat interea, se sibi ipsi sententiam dixisse. Si enim verum est, juxta veterem Disciplinam, ex *Canone Nicaeno*, quem is in medium adducit, profluentem, opus omninò esse, ut electus ad legitimum titulum nanciscendum per Metropolitanum suum confirmaretur; quod quidem Metropolitanorum jus a Sedis Apostolicae jure manabat; qui fieri poterit, ut canonicè, et legitimè immissum se putet *Expilly*, dum Consecrationem suam non Archiepiscopo Turonensi, cujus suffraganea est Corisopitensis Ecclesia, sed aliis Episcopis referre debet acceptam? Hi enim cum ad alienas provincias pertineant, si sacrilego ausu Ordinem potuerunt eidem conferre, nequiverunt profecto Jurisdictionem tribuere, qua ipsi quoque juxta omnium aetatum Disciplinam destituuntur omninò. Haec porrò Jurisdictionis conferendae potestas ex nova Disciplina a pluribus Saeculis jam recepta, a Conciliis Generalibus, et ab ipsis Concordatis confirmata, ne ad Metropolitanos quidem potest ullo modo attinere, utpote quae illuc reversa, unde discesserat, unicè residet penes Apostolicam Sedem; itaut hodie = *Romanus Pontifex ex muneris sui officio Pastores singulis Ecclesiis praeficiat* =, ut verbis utamur Concilii Tridentini Sess. 24. Cap. 1. de reform., adeoque legitima Consecratio nulla fiat in Ecclesia Catholica universa, nisi ex Apostolicae Sedis mandato.

Tantum vero abest, ut litterae ad Nos datae eum adjuvent, ut magis reum efficiant, et

et nequeant schismaticam notam effugere. Illae enim nonnisi simulatam quamdam imaginem praeseferentes Communionis nobiscum ineundae, ne verbum quidem faciunt de Confirmatione per Nos obtinenda, et illegitimam tantum Nobis electionem significant, ut Gallicanorum Decretorum verba jubebant. Hinc Nos Decessorum Nostrorum exempla secuti minimè illis duximus rescribendum, sed seriò illum commonefieri mandavimus, ne ulterius progredi niteretur, quemadmodum sperabamus futurum. Etenim fuit etiam hac de re ab Rhedonensi Episcopo sponte monitus, dum is, quam sibi enixè flagitabat, Institutionem, Confirmationemque negavit. Quapropter loco illum suscipiendi tanquam Pastorem, debet Populus cum horrore tanquam Invasorem rejicere: Invasorem inquit, qui quam veritatem agnoscere debebat, profiteri neglexit, qui mentito abuti coepit Pastoris officio, qui denique eò arrogantiae devenit, ut in fine Pastoralis Epistolae Quadragesimale Ecclesiastici praecepti vinculum laxare non dubitaverit, itaut = *Imitator Diaboli fuerit, et in veritate non steterit, male utens specie pervasi honoris, et nominis* = ; quemadmodum de simili invasore a S. Leone Magno dictum est scribente ad quosdam *Aegypti Episcopos*.

Videntes itaque Nos ex multiplici tot criminum serie, per Galliarum Regnum tam bene de Religione meritum, et adeo Nobis carum, magis magisque Schisma invehì, atque amplificari, videntesque hanc ipsam ob causam novos in dies tam primi, quàm secundi ordinis Pastores undique eligi, et Ministros legitimos de suo loco dejici atque exturbari, eorumque vice rapaces lupos subrogari, non possumus equidem tam lacrimabili rerum aspectu non commoveri. Ut igitur gliscenti Schismati primo quoque tempore obicem opponamus, ut ad officia revocentur errantes, ut boni perstent in proposito, utque Religio in florentissimo isto Regno servetur, Nos consiliis inhaerentes Venerabilium Fratrum Nostrorum S.R.E. Cardinalium, et votis obsecundantes totius Episcopalis coetus Ecclesiae Gallicanae, Nostrorumque Praedecessorum exempla imitantes, Apostolica, qua utimur, potestate tenore praesentium in primis edicimus, ut quotquot sunt S.R.E. Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, Vicarii, Canonici, Parochi, Presbyteri, cunctique Ecclesiasticae militiae adscripti, sive Saeculares, sive Regulares, qui *Civicum juramentum* purè, et simpliciter, prout a Conventu Nationali praescriptum fuit, emiserunt, errorum omnium venenatum fontem, et originem, Catholicaeque Gallicanae Ecclesiae moeroris praecipuam causam, nisi intra quadraginta dies, ab hac die numerandos, hujusmodi juramentum retractaverint, a cujuscunque Ordinis exercitio *sint suspensi*, et irregularitati obnoxii, si Ordines exercuerint.

Insuper peculiariter declaramus, *Electiones* praedictorum *Expilly, Marolles, Saurine, Massieu, Lindet, Laurent, Heraudin, et Gobel* in Episcopos *Corisopitensem, Suessionensem, Aquensem, Bellocacensem, Ebroicensem, Molinensem, Castri Rufi, et Parisiensem* illegitimas, sacrilegas, et prorsus nullas fuisse, et esse, prout eas rescindimus, delemus, abrogamus una cum assertorum Episcopatum *Molinensis, Castri Rufi, et aliorum* nova erectione.

Declaramus item ac decernimus, nefarias eorundem *Consecrationes* fuisse, et esse omninò illicitas, illegitimas, sacrilegas, et factas contra Sacrorum Canonum Sanctiones; ac proinde eosdem temerè, nulloque jure electos omni Ecclesiastica, et spiritali jurisdictione pro animarum regimine carere, atque illicitè consecratos ab omni exercitio Episcopalis Ordinis *esse suspensos*.

Pariter declaramus, *suspensos* esse ab omni exercitio Episcopalis Ordinis *Carolum Episcopum Augustodunensem, Joannem Baptistam Episcopum Babylonis, et Joannem Josephum Episcopum Liddae* sacrilegos Consecratores, seu Adsistentes; et suspensos pariter esse ab exercitio Sacerdotalis, seu cujuscunque alterius Ordinis eos omnes, qui in execrandis hujusmodi Consecrationibus *opem, operam, consensum, et consilium* praestiterunt.

Mandamus propterea, districtèque interdiciamus memorato *Expilly*, aliisque perperam electis, et illicitè consecratis sub eadem *suspensionis poena*, ne audeant Episcopalem Jurisdictionem, aliamve ullam pro Animarum regimine auctoritatem, quam nunquam sunt consequuti, sibi arrogare, vel pro suscipiendis Ordinibus dimissorias litteras dare, Pastores, Vicarios, Missionarios, Deservitores, Functionarios, Ministros, aut alios, quocunque nomine nuncupentur, ad animarum curam, et Sacramentorum administrationem, quovis etiam necessitatis praetextu, constituere, deputare, ac confirmare, nec non alia agere, decernere, et constituere, sive *seorsim*, sive conjunctim in modum *Conciliabuli* in rebus ad Ecclesiasticam Jurisdictionem pertinentibus; declarantes, ac palam edicentes, tam

litteras dimissoriales, et deputationes, seu confirmationes, si quae datae, factaeque sint, aut in posterum dari, fierique contingat, quàm alia acta omnia, quae temerario ausu fierent cum omnibus inde secutis irrita prorsus esse, ac nullius roboris, et momenti.

Æque mandamus, et sub simili *suspensionis poena* inhibemus tam Consecratis, quàm Consecratoribus praedictis, ne audeant illicitè Sacramentum Confirmationis, aut Ordines conferre, vel quocumque modo Ordinem Episcopalem, a quo suspensi sunt, exercere; ac proinde qui ab ipsis fuerint Ecclesiasticis Ordinibus initiati, noverint suspensionis vinculo se obstrictos, et si susceptos Ordines exercuerint, irregularitati etiam fore obnoxios.

Ad praecavenda autem majora mala tenore, et auctoritate paribus decernimus, et declaramus, *alias omnes Electiones* ad Galliarum Ecclesias Cathedrales, et Parochiales, cum vacuas, tum multo magis plenas, cum veteris, tum fortius novae, et illegitimae erectionis, ad formam memoratae Constitutionis Cleri a Municipalium Districtuum Electoribus usquemodo peractas, quas volumus pro expressis haberi, et quotquot peragentur, irritas, illegitimas, sacrilegas, et prorsus nullas fuisse, esse, et fore, easque per praesentes, et nunc pro tunc rescindimus, delemus, abrogamus: Declarantes idcirco, eosdem perperam nulloque jure electos, aliosque simili modo eligendos ad Ecclesias tam Cathedrales, quàm Parochiales omni Ecclesiastica, et spirituali Jurisdictione pro animarum regimine carere, atque Episcopos illicitè hactenus consecratos, quos pariter pro nominatis haberi volumus, et in posterum consecrandos ab omni exercitio Episcopalis Ordinis, et Parochos nulliter institutos, et instituentos a Sacerdotali ministerio esse, et fore suspensos; adeoque districtè interdiciamus tam electis, et forsàn eligendis in Episcopos, ne a quocumque sive Metropolitano, sive Episcopo Ordinem, seu Consecrationem Episcopalem suscipere audeant, quàm ipsis pseudo-Episcopis, eorumque sacrilegis Consecratoribus, et aliis omnibus Archiepiscopis, et Episcopis, ne eosdem frustra electos, et eligendos consecrare quovis sub praetextu, et colore praesumant; praecipientes insuper dictis electis, et eligendis sive in Episcopos, sive in Parochos, ne ullo modo se pro Archiepiscopis, sive Episcopis, sive Parochis, seu Vicariis gerant, aut cujusvis Cathedralis, sive Parochialis Ecclesiae titulo se nomenclent, et ne jurisdictionem ullam, proque animarum regimine auctoritatem, facultatemque sibi arrogent *sub poena suspensionis, et nullitatis*, a qua quidem suspensionis poena nemo ex hactenus nominatis poterit unquam liberari, nisi per Nos ipsos, aut per eos, quos Apostolica Sedes delegarit.

Qua majori uti Nobis licuit benignitate, declaravimus huc usque Canonicas poenas inflictas, ut mala hactenus perpetrata emendentur, utque imposterum, ne latius dimanent, impediatur. Nos enim in Domino confidimus futurum, ut Consecrantes, ut tam Cathedralium, quàm Parochialium Ecclesiarum invasores, ut Auctores, fautoresque omnes editae Constitutionis suum agnoscant errorem, ac poenitentia ducti ad Ovile regrediantur, unde non sine machinatione, et insidiis avulsi sunt. Eos itaque Nos paternis verbis compellantes hortamur etiam atque etiam, et obsecramus in Domino, ut a ministerio se abdicent, ut a perditionis via, in quam se dederunt praecipites, pedem referant, et ut nunquam committant, per homines philosophia saeculi hujus imbutos ea in vulgus diffundi doctrinarum monstra, quae Christi institutioni, traditionique Patrum, et Ecclesiae regulis adversantur. Quandoquidem si fiet unquam, ut Noster hic mitis agendi modus, et Nostrae paternae monitiones, quod Deus avertat, in irritum sint recasurae, sciant Nostrae mentis non esse, illos a gravioribus iis poenis liberare, quibus per Canones subjiuntur; sibi què certò persuadeant, se per Nos anathemati subjectum iri, Nosque illos anathemate percussos Ecclesiae universae denunciaturus, tanquam Schismaticos; a Communione Ecclesiae, Nostraque segregatos. Maxime enim conveniens est, = *Ut quisquis in insipientiae suae luto jacere delegerit, Statuta permaneant, et cum eis habeat sortem, quorum est secutus errorem* =; ita Nos edocente M. Leone Praedecessore Nostro in epistola ad Julianum Episcopum Coensem.

Vos nunc alloquimur, Ven. Fratres, qui, paucis exceptis, vestrorum erga Gregem officiorum munera probè agnovistis, eaque, humanis rationibus sepositis, palam professi estis, ibique curas, ac labores majores impendi oportere existimastis, ubi majora pericula ingruerant; Vobisque aptamus elogium, quo laudatus Leo Magnus cumulavit Episcopos ex Aegypto Catholicos apud Constantinopolim constitutos = *Licet laboribus dilectionis vestrae, quos pro observantia Catholicae Fidei suscepistis toto corde compatiar, et ea, quae vo-*
bis

his ab haereticis illata sunt, non aliter accipiam, quam si ipse pertulerim, intelligo tamen magis esse gaudii, quam mœroris, quod, confortante Vos Domino Jesu Christo, in Evangelica Apostolicaque doctrina insuperabiles perstitistis. Et cum vos inimici Fidei Christianae ab Ecclesiarum Sede divellerent, maluistis peregrinationis injuriam pati, quam ulla impietatis ipsorum contagione violari. Equidem Vos intuentes non possumus consolatione non affici, Vosque, ut in proposito perstetis, non vehementer hortari. Ad memoriam itaque vestram revocamus spiritualis illius conjugii nexum, quo Ecclesiis vestris adstricti estis, quodque non nisi morte, aut Apostolica Nostra potest auctoritate juxta Canonicam formam dissolvi; iis ergo adhaerescite, neque illas unquam derelinquite luporum rapacium arbitrio adversus quorum insidias vos jam sancto ardore aestuantes et vocem extulistis, et legitima auctoritatis munia obire non dubitastis.

Ad vos deinde sermonem convertimus, Dilecti Filii, spectabilium Capitulorum Canonici, qui vestris Archiepiscopis, et Episcopis ita, ut decet, subjecti, quique tanquam plura membra cum Capite colligata unum Ecclesiasticum Corpus efficitis, quod a Civili nequit potestate solvi, aut everti. Vos itidem, qui tanta cum laude estis egregia vestrorum Praesulum exempla secuti, a recta, in qua inceditis, via nunquam deflectite, nec unquam item committite, ut quisquam mentitis exuviis Episcoporum, aut Vicariorum indutus Regimen vestrarum Ecclesiarum arripiat. Illae enim, si suo Pastore viduae remaneant, ad Vos unice pertinebunt, quidquid contra Vos frustra novae quaedam molitiones effecerint. Una ergo animorum, et consiliorum conjunctione omnem a vobis invasionem, et Schisma, quam longissimè potestis, arcete.

Vos etiam affamur, Dilecti Filii, Parochi, et Pastores secundi ordinis, qui et plurimi numero, et virtute constantes vestro munere estis perfuncti, illorum ex vestris Collegis omnino dissimiles, qui aut infirmitate devicti, aut ambitionis aestu correpti semanciparunt errori, quique per Nos moniti, mature, ut speramus, ad officia convolabunt. Fortes incocepto operi insistite, ac mementote, quam a vestris legitimis Episcopis institutionem accepistis, eam non nisi ab iisdem adimi Vobis posse, itaut licet per Civilem potestatem è gradu vestro dejecti, et expulsi, semper futuri sitis Pastores legitimi, vestro munere adstricti, quantum in Vobis erit, ad fures arcendos, qui in vestrum locum subingredi enituntur non alio consilio, nisi ut animas perdant vestrae curae concreditas, et de quarum salute eritis rationem reddituri.

Vos item alloquimur, Dilecti Filii, Sacerdotes, alique Gallicani Cleri Ministri, qui in sortem Domini vocati debetis vestris legitimis Pastoribus adhaerere, et esse in Fide, ac Doctrina constantes, quibus nihil esse debet antiquius, quam ut sacrilegos invasores vitetis, ac reprobetis.

Vos tandem in Domino obtestamur, Dilecti Filii, Catholici, qui in Regno Galliarum estis universi, vobisque religionem, ac fidem Patrum vestrorum commemorantes intimo cordis affectu suademus, ne ab illa secedatis, quippe quae una est ac vera Religio, quae et vitam aeternam largitur, et civiles etiam societates sospitat, atque fortunat. Cavete diligenter, ne aures praebeatis insidiosis vocibus philosophiae saeculi hujus, quae mortem parant; et invasores omnes, sive Archiepiscopi, sive Episcopi, sive Parochi appellentur, ita devitate, ut nihil cum illis sit Vobis commune, praesertim in Divinis, auscultantes assiduè legitimorum voces Pastorum, qui vivunt adhuc, quique vobis canonicè praeficientur imposterum; uno denique verbo Nobis adhaerete: nemo enim in Ecclesia Christi potest esse, nisi Capiti ipsius visibili uniatur, et in Cathedra Petri solidetur. Utque omnes vehementius ad sua munera obeunda excitentur, Nos a Patre coelesti spiritum consilii, veritatis, et constantiae in vos implorantes, in paternae dilectionis pignus, vobis, Dilecti Filii Nostri, Venerabiles Fratres, ac Dilecti Filii, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Petrum die decima tertia Aprilis MDCCXCI. Pontificatus Nostri Anno Decimo Septimo.

PIUS QUI SUPRA

*Dilectis Filiis Nostri S. R. E. Cardinalibus ,
et Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis et Episcopis ,
ac Dilectis Filiis Capitulis , Clero , et Populo
REGNI GALLIARUM*

PIUS PP. VI.

*Dilecti Filii Nostri , Venerabiles Fratres , ac Dilecti Filii ,
Salutem , et Apostolicam Benedictionem .*

NOvae hae Litterae , quas ad Vos damus , testatum vobis facient , quanto ex una parte Noster animus gaudio , ex alia verò afficiatur dolore propter diversum Nostrarum *Monitionum* exitum , quae Litteris die 13. mensis Aprilis superioris Anni datis continebantur ; quae quidem Monitiones quales fuerint , nec Vos latet , nec ullus Catholici Orbis ignorat Episcopus .

Ad gaudium quod attinet , Vos in primis , Dilecti Filii Nostri S. R. E. Cardinales , ac Ven. Fratres Archiepiscopi et Episcopi , locupletissimam Nobis causam suppeditatis . Nostri enim paternis vocibus confirmati magis magisque egregia constantiae laude enituitis ; alii ex Vobis invicto animo exilium tolerantes extra vestras Ecclesias , et extra ipsum Regnum ; alii injuriis adversantium ac insectationibus obnoxii in vestris ipsis Ecclesiis ; alii denique carceris etiam squalorem sustinentes , quod praesertim de Te factum fuisse ex tuis litteris intelleximus , Ven. Fr. Episcopo *Seniciensis* , dignus propterea qui potiori laude cumuleris ; omnes praeterea (si quatuor tantum Pastores infelicissimi excipiantur) sive praesentes , sive absentes id maximo studio atque ope adlaborantes , ut Nostrae vulgarentur Epistolae , utque universarum Dioecesium Fideles Nostri Monitionibus obsecundarent .

Quapropter Nos cum S. Leone gratias agimus Deo , et multam fiduciam piae exultationis accipimus , cum Catholicam Fraternitatem ita spiritu Fidei vigere cognoscimus , ut cordibus vestris nihil infirmitatis haeretica possit inferre tentatio Quamvis ergo magna Locorum intervalla Nos dividant , unitate tamen Fidei Vobiscum sumus , cum de vestrae professionis concordia gloriamur : tantum ut sit auxiliante Domino constantia perseverans , dicente Apostolo : *VOBIS ENIM DONATUM EST PRO CHRISTO , NON SOLUM UT IN EUM CREDATIS , SED ETIAM UT PRO ILLO PATIAMINI* (a) . Angores vestri sunt Nobiscum communes : *Compatimur enim* (veluti agebant

A

Sar.

(a) Epist. ad Martinum Presbyterum in Collect. Concil. Labbei edit. recentiss. Ant. Zalta num. LXXIV, To. VI. col. 95. litt. B, C.

Sardicenses Patres Arianæ persecutionis tempore) *Fratribus Nostris patientibus, et eorum passiones Nostras proprias arbitramur, et Nostras lacrymas cum vestris commiscuimus* (a) .

Vos quoque animum Nostrum consolatione affecistis, Dilecti Filii Canonici, et Parochi singulari laude digni, Universitatum, et Sorbonæ præsertim, Professores, virtute præstantes et de Religione in hoc potissimum rerum discrimine optimè meriti, Seditu minariorum Rectores, aliique cujusvis generis Ecclesiastici, Sacrae Virgines, et Laici etiam, qui Nostris hortationibus inhaerentes, constantes in Fide perstitistis, et munerera vestra ita obiistis, ut multi ex Vobis, exemplo Pastorum vestrorum, contumelias, exilium, carceres, aliasque vexationes magna virtute pertulerint. Non pauci etiam ex Clero vestri secundi Ordinis ad Conventum Nationis Gallicanae Deputati, egregii sane Viri, et tum ipsorum doctrina tum bonæ causæ defensione percelebres, suos erga Nos constantiae, obsequii, et observantiae sensus præseferre gloriati sunt, Litteris ad Nos datis sex ab hinc mensibus: Idemque præstiterunt alii ex secundo Ordine Ecclesiastici in unum collecti una cum Ven. Fratre Francisco Episcopo Claraemontensi, suis ad Nos datis Litteris die 22. mensis Januarii, nec non alii hisce adhaerentes, die 17. Februarii hujus anni; quos propterea hoc loco meritis laudibus commemoramus.

Major autem cumulus consolationis accessit propter Vos, Dilecti Filii secundi Ordinis Ecclesiastici, qui vix Nostro iudicio, Nostrisque monitis auditis, illustre veterum quorundam Galliae Episcoporum imitati estis exemplum. Nam sicuti illi post probatam una cum Orientalibus Episcopis erroneam Concilii Ariminensis formulam, agnoscentes fraudem passam esse eorum simplicitatem, sese retulerunt ab his omnibus, quæ per ignorantiam perperam gesta sunt..., maximèque eorum Sacerdotes Apostatas respuentes, qui in loca Fratrum indignissimè exulantium, quorundam aut ignorantie, aut impietate sunt substituti (b); ita et Vos alacres impium illud sacramentum ejurastis, quod vel metus, vel ignorantia, vel deceptio a Vobis extorserat, detestantes eos, qui in hujusmodi sacramento continebantur, errores, Vosque ab Intrusis segregantes, et denique legitimis consentientes, conjunctique Pastoribus, a quibus discesseratis. Retractationes hujusmodi ita multae fuerunt, ut quilibet dies semper novas afferret, atque illud inde redundarit, ut qui penitus excaecati in errore perstare maluerunt, non levi dedecoris nota apud omnes Ordines sint inusti, et de sua existimatione deciderint penès illos etiam, qui ad hujusmodi Apostasiam eos impulerunt; quemadmodum a pluribus Episcopis Nobis nunciatum est.

Hinc mirum nequaquam erit, si gaudium Nostrum propter Vos tantò majus evadat, sitque commune cum Ecclesia universa; ac propterea Vobiscum sequendam ducimus benignè agendi rationem, quam S. Leo cum quibusdam Episcopis Orientalibus iniit, qui partes habuerant in ejectione S. Flaviani a Sede Constantinopolitana: Haec enim habuit ad Anatolium Constantinopolitanum Episcopum (c). De Fratribus vero, quos... Communionis Nostræ cupidos esse cognovimus, eo quod doleant, se contra potentiam, contraque terrores non tenuisse constantiam, sed alieno scelere præbuisse consensum; cum ita eos formido turbasset, ut in damnationem catholici atque innocentis Antistitis, et in receptionem detestabilis pravitatis trepido famularentur obsequio.... Volumus, quatenus hi, qui plenis satisfactionibus malè gesta condemnant, et accusare se magis eligunt, quam tueri, pacis et Communionis Nostræ unitate laetentur.... Neque enim potest in aliquo benignitas Nostra reprehendi, cum satisfacientes recipimus, quos dolumus esse deceptos.

Non-

(a) Epist. ad Ecclesiam Alexandrinam in cit. Collect. Labbei Tom. III. col. 55. lit. A., et apud S. Athanasium Apolog. II. Op. omni. Coloniae 1686. T. I. pag. 759. lit. A.

(b) Ita professi sunt Gallicani illi Episcopi in Synodica Epistola ad Orientales Episcopos, quæ primum edita est a Nicolao Fabro initio II. Partis Fragmentorum S. Hilarii de Synodis, referturque a Labbeo cit. To. III. col. 357. et seqq., ac præsertim col. 359. litt. B. C.

(c) Epist. LXXX. in cit. edit. Labbei Tom. VI. col. 109. litt. A. B. Pro cujus interpretatione consuli etiam potest Epistola, quæ præcedit, data ad Pulcheriam Augustam loco cit. col. 106. lit. C., et col. 107. A.

Nonnihil quoque recreati animo sumus ex nuncio ad Nos delato, Intrusum Rothomagensē sese occupata Sede abdicasse, nec non alios Intrusos fugam arripuisse. Haec porro intelligentes, bonum illud respeximus, quod ab eorum abdicatione, et fuga profluxit. Hujusmodi enim abdicationes, et fugae satis Fidelibus patefaciunt, qua Intrusi senserint inuri se dedecoris nota, et qualibus conscientiae stimulis agitari, dum larvā Episcopatus induti Schisma super alios omnes molirentur, ac foverent. Caeterum hac in parte gaudium Nostrum plenum esse non potest: Nos enim minime fugit, Intrusum Rothomagensē, tunc cum munus abdicabat, loco sacramenti ejurandi, errorisque detestandi, suam pervicaciam praesetulisse; reliquosque etiam, qui fugam arripuerunt, haud obscura dedisse suae pertinaciae specimina, ut proinde opus sit, cum hos, tum alios, qui horum imitentur exempla, Ecclesiae cumulatē, et eo quo debent ritu, satisfacere; nam secus perfrui non poterunt Nostra, et Ecclesiae Communionē, quoniam *nec aspere Communionis Nostrae gratia deneganda est, nec temere largienda*, uti docet S. Leo (a).

Haec de gaudio: Nunc quae ad luctum pertinent. Dolet Nobis vehementer, quod multi ex secundo Ordine Ecclesiastici Viri, et magna Laicorum pars, tametsi per Nos moniti, in errore tamen perstiterint: At vehementius adhuc Nobis dolet, quod in eodem errore perseverarint tum *Augustodunensis Episcopus*, praecipuus Schismatis auctor, tum *Archiepiscopus Senonensis*, tum *Vivariensis*, et *Aurelianensis Episcopi*, utpote qui cum legitimi Pastores essent, ignorare minime poterant nec Ministerii sui munera et officia, nec injuriae gravitatem, quam in totum Ecclesiae Gallicanae Corpus intulerant, multisque nominibus arctiori vinculo tenebantur Nostris obtemperare mandatis. In se ipsos praeterea suscipiebant, suasque faciebant subjectorum sibi Populorum culpas: Etenim si, ut Pastoribus Inferiorum peccata tribuantur, sola sufficit negligentia, veluti pergit idem S. Leo, *quia inferiorum Ordinum culpa ad nullos magis referendae sunt, quam ad desides, negligentesque Rectores, qui mutam saepe nutriunt pestilentiam, dum necessariam dissimulant adhibere medicinam* (b); quanto magis damnandi erunt hi infelices Episcopi, qui loco adhibendi errantium morbis medicas manus, sua auctoritate, suoque exemplo bonos etiam ad malum impulerunt.

Vehementissime vero Nobis dolet ipse Schismatis hujus progressus, qui nunquam poterit debita orationis gravitate commemorari. Cum enim Nostrarum superiorum Litterarum tempore non innotescerent Nobis, nisi octo tantum Episcopi sacrilegē consecrati, et impie in totidem Ecclesias intrusi, paulo post infaustissimus Nobis nuncius advenit, tam multis manus impositas nefariē fuisse, ut brevi dierum spatio fere omnes istius Regni Ecclesiae ab Intrusis fuerint occupatae.

Si Sanctus Athanasius in invasione unius Ecclesiae Alexandrinae, quam Georgius per Edictum Principis contra Canonum Ecclesiasticorum instructionem occupaverat, jure ac merito in haec verba prorupit, *Nunquam quidquam tale auditum est in Orbe terrarum... Nunc universa Ecclesia injuriā est affecta, et Sacrarium contumeliosē habitum, et quod magis est, pietas ab impietate persecutionem perpetitur*... Etenim *patientē uno membro, compatiuntur et reliqua membra* (c); quanto magis Nos in repentina omnium fere florentissimi Regni Ecclesiarum occupatione exclamare debuimus, *nihil simile unquam in Ecclesia Dei accidisse*.

Item si antiquissima Romana Synodus, ad quam Episcopi Galli confugerant cum ob alias causas, tum maxime quod plures Episcopi alienarum Dioecesium partes praecipitanter invaserant, irregularesque Ordinationes peregerant, aliosque non rite jurisdictionis actus obierant, gravissime illis respondit: *Si quis certē fines alienae possessionis invaserit, reus violentiae judicatur. Quid curritur? Quid festinatur, ut Regula*

A 2

(a) Cit. Epist. LXXX. ad Anatolium Cp. Episcopum Tom. VI. Labbei col. 109. lit. D.

(b) Epist. ad Januarium Episcopum Aquilejensem apud Labbeum num. XVIII. Tom. V. col. 1318. lit. B.

(c) Epist. Catholica ad omnes ubique per Aegyptum &c. Orthodoxos Episcopos cit. Op. Omnia. Tom. I. pag. 943. litt. B. C., et pag. 949. B.

Ecclesiastica contulcetur? Leges humanae tenentur, et divina praecepta contemnuntur: praesens gladius formidatur, et temporalis poena; divina vero vindicta, quae habet flammam gehennae perpetuas, negligitur. Videritis quae praesumptio fecerit: ex hoc si quis in aliena Dioecesi ausus fuerit Ordinationem facere, eamque praesumere, sciat se de statu suo posse periclitari, qui alienam Ecclesiam invadere praesumpserit. Non est saeculare aliquid, non sunt mundanae promotiones (a); Si, inquam, praedicta Synodus eos ita reprehendit Episcopos, qui nonnisi partem alienae Dioecesis invaserant, quanto majori reprehensione digni erunt non solum omnes Pseudo-Episcopi, qui minus rite electi, et sacrilegè ordinati Episcopales Sedes, quibus legitimi praecerant Pastores, absque canonica missione invaserunt, integrasque Dioeceses occuparunt, sed quatuor etiam illi Pastores legitimi, quorum tres Decreta Nationalis Conventus amplexi partem occuparunt alienarum Dioecesium, suarumque partem dereliquerunt; alter vero dum primus, duobus conjunctis Episcopis Adsisistentibus, intrusos consecrando Pater evasit Pseudo-Episcoporum, in causa fuit, cur reliquae Sedes invaderentur, derelicta etiam propria Sede, ut Intruso locum aperiret.

Accidere sane non potest, ut bono peragantur exitu, quae malo sunt inchoata principio (b). Longum quidem, luctuosumque esset verbis exprimere hoc loco corruptum undique Ecclesiarum Galliae statum, et gravissima ea damna, quae ab hujusmodi Intrusis Religioni allata sunt. Illud sufficiat animadvertere, quod sacro legitimoque Regimini prophanum et sacrilegum Regimen suffecerunt: Cum enim gloriantur ipsi Episcoporum Constitutionum nomine nuncupari, satis agnoscere videntur, se Catholicos Episcopos minimè esse; adeoque a Sacris Ministeriis repellunt, atque arcent eos, qui juxta Ecclesiae Ritus unice Pastores legitimi appellantur, et sunt: Cum autem illi sese in Sedes Episcopales intruserint, alios sui similes ad Regimen Parochiarum intrudunt, quos Ecclesia aversatur et rejicit, quosque sola Constitutio agnoscit ac probat, corrumpentes Sacras Ordinationes, Sacramentorumque administrationem; utque omnia paucis complectamur, Ecclesiam, ejusque Auctoritatem divinitus institutam Imperio subjicientes, necnon veritati errorem, pietati impietatem subrogantes, juxta germanam praedictae Constitutionis analysim.

Quoniam verò proprium semper, et peculiare Haereticis, Schismaticisque fuit simulatione uti; ita hujusmodi etiam Intrusi nil habent antiquius, quàm ut per simulationem Populos in errorem inducant, dum omnes actus suos quodam quasi velamine charitatis praetexunt; dum tuentur, ac laudant Constitutionis reformationes, perinde ac si antiquiori, ac puriori Ecclesiae Disciplinae essent accomodatae; dum habere se jactant sinceram cum Ecclesia, et cum hac Sancta Apostolica Sede Communionem. Huc spectant Nunciatoriae tantum epistolae, quas exemplum priorum Intrusorum sequentes, alii etiam posteriores ad Nos miserunt; huc Cohortationes de precibus pro Nostra salute, atque incolumitate fundendis.

At hujusmodi contestationum, officiorumque genus agnoscitur depromptum, veluti ex Archetypo, a nefariis Schismaticorum, et Haereticorum Scholis. Nam legimus Photium scripsisse S. Pontifici Nicolao (c), Lutherum Leoni X. (d), Petrum Paulum Vergerium juniorem Julio III. (e); qui omnes dum effingebant obedientiam et unionem cum Apostolica Sede, querebanturque de insimulata pravitate eorum doctrinae, conjunctim eidem S. Sedi insultabant, pravosque errores edocebant.

Ita et hodierni Episcopi intrusi opus recenter evulgarunt, in quod omnes coniecerunt erroneos, schismaticos, et haereticos, saepius refutatos atque rejectos, quibus nonnullae ex suis Pastoralibus Epistolis, alique Libelli non sine gravissima Ecclesiasti-

(a) Can. XV. in cit. Labbei recentissima edit. Tom. III. col. 1138. lit. E., et col. 1139. A. B. Hujus Synodi Canones, sive Epistolam spectare ad Innocentium I. opinatus est Simonides, ut in Nota I. adjecta verb. Canones.

(b) S. Leo Epist. ad Episc. Afric. apud Labbeum num. XII. To. V. col. 1258. lit. C.

(c) Epistolae leguntur apud Baronium ad Ann. 859. num. 61., et ad Ann. 861. num. 34.

(d) Operum Lutheri Tom. I. pag. 65., edit. Jenae 1612. pag. 183., et pag. 385.

(e) Opuscul. Italice impress. sine loco editionis, et sine Anno.

siasticae historiae perturbatione redundabant, cui quidem operi insidiosum praefixerunt Titulum = *Accord de vrais principes de l'Eglise, de la Morale, et de la raison sur la Constitution Civile du Clergé de France par les Evêques des departemens Membres de l'Assemblée Nationale constituans. A Paris 1791.* =, adjectâ in fine ejusdem improbi Operis, ad Populos facilius decipiendos, ementita quadam Epistola, perinde ac si illa ad Nos missa fuisset. Sed ad Bonorum instructionem, eorumque solidandam perseverantiam, non deerimus exprimere pestilens virus, quod undique ex pravo Opere emanat.

Interea praterire non possumus *duplicem fallaciam*, quam Episcopi intrusi evulgant intrepidè ad retrahendos Populos ab obedientia Apostolicis Nostris Monitionibus debita, quarum unaquaeque est alterâ deterior. Pertinet *prima* ad negatam authenticitatem Nostrarum Litterarum: hujusmodi autem commentum magis congruum esse non potest, planèque consentiens illi, ex quo fonte proflexit. Qua enim bona fide dubitari potest de Nostrarum Litterarum veritate, quae Nostra Manu obsignatae ad Metropolitanos Galliae missae sunt, quaeque jussu Nostro Typis Romanis editae, non per Regnum Galliae modò, sed per omnes etiam Catholici Orbis partes circumlatae sunt, ea prorsus ratione, qua de hisce Nostris Litteris fiet? Quomodo igitur Apocryphum dici potest Monumentum illud, quod Nostrum est, quod unice dimanat a Nobis, quodque tanta solemnitate vulgatum, nullum ambiguitati relinquit locum, quod denique tale est, ut quilibet illud facili negotio distinguat ab aliis corruptis, et commentitiis Monumentis, quae Refractarii Nostro Nomine edi curarunt in vulgus non sine summa audacia, ac manifesta calumnia ad approbationem conciliandam Civili Constitutioni Cleri, per Nos a suo usque initio plurimo cum horrore detestatae?

Spectat *alia* fraudolenta Intrusorum fallacia, et circumventio ad defectum cujusdam Civilis formae in publicatione Litterarum Nostrarum. Etenim nec ipsi nesciunt, nec quemquam alium latere potest, hujusmodi formam in praesenti Gallicarum rerum statu adhiberi non posse; ita ut qui hujusmodi formam requirunt, ii nil prius habeant, quàm ut Schisma et Intrusio impunè grassentur. Non latet etiam, hanc Civilem formam non esse necessariam, maximè cum res sit *de causa majori*, quae ad Nos et spectat, et per Episcopos delata est; quod quidem Catholici omnes fatentur, et declaravit Valentinianus Augustus in *Novella*, quae subsequitur Epistolam S. Leonis Magni ad Episcopos per Provinciam Viennensem constitutos (a) perspicuis hisce verbis: *Et erat quidem ipsa Sententia (S. Leonis) per Gallias etiam sine Imperiali sanctione valitura. Quid enim tanti Pontificis auctoritati in Ecclesiis non liceret?* Et Clerus etiam Gallicanus agnovit, ubi actum est de vulgandis encyclicis Litteris Decessoris Nostri Benedicti XIV., *Minimè (inquiens) indigeris Regia auctoritate ad evulgandam tanquam Regulam Sanctae Apostolicae Sedis Responsionem in re merè spirituali (b).*

Quae hactenus diximus de lacrymabili Schismatis statu, cui mirum in modum inserviunt Intrusi, si attentè perpendantur, quisque facile intelliget, quàm Nos verè cum S. Athanasio exclamare possimus (c), *Nondum intellexistis solvi Christianismum, et callidè sub alia specie Diabolum oppugnare Ecclesiam?*

In tanta rerum Ecclesiae Gallicanae conversione, ac in tanta criminis adeo publici gravitate potuissemus Nos equidem *jam nunc* contra Contumaces devenire ad comminatas Excommunicationis poenas; cum longo undecim mensium et amplius intervallo a Nostrae Monitionis die nullum ab iisdem poenitentiae signum apparuerit. Nihilo tamen minus, cum Monitionem Nostram non inanem apud multos fuisse videremus, atque caeterorum aliquantùm expectandam ejusmodi imitationem duceremus, et cum praeterea consideremus magnam Dei longanimitatem, qui peccatores sustinet in multa patientia, nec vult eos perire, sed ad poenitentiam adduci; audito prius consilio selectae

(a) Epistol. X. part. 2. Operum S. Leonis edit. Tyrnav. 1767.

(b) Proces verbal de l'Assemblée Generale du Clergé de France de l'Année 1765. &c. Seance XX. pag. 77. 9. Cette publication.

(c) Epist. Cathol. ad omnes ubique Orthodoxos Episcopos: cit. To. I. pag. 570. lit. D., et pag. 571. A.

lectae Venerabilium Fratrum Nostrorum S.R.E. Cardinalium Congregationis coram Nobis habitae die 19. Januarii hujus Anni, benignè adhuc agendum Nobis esse cum Contumacibus arbitramur, si fortè suum in cor redeant, ac ad Deum convertantur. Nondum enim paternam exuimus erga ipsos misericordiam; et quemadmodum *Mulier obliviſci non potest infantem suum, ut non misereatur filio uteri sui* (a), ita S. R. E. suos Filios, licet inobsequentes, ac pericaces oblivisci non potest, sed pietate in illos potius, quàm iracundia permovetur. Quamobrem non sine gravi fletu, ac gemitu Nos viscerum Nostrorum divisionem timentes, ab Excommunicationis Sententia ferenda modò abstinemus, diutius etiàm differentes ultionem, ut locum habere possit correctio; firma tamen manente *Suspensionis* poena inflictà per Nostras Litteras diei 13. Aprilis.

Quapropter statuimus novam hanc, et *peremptoriam* Monitionem facere, *secundae et tertiae* aequivalentem, qua *sexaginta dies* a die, quo praesentes hae Litterae datae sunt, numerandos *pro secunda*, et alios proximos *sexaginta dies pro tertia Monitione* assignamus, monentes scilicet.

I. Sacrilegos Episcoporum intrusorum Consecratores, seu Adsistentes, *Carolus Mauritium Episcopum Augustodunensem, Joannem Baptistam Episcopum Babylonis, et Joannem Josephum Episcopum Liddae*, qui quemadmodum funestissimi Schismatis Auctores ob primas, quas facere sunt ausi, Pseudo-Episcoporum Consecrationes caeteris omnibus atrocitate criminis praeiverunt, ita aequum est, ut primi omnium moneantur, et ad debitam emendationem excitentur.

II. Omnes Pseudo-Episcopos intrusos, qui absque Electione, Ordinatione, et Missionem legitima Episcopales Sedes cum veteris, tum novae et illegitimae erectionis invaserunt, quarum pleraeque legitimis occupabantur Praesulibus, quae vero vacuae erant, per Vicarios Capitulares regebantur ad Leges a Tridentino Concilio praescriptas.

III. *Archiepiscopum Senonensem, Episcopum Aurelianensem, Episcopum Vivariensem, et Petrum Franciscum Marcellum Senonensis Archiepiscopi Coadjutorem*, quorum primi tres etsi canonicè Episcopatum acceperint, ausi sunt tamen alienarum Dioecesium partes invadere, et partes suarum Dioecesium derelinquere juxta *Conventus Nationalis Decreta*; omnes autem, quemadmodum etiam Episcopi Consecratores, seu Adsistentes, cunctique Episcopi intrusi, veriti non sunt se subicere Civili Constitutioni Cleri per Civicum sacramentum purè, et simpliciter praestitum, quod Nos in Litteris die 13. Aprilis datis *errorum omnium venenatum fontem, et originem esse declaravimus*.

IV. Parochos, et alios quovis nomine Curam Animarum exercentes in Titulo, qui praeterquamquod sacrilego illo se jurejurando polluerunt, sive integras invaserunt Paraecias tam veteris, quam novae et illegitimae erectionis, sive earum partes, per institutionem nulliter receptam vel ab intrusis Episcopis, vel ab Archiepiscopo Senonensi, et ab Episcopis Aurelianensi, et Vivariensi, legitimis quidem, sed Civico juramento obstrictis, extra pristinos fines respectivarum Dioecesium, etiamsi aliqui ex ipsis ritè antea ad Parochiale munus assumpti fuissent.

V. Denique Vicarios omnes, aliosque Presbyteros quocumque nomine appellentur, ad jurisdictionis actus exercendos, vel ad munia ecclesiastica obeunda delegatos, sive approbatos ab intrusis Episcopis, qui in alios transferre nequeunt jus, quod ipsi non habent.

Quos omnes ita monitos, nisi Nobis constiterit, intra praefinitum illud temporis spatium, quod superius assignavimus, pro suo quemque crimine debita, ut par est, emendatione Ecclesiae satisfacisse; tum sane etsi dolebimus, et deflebitur, et plangemus, et visceribus dissecabimur, ut qui privemur propriis membris; tamen non ita dolebimus (b), quin in Causa tam gravi pro criminum acerbitate, pro delinquentium multitudine, pro contagionis periculo, eo tandem deveniamus, quod Apostolicae servitutis, et canonicae providentiae ratio a Nobis postulat, ut scilicet Excommunicationis sententiam in eos feramus, eosque edicamus, atque mandemus ab Ecclesiae Commu-

nio-

(a) Isai. Cap. XLIX. v. 15.

(b) S. Jo. Chrysost. Homil. XI, in Cap. IV, Epist. ad Ephes. Tom. XI. pag. 87. edit. Paris.

nitione segregatos, et tamquam Schismaticos pervicaces habendos, et vitandos esse declaramus.

Quam postremam Canonicam Monitionem, paternae hortationis, et lenitatis plenam, etsi nunc ad Episcopos Consecratos, seu Adsistentes, ad Episcopos intrusos, eorumque Vicarios, ad Episcopos juratos, ad Parochos item intrusos, et ad Vicarios seu Presbyteros ab intrusis Episcopis delegatos seu approbatos convertimus, propterea quod eorum crimen multo sane gravius, et perniciosius est, vel ob ipsam delicti rationem, vel ob personarum dignitatem, et auctoritatem, quae duo plurimum valent ad alios tum exemplo, tum usurpatae Jurisdictionis usu corrumpendos; nihilominus *Monitos* volumus etiam *caeteros*, qui editae Constitutionis Auctores, Fautoresque sunt, et Juratos omnes, maxime Viros Ecclesiasticos, ac praesertim Parochos, Seminariorum Superiores vel Rectores, Universitatum et Collegiorum Professores aut Moderatores, ne, si in suo delicto contumaces, obstinatique perstiterint, suo tempore similem poenam evasuros se putent.

Dum autem haec loquimur, dum ad minas istas confugimus, Deum testem vocamus, quantopere nollemus armis hisce spiritualibus uti, si secus fieri posset: lenitati enim, et misericordiae libentissimo semper animo, severitati autem, nisi inviti et necessitate coacti locum damus; ac propterea omnes hujus Schismatis quovis modo participes, maximeque Sacros Ministros in Visceribus JESU CHRISTI iterum enixè hortamur, et obsecramus, ut cogitent, quàm indignum, quàm perversum, quàm miserimum sit, Fideles, praesertim Ecclesiasticos, exitiali huic Schismati favere et obsecundare, quod iniquo Philosophorum Novatorum consilio, majorem partem Conventus Nationalis constituentium, conflatum in suo pene ortu, modò ipsi obstitissent, extinctum fuisset. Horreant sane meditantes, quàm *terribilis expectatio judicii, et ignis aemulatio eos consumptura sit* (a), quorum opera efficitur, ut Schisma, quod per eorum poenitentiam tolli posset, etiam perduret, et per florentissimas Galliae Provincias latissimè grassetur, ac invalescat.

Desunt forsàn illustria *excitamenta Gallorum* ad revocandum Civicum jusjurandum? Siquidem patet, quod plurimi ex Gallis, scientia praestantiores, dociles sese ostenderunt in detestandis erroribus propugnatis: Etenim usque ab initio V. Saeculi *Leporius* Monachus edidit suorum errorum retractationem, quae lecta fuit in V. Synodo Africana, et transmissa Gallicanis Episcopis (b); *Lucidius* Presbyter alteram direxit Synodo Arelatensi (c); non secus se gessit *Joannes Gerson*, qui retractationem emisit ope lectionis Librorum *S. Bonaventurae* (d). His subsequuti sunt *Petrus de Marca* (e), *Franciscus Fenelon* Archiepiscopus Cameracensis summa cum laude commemorandus (f), aliique plures Gallicani Scriptores, è quorum conspectu quis erubescere, vel perfractè renuere poterit, eos imitari, qui errores suos in eximiam gloriam, et honorem converterunt? Nos firma spe adducimur fore ut abbreviata non sit manus Domini super omnes Intrusos, et Schismaticos, utque aberrantes eorum animi in viam salutis revocentur, ac ipsi tot Majorum exemplis excitati cum retractatione impii juramenti sacrilegas damnent Consecrationes, praeoccupata abdicent Sacerdotia, legitimosque Pastores agnoscant.

Vos interim, Ven. Fratres, quos, audita hac postrema Nostrarum Litterarum Monitione, pro vestri Gregis salute correptos tremore cernere jam videmur, atque audi-

(a) *S. Paul. Epist. ad Haeb. Cap. X. v. 27.*

(b) Legitur apud *Mar. Mercatorem* Tom. I. Dissert. 2. de Synodis edit. Garner Paris. 1673. pag. 224.

(c) Refertur a *Sirmondo* = *Histor. Praedestiniana* = Cap. 7. Tom. IV. Operum edit. Paris. 1696. pag. 418.

(d) Exscribitur a *Desirant.* in Oper. inscript. *Consilium Pietat. de non sequend. errantib.* Tom. I. dissert. II. Cap. 1. pag. 180. ad fin. edit. Rom. 1720.

(e) Apud eundem *Desirant.* loc. proxim. citat. Cap. 17. pag. 133. et seq.

(f) Extat in Lib. *Relation des Actes, et deliberations concernant la Constitution en forme de Bref de N. S. le Pape Innocent XII. du douzieme Mars 1699.* Edit. Paris. 1700. pag. 39.

audire clamantes cum Paulo (a), *Quis infirmatur, et Ego non infirmor? Quis scandalizatur, et Ego non uror?* Vos, inquit, dum hasce Litteras publicè vulgabit, nostris sollicitudines vestras adjungite, ferventiores D. O. M. preces adhibete, iterate hortationes, praeceptionesque vestras, ut in tanta temporum acerbitate, in tanto Animarum discrimine et stantium Fidelium constantiam confirmare, et lapsorum infirmitati opitulari possitis. Sed lapsis in primis ob oculos ponite, nil sanè aeternae eorum salutis, nil verae eorum gloriae, nil universae Ecclesiae laetitiae tantopere conducturum, nil denique futurum tam gratum, quàm istud *obedientiae Sacrificium*, quod Nos modò eos **PER VISCERA DEI NOSTRI, PER ADVENTUM DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI** rogamus, flagitamus, obsecramus. Haec autem facientes, pergetis ii esse, qui jam estis, *boni Ministri CHRISTI JESU, enutriti verbis Fidei, et bonae doctrinae, quam assecuti estis* (b).

Vos quoque, Dilecti Filii spectabilium Capitulorum Canonici, Parochi, Sacerdotes, alique Gallicani Cleri Ministri, Fideles demum universi in Galliarum Regno degentes, qui constantia, et Religionis studio caeteris antecelluistis, preces vestras cum Nostris, cumque Pastorum vestrorum precibus conjungite, et clamate in cinere, oratione, et jejuniis *Parce Domine, parce Populo Tuo*: Nam bonus est, et misericors Deus, qui cum Sacerdotium, et Regnum videbit lacrymari, statim quasi compatiens ad commiserationem flectetur. Hinc gaudentes infortunia tolerate, quae Vobis acciderunt, quaeque fortasse etiam accident, *donec Dei Omnipotentis dextera omnia Diaboli arma confringat; cui ob hoc aliquid audere permittitur, ut a Fidelibus Christi gloria majore vincatur...*, quoniam ubi Veritas est Magistra, nunquam desunt Divina solatia, Fratres Carissimi (c).

Super omnia etiam atque etiam commendamus Vobis, atque praecipimus, ut legitimis vestris Pastoribus semper haerentes caveatis, ne ullo modo communicetis, praesertim in Divinis, cum Intrusis, et Refractariis, quocumque nomine appellentur, nec non et caveatis a praefato scelesto, et captioso Opere *Accord des vrais principes &c.*, a Pastoralibus et a Nunciatoriis Epistolis, et aliis cujuscumque generis scriptis per eos vulgatis, ac fortasse vulgandis, ut dum Civilem Cleri Constitutionem defendunt, Schisma ipsum confirmant: Et quemadmodum Nos prioribus Nostris Litteris reprobavimus jam, atque damnavimus Constitutionem hujusmodi, ita novis etiam hisce Litteris Opus praedictum, Pastorales et Nunciatorias Epistolas, et reliqua omnia scripta, Supremi, quo fungimur, Apostolatus Officio reprobamus, rejicimus, atque damnamus.

Det Deus in multitudine miserationum suarum Nostris Pastoralibus curis incrementum, ut qui Fideles stant inter Vos, confirmentur, et qui lapsi sunt, erigantur. Sic Deum rogamus, et obsecramus, et flectimur (ut Apostoli Pauli ad Ephesios scribentis (d) verbis utamur) *genua Nostra ad Patrem D. N. J. C., ut det Vobis secundum divitias gloriae suae virtute corroborari per spiritum ejus in interiorem hominem, Christum habitare per Fidem in Cordibus vestris in charitate radicati, et fundati*; et in horum Coelestium donorum pignus Vobis, Dilecti Filii Nostri, Ven. Fratres, ac Dilecti Filii, Apostolicam Benedictionem ex intimo paterno Corde peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Petrum die decimam Martii MDCCXCII. Pontificatus Nostri Anno Decimo Octavo.

PIUS QUI SUPRA.

(a) 2. ad Corinth. Cap. XI. v. 29.

(b) S. Paul. 1. ad Timoth. Cap. IV. v. 6.

(c) S. Leo in Epist. ad Martinum Presbyterum apud Labbeum num. LXXIV. Tom. VI. col. 97. lit. B.

(d) Cap. III. v. 14. et 15.

*Dilectis Filiis Nostris S. R. E. Cardinalibus ,
et Ven. Fratribus Archiepiscopis et Episcopis ,
ac Dilectis Filiis Dioecesium Administratoribus
REGNI GALLIARUM*

PIUS PP. VI.

*Dilecti Filii Nostri , Venerabiles Fratres , ac Dilecti Filii ,
Salutem et Apostolicam Benedictionem .*

IN gravissimis , et multiplis curis , quas pro commissa Nobis a Supremo Pasto-
rum Principe JESU CHRISTO omnium Ecclesiarum sollicitudine assidue sustine-
mus periculosis hisce temporibus , quibus multi nimis ex eorum numero esse viden-
tur , quos praenunciavit Apostolus , *qui sanam doctrinam non sustinent , et ad sua deside-
ria coacervantes sibi Magistros , a veritate auditum avertunt* , non aliud profecto majus
neque jucundius experimur solatium , quam cum Venerabiles Fratres Episcopos , qui
in ejusdem sollicitudinis Nostrae partem vocati sunt , ad exequendum Officii sui debi-
tum , alacri strenuoque animo incumbere novimus , ac diligentissime curare , ut Gre-
gis ipsis crediti saluti opportuniori , qua fieri potest , ratione consulant . Ejusmodi ve-
rò solatio nuper praeter modum affecti sumus , cum litteras perlegimus omni officio
refertas , quas *die 16. Decembris* Anni superioris plures Fraternitatum Vestrarum *Pa-
risiis* degentes , et quas *die 8. Januarii* currentis Anni ii earundem Fraternitatum Vestrarum ,
qui *Romae* commorantur , ad Nos conscripserunt . Ex iis enim cognovimus , po-
stulari a Nobis , ut singulos ejus Galliarum Regni Antistites , ac Dioecesium Admini-
stratores tempore , quo Episcopales Sedes vacant , Generali Indulto amplioribus non-
nullis instruamus **FACULTATIBUS** , quò facilius quisque possit Gregem sibi credi-
tum pascere , et gubernare .

Haud difficile fuit Nobis agnoscere , quàm aequa esset hujusmodi petitio , huic ni-
mirum temporum acerbitati conveniens , quàm digna Sacris Praesulibus , qui sui mune-
ris partes et probè agnoscunt , et pro viribus implere contendunt , quique in praefata-
rum litterarum fine testimonium reddunt obsequii , quod Gallicanae Ecclesiae profiten-
tur erga Sedis Apostolicae auctoritatem per eas *declarationes* , quarum duas hic exscri-
bimus .

Prima declaratio est , *nullam ex Facultatibus per Sedem Apostolicam concedendis a se ,
vel*

vel a Subdelegatis exercendam esse absque praevia declaratione in ipso actus tenore inserenda, nimirum = se virtute potestatis ab Apostolica Sede delegatae procedere, notata ipsa concessionis die =.

Altera verò, se strictè observaturos decreta, et ordinationes Summorum Pontificum, Conciliorum, consuetudines Ecclesiae Romanae erga Gallicanam Ecclesiam in concedendis Dispensationibus, Censuris tollendis, et in aliis quibuscumque actibus Indulgentiarum virtute actis.

Itaque de consilio selectae Ven. Fratrum Nostrorum S.R.E. Cardinalium Congregationis coram Nobis habitae die 19. Januarii proximè praeteriti, Fraternitatibus Vestris, Vobisque, Dilecti Filii Dioecesium Administratores, concedimus per praesentes litteras **FACULTATES** *pro tempore et modo in adnexo Indulto Generali exprimendis, denuò declarantes, per novam hanc Facultatum concessionem nullum praejudicium irrogatum iri iuribus in praecedenti Indulto reservatis, si quae sint, quibusque fruantur Sedes aliquae Episcopales super alias.*

Caeteroquin confortamini, Ven. Fratres, in Domino, et in potentia virtutis ejus, atque induti armaturam Dei adversus Mundi Rectores tenebrarum harum, certate, ut coepistis, tanquam strenui Milites Christi. Neque enim alio magis, quàm tribulationis tempore, oportet Sacros Antistites solidam illam Christianam virtutem, et Sacerdotalem praeferre constantiam, qua juxta monitum Apostoli instructi esse debent, *ut potentes sint exhortari in doctrina sana, et eos, qui contradicunt, arguere.* A Nobis autem cuncta tum Pontificiae Auctoritatis praesidia, tum paternae benevolentiae testimonia semper expectate, quorum interim pignus Vobis, Dilecti Filii Nostri, Ven. Fratres, ac Dilecti Filii, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. *Datum Romae apud S. Petrum die decimanona Martii MDCCXCII. Pontificatus Nostri Anno Decimo Octavo.*

PIUS QUI SUPRA.

FACULTATES CONCESSAE AB APOSTOLICA SEDE SINGULIS ARCHIEPISCOPIS, ET EPISCOPIS, *ac Dioecesium Administratoribus*

REGNI GALLIARUM *Communione, et gratiam SEDIS APOSTOLICAE habentibus.*

Absolvendi ab omnibus Casibus Sedi Apostolicae quomodolibet reservatis, ac praesertim absolvendi ab omnibus Ecclesiasticis Censuris quoscumque Laicos et Ecclesiasticos tam Saeculares, quàm Regulares utriusque Sexus, atque eos etiam, qui Schismati adhaeserunt, et juramentum Civicum emisserunt, in eoque perstiterunt ultra quadraginta dies in Apostolicis Litteris diei 13. Aprilis superioris anni pro incurrenda Suspensione a Divinis praefinitos, dummodo tamen, seu postquàm publicè, et palam idem juramentum retractaverint, et Fidelium scandalum reparaverint eo meliori modo, quo fieri poterit.

2. Dispensandi promovendos ad Ordines tam Minores quam Sacros, aut iisdem Ordinibus jam initiatos *super Irregularitatibus* quoquomodo incursis, et etiam ab illa quam incurrerunt Violatores Suspensionis latae per easdem Apostolicas Litteras *die, 13. Aprilis*, dummodo isti, antequam dispensentur, iuramentum Civicum purè, et simpliciter emissum publicè, et palam retractent: exceptis tamen irregularitatibus, quae proveniunt ex bigamia vera, vel ex homicidio voluntario; et in his etiam duobus Casibus conceditur facultas dispensandi, si praecisa necessitas proborum Operariorum ibi fuerit, dummodo tamen quoad homicidium voluntarium ex huiusmodi dispensatione scandalum non oriatur.

3. Dispensandi, et commutandi *Vota simplicia* etiam castitatis ex rationabili causa in alia pia Opera, idque erga Virorum, ac Mulierum Congregationes, quarum membra his vinculis constringerentur, non tamen Votum Religionis.

4. Dispensandi in Matrimoniis contractis, et contrahendis *super impedimento publicae honestatis* justis ex Sponsalibus proveniente.

Dispensandi super impedimento *Criminis*, neutro tamen Conjugum machinante, ac restituendi jus petendi debitum amissum.

Dispensandi in impedimentis *Cognitionis Spiritualis*, praeterquam inter levantem, et levatum.

Dispensandi in 3. et 4. gradu *Consanguinitatis, et Affinitatis* simplici, et mixto, non solum cum pauperibus, sed etiam cum divitibus in Matrimoniis tam contractis, quam contrahendis.

Dispensandi etiam in secundo simplici, et mixto, dummodo nullo modo attingat primum gradum, tam in contractis, quam in contrahendis, non solum cum pauperibus, sed etiam cum divitibus.

Omnes verò dispensationes Matrimoniales non concedantur nisi cum clausula: *Dummodo Mulier rapta non fuerit, vel si rapta fuerit, in potestate Raptoris non existat.* Ipsi autem sive Archiepiscopi, sive Episcopi, sive Dioecesium Administratores (gravissimè singulorum conscientia onerata) omnes, et singulas dispensationes Matrimoniales a se concessas, et concedendas referre teneantur in *Regestrum* authenticum apud ipsos accuratè, et occultè servandum, et cum inscriptione nominum Dispensandorum.

5. Dispensandi *a defectu aetatis* trium Mensium pro Sacris Ordinibus suscipiendis; salvis tamen Indultis dispensandi super defectu aetatis tredecim mensium jam concessis ab Apostolica Sede nonnullis Episcopis, et Dioecesium Administratoribus.

6. Conferendi Ordines *extra tempora* in casu utilitatis, vel necessitatis, si de Episcopis sermo sit: et dispensandi pro recipiendis Ordinibus *extra tempora*, si de Administratoribus Dioecesium, Sede vacante, agatur.

7. Disponendi in *Beneficiis* Parochialibus, aliisque Titulis Ecclesiasticis, quibus adnexa est Cura Animarum, in gratiam Presbyterorum Saecularium, vel Regularium cujuscunque Instituti, non habita ratione Saecularitatis, vel Regularitatis huiusmodi Titulorum, in defectu tamen Presbyterorum Saecularium, quibus praefata Beneficia Saecularia, vel Presbyterorum Regularium, quibus Beneficia Regularia conferantur: item conferendi eadem Beneficia, non obstante *Regula mensium, et usu alternandi* pro illis Dioecesium, in quibus praedicta Regula mensium, et praefatus usus alternandi observatur.

8. Concedendi *facultatem* Religiosis cujuscunque Ordinis, aut Congregationis in aliud Institutum transeundi, quamvis Regula in hoc vicens minus foret austera quam in eo, in quo professionem emiserunt.

9. Concedendi *licentiam* Regularibus exemptis, vel non exemptis cujuscunque Ordinis, et Instituti, qui extra Conventum vivere, et Regularem habitum dimittere coacti sunt, induendi vestes Saeculares, Ecclesiastico tamen Viro convenientes, ac permanendi in eo habitu sub obedientia Ordinarii, quatenus Superiores Regulares non adsint

adsint, aut nulla uti possint in suos Subditos jurisdictione, firma tamen remanente solemnum Votorum obligatione.

10. Praesidendi *Electionibus*, easdem confirmandi, dandi obedientias, et generatim in domibus Puellarum directioni Regularium subjectarum omnia obeundi munia Superiorum immediatorum, quotiescumque iidem absentes erunt, aut impediti, vel in providendo negligentes officio deerunt, itaut procedant *tamquam Sedis Apostolicae Delegati*; salvo tamen jure, quod juxta Canonicas Sanctiones in easdem Domos, sive Personas quocumque ex titulo jam habere noscuntur: pariter iisdem tamquam Sedis Apostolicae Delegatis datur facultas concedendi immunitatem Religiosis utriusque sexus etiam exemptis, tum omnibus collectivè, tum speciatim singulis, ab ea Regularum aut Constitutionum parte observanda, quam in praesenti rerum statu absque gravi incommodo observare nequeunt.

11. *In articulo mortis Indulgentiam plenariam impertiendi* juxta formulam a Benedicto XIV. praescriptam in sua Constitutione data die 7. mensis Aprilis 1747.

12. *Renovandi, et prorogandi* Indulgentias a Summis Pontificibus Religiosis domibus, et Congregationibus ad tempus concessas, prout postulabit rerum, vel temporum necessitas; item *transferendi* omnes, et quascumque Indulgentias concessas, et assignatas quovis titulo Ecclesiis Cathedralibus, aut Parochialibus, quas invasere Pseudo-Pastores, ad illas Ecclesias, in quibus Catholici conveniunt Divinum Officium celebraturi.

13. *Communicandi* praedictas facultates, non tamen illas, quae requirunt Ordinem Episcopalem, in totum, vel in parte, prout secundum eorum conscientiam judicaverint, Sacerdotibus idoneis tam pro omnibus locis, quàm pro aliquibus suarum Dioecesium, et ad tempus ipsis benevisum, prout magis in Domino expedire judicaverint; nec non easdem, quatenus opus fuerit, *revocandi*, sive etiam *moderandi* tam circa illarum usum, quàm circa loca, et tempus easdem exercendi.

14. Potestatem *subdelegandi* simplicibus Presbyteris Facultates, non requirentes Ordinem Episcopalem, quae Galliarum Archiepiscopis, et Episcopis concessae fuerunt per Indultum Generale diei 10. mensis Maii superioris Anni: Archiepiscopis verò Parisiensi, et Lugdunensi, atque antiquioribus Episcopis cujusque Provinciae Regni Galliarum potestatem subdelegandi etiam Facultates illas, quae juxta resolutiones diei 18. mensis Augusti speciatim iisdem concessae fuerunt die 26. Septembris proximè praeteriti. Hae autem Facultates prorogantur ad tempus hujus Indulti.

Omnes verò praedictae Facultates conceduntur *ad Annum* ab hac die incipientem, si tandiu horum temporum calamitas perduraverit.

Conceduntur praeterea *ea lege*, ut nullo pacto eis liceat iisdem uti extra fines suae Dioecesis, neque in Locis Dominio Regis Christianissimi non subjectis.

Demum conceduntur *sub ea conditione*, ut Archiepiscopi, Episcopi, ac Dioecesium Administratores in exercitio cujuscumque ex commemoratis Facultatibus expressè declarent, illas ab ipsis concedi *tamquam a Sedis Apostolicae Delegatis*: quae declaratio in ipso actus tenore inserenda erit.

R O M Æ M D C C X C I I .

Typis Reverendae Camerae Apostolicae .

Pius

Breve Summi Pontificis Pii VI. ad E. S. R. Eccles. Cardinalem de la
Rochefoucault ... Caeterosque Praelatos Conventus Nationalis Gallicani ;
de constitutione civili Gallicani ; [cum aliis duobus Brev.]

S.l. 1791

J.can.f. 102

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10543873-1

VD18 14626977-001